

1-0205

Byrute

1884

Lietuviszkas

Auszlôs kalendorius

ant metû

turincziu 366 dienas,

visai Lietuvai ir Žemaitijai pritinkantis.

Pagal senosiôs ir naujosiôs gadynės metų
skaitlių izleido

Lietuvôs myletojai

broliams Lietuviams ir Žemaičiams ant naudôs
ir pamokslu.

Kasztu M. Jankeus ir J. Mikszo.

Szventes kiltines.

K a l e n d o r i u s .

Man Ragainėj yr vietelė, czion asz gimusi esmi,
Czion pražydau kaip roželė, bet vis cze nepas'liekmi;
Asz į Lietuvą lekiu, žmonelius pamokinu,
Kas jiems yr didei naudinga ir prie ukio reikalinga.

Dievo meilę iszpažinkit, kurią jums iszrodė jis;
Vardą jo meilei szlovinkit, tėvs jis musu mielasis.
Kiek ant pievu yr szieneliū, kiek ant medžiū daug lapeliū,
Kiek yr prie dangaus žvaigzdeliu, tiek tai Dievs jums
dūd žegnonės

Isz to szventojo dangaus; tiek isz tėviszkōs malonės
Žad jis dūt vis dar daugiaus, kad mes kalbą gįsime
Ir tėvus garbisime.

Vėrykit, kad tai darysim, tai palaimōs daug įgysim.
Dieve, kalbai nedūk žuti, amžinai bet gyvai buti.
Dūk tiems, kurie mus naikina ir mus kalbą, sztai, žavina,
Kad nekaltus brolelius n'iszgaiszintu, nabagėlius.

Mes dienā, nakczia tav dirbtum, o tacziaus tik
nepailstum,
Lietuva, tav ger daryti, ik į smertį tav klausyti.
Mano Lietuva szviesybė, mano gyvasties saldybė,
Už tavę vien rupinu, dėl tavęs man vargt saldu!
Pramžiau szventas, mano pone, savo apmigink malone,
Dūk kitū takus neminti, but prie Lietuvos ir rimti.

Dūk per jures persiirti pas mus koznajį brolelį,
Ir namūs jo meilę tirti koznam svieto szio kraszteley,
Naujiam sviete už juružiū, butent ten Amėrikoj,
Karsztam sviete už maružiū tarp jūduju Aprikoj;
Ten, ten žadam mes nukilti, kur kas myl mus veikalus,
Dūt kiekvienam naują viltį, jei Lietuvninks jis darbus.

Ak, mes norim rodyt meilei per metus, visas dienas,
Senus, jaunus garbit dailei, ir grazias dūt mylistas.

M. Jankus.

Papielczius (pelenū diena) 22. vasario.
Velykos (Vieszpaties prisikėlimo) 8. balandžio.
Kryžaunos dienos 14., 15. ir 16. gegužės.
Szesztinės (Vieszp. dangun ženg.) 17. gegužės.
Sekminės (s. dvasės atsiuntimo) 27. gegužės.
Vainikai (Dievo kuno) 7. birželio.
Pirmi rarotai (1. ned. advento) 2. grūdzio.

Didžiosios metų szventes.

Nauji metai, apieravojimas Vieszpaties . 1d. sausio.
Trys karalei 6d. sausio.
Gramnyczios, irėdybos arba pasiszven-
tinimas (apczystyjimas) panōs szven-
cziausios 2d. vasario.
Lietuvōs patrono s. Kazimero 4d. kovo.
Blovieszczius, apreiszkimis szvencziausios
Marijōs panōs 25d. kovo.
S. Petro ir s. Povilo 29d. birželio.
Zoliu szvente, dangun ėmims s. Marijōs p. 15d. rugpiuczio.
Sziline, užgimimo s. Marijōs p. 8d. rugsejo.
Visu szventū 1d. lapkriczio.
S. panōs nekalto prasidėjimo 8d. grūdzio.
Kaledos: 1. diena užgimimas Vieszpaties 25d. grūdzio.
2. diena s. Stepono pirmojo
muczelninko 26d. grūdzio.

Pagal senaję gadynę.
Nedėlės literos: lik s. Motiejaus a, toliaus g.
Metū czvertės: 1. 28. vasario, 2. ir 3. kovo
2. 30. gegužės, 1. ir 2. birželio
3. 19., 21. ir 22. rugsejo
4. 19., 21. ir 22. grūdzio.

Dvylika dangaus ženklū,

tai žvaigzdziū abrozai, per kuriaus saulė, mėnū ir planėtos savo
czėse, kaip mums rodos, pereina.

☉ tekys	☽ vėžys	♄ svarstyklė	♁ ožys
♋ jautis	♌ liutas	♃ kurklys	♂ vandens vyras
♊ dvynuczi	♍ pana	♆ strėlczius	♃ žuvis.

Sausis.

Januarijus tur 31 dieną.

1884 m.

1884	KATALIKISZKAS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkų rėdybų.	dėl Prūsų Lietuvės.
1 n.	Naujas metas.	3. 1. po tr. kar.	1. po tr. karal.
1 N.	Pulgento vyskupo	13 Ilarijaus	Ilarijaus
2 P.	Makaro Opato išpaž.	14 Pelikso	Pelikso
3 U.	Danėliaus M., Genav. p.	15 Mauriaus	Abakuko
4 S.	Tyto V. išpaž., Grėg. vysk.	16 Marceliaus	Marceliaus
5 K.	Telesp. pop. M., Emyl. pan.	17 Anton. viensėdž	Antonijaus
6 P.	Trys karalei	18 Priskės	Priskės
7 S.	Liucijono ir Julijono	19 Kanuto	Perdinando
2. n.	1. n. po triju karalių.	4. 2. po tr. kar.	2. po tr. kar.
8 N.	Sever. Rigob. O., Teop.	20 Pabijono Sebas.	Pabijono Sebas.
9 P.	Marcijonės pan. muczeln.	21 Agnės	Agnės
10 U.	Agat. P. J., Vil. vysk.	22 Vincento	Vincento
11 S.	Ygino pop., Onor. pan.	23 Marijės suven.	Emerencijės
12 K.	Arkadijaus muczeln.	24 Timotėjaus	Timotėjaus
13 P.	Veronikės ir Glapyrės p.	25 Povilo pris.	Povilo pris.
14 S.	Ilaro V. baž. dro., Pelikso	26 Palykarpo	Palykarpo
3. n.	2. n. po triju karalių.	5. 3. po tr. kar.	3. po tr. kar.
15 N.	Povilo 1. pusteln. išpaž.	27 Jono Kryzost.	Jono Kryzost.
16 P.	Marcel. 1. pop. muczeln.	28 Karolo didžiojo	Karolo didžiojo
17 U.	Antano Op. išpažintoj.	29 Pranc. iz Sal.	Zomelio
18 S.	Katedrės svz. Petro Ryme	30 Martynės	Adelgundės
19 K.	Kan. kar. M., Enr. V. M.	31 Petro Noliasko	Valerijaus
20 P.	Pabij. ir Sebastij. mucz.	1 Vasar. 1884 m.	Vasar. 1884 m.
21 S.	Agnėškės pan. muczeln.	2 Mar. apcz. grab.	Mar. czystyj.
4. n.	3. n. po triju karalių.	6. 4. po tr. kar.	4. po tr. kar.
22 N.	Vincento Lev. M. Anast. m.	3 Blaziejaus	Blaziejaus
23 P.	Jono V. al. J., vėncz. p. Mar.	4 Veronikės	Veronikės
24 U.	Timotėjaus V. muczeln.	5 Agatės	Agatės
25 S.	Atsivert. svz. Pov. ap.	6 Doritės	Doritės
26 K.	Polyk. V. M., Paul. naszl.	7 Rykardo	Rykardo
27 P.	Jono Kryz. V. J., Vit. P. J.	8 Jono iz Matės	Salamono
28 S.	Ildep. V., Plorij. ir Levon.	9 Apolonijs	Apolonijs
5. n.	4. n. po triju karalių.	7. Septuagės.	Septuagės.
29 N.	Pranc. salcz. V. J. bažn. dro.	10 Szolastiko	Renatės
30 P.	Martyn. pan., Pel. IV. izsp.	11 Dėziderijaus	Eiprosinės
31 U.	Petro Nol. J., Marc. naszl.	12 Eilalijės	Sėveryno

Ka lietuviszkoji gire pasakoja.

Girė, girė tu senoji,
Teip paslėptiniū pilna,

Ka tu szlamszcziant pasakoji
Savo dyvina kalba?

Sausis 1884 m.

Dotumas	Dangaus ženklai.	Mėnesio bertainėi.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangėlijos.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1			8 8	4 10	5 48	8 0	Lytūtos dienos.
2			8 8	4 11	7 2	8 33	Nauji m. Apie Kr.
3		31 d. grūdžio 1883	8 7	4 13	8 14	9 1	apiapiaust. Luk. 2.
4		4. adynoj vak.	8 6	4 15	9 24	9 26	1. po tr. kar. Jėzus
5			8 5	4 16	10 31	9 48	buvo 12 m. Luk. 2.
6		pilnatis.	8 4	4 18	11 37	10 10	1. po tr. kar. Jėzus
7			8 3	4 20	ryte	10 33	12 m. Luk. 2.
Dienos ilgis 8 adynū 21 minutės.			Nakties ilgis 15 ad. 39 min.				
8			8 2	4 21	12 42	10 57	Apsim. or. vėj. snig.
9			8 1	4 23	1 45	11 25	1. po tr. kar. Jėzus
10		8 d. sausio 6. adynoj ryte delczia.	7 59	4 25	2 46	11 57	12 m. bažn. Luk. 2.
11			7 58	4 26	3 45	12 34	2. po tr. kar. Apie
12			7 57	4 28	4 40	1 18	svodba Kanoj. Jon. 2.
13			7 56	4 30	5 30	2 10	2. po tr. kar. Apie
14			7 54	4 32	6 14	3 9	svodba K. J. 2.
Dienos ilgis 8 adynū 36 minutu.			Nakties ilgis 15 ad. 24 min.				
15			7 53	4 34	6 52	4 15	Apsiuk., vėj., darg.
16			7 51	4 36	7 26	5 25	2. po tr. kar. Apie
17		16 d. sausio 6. adynoj ryte jaunatis.	7 50	4 37	7 55	6 38	svodba K. Jono 2.
18			7 48	4 39	8 22	7 53	3. po tr. kar. Jėzus
19			7 47	4 41	8 47	9 8	gydo raups. Mat. 8.
20			7 45	4 43	9 12	10 25	3. po tr. kar. Jėzus
21			7 44	4 45	9 40	11 42	gydo raups. Mat. 8.
Dienos ilgis 9 adynū 17 minutu.			Nakties ilgis 14 ad. 43 min.				
22			7 42	4 47	10 10	ryte	Apsiu., lytūt., vėjūt.
23			7 40	4 49	10 44	12 58	
24		23 d. sausio 7. adynoj ryte prieszpilnis	7 39	4 51	11 25	2 11	3. po tr. kar. Jėzus
25			7 37	4 53	12 14	3 19	gydo raups. Mat. 8.
26			7 35	4 54	1 12	4 20	4. po tr. kar. Krist.
27			7 33	4 56	2 17	5 12	nutil. mares. Mat. 8.
28			7 32	4 58	3 27	5 55	4. po tr. kar. "
Dienos ilgis 9 adynū 35 minutu.			Nakties ilgis 14 ad. 25 min.				
29		30. sausio 6. adynoj ryt. pilnatis.	7 30	5 0	4 40	6 31	Szvies. szalt. dien.
30			7 28	5 2	5 52	7 14	4. po tr. kar. Krist.
31			7 26	5 4	7 3	7 27	nutild. mar. Mat. 8.

Ar tu nori pasakoti
Nū pirmiausiuju žmoniū,
Kaip turėję cze kovoti
Dar be jokiu pramoniu?

Kaip kas dieną cze kovoje
Su meszkoms ir su vilkais,
Kaip tarp medziū cze jieszkoje
Maisto su szitais draugais?

Vasaris. Pebruvarijus, ragutis, tur 29 dienas. **1884m.**

1884	KATALIKISZKAS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkū rėdybės.	dėl Prusū Lietuvės.
1 S.	Ign. V. M., Bryg. Vigilija	13 Katrynės	Benigno
2 K.	Gramn. Apcz. s. Mar. p.	14 Valentyno	Valentyno
3 P.	Blažiejaus vysk. mucz.	15 Paustyno	Pormoso
4 S.	Ansgaroir Endr. V. Var. p.	16 Julijonės	Julijonės
6 n.	5. n. potriju karaliū	8. Seksagės.	Seksagės.
5 N.	Agatės p. muczeln.	17 Kanstancijės	Kanstancijės
6 P.	Doritės p., Teopiliaus	18 Plavijono	Konkordijės
7 U.	Romaldo Op. iszpaž.	19 Kunrodo	Susanės
8 S.	Jono isz Matės iszpaž.	20 Eleiterijaus	Eikerijaus
9 K.	Apolonijės p. mucz.	21 Elejonorės	Elejonorės
10 P.	Skolastikės panės	22 Petro katedr.	Petrinė
11 S.	Liucijuso vysk. mucz.	23 Romanės	Reinardo
7. n.	Sengavė.	9. Kvkinkavės.	Estomiji.
12 N.	Gaudento V. J., Eilal. p.	24 Priedėl. diena	Priedėl. diena
13 P.	Katryn. p. R., Julij. p.	25 Matijosz. ap.	Matijosz. ap.
14 U.	Valentyno kun. mucz.	26 Užgavėnės	Užgavėnės
15 S.	Paustyno ir Jov. mucz.	27 Užgav. ser. †	Užgavėn. ser.
16 K.	Grėg. X. p., Julij. P. M.	28 Uvandro	Ektoriaus
17 P.	Plevijono ir Silvestro V.	29 Romano †	Justo
18 S.	Kanstanc. p., Sim. V. M.	1 Kovas 1884. †	Kovas 1884. A.
8. n.	Gavėtinė.	10. 1. gavėnė.	Invokavit.
19 N.	Kunrodo iszpaž.	1 Simplicijaus	Luvyzės
20 P.	Eikarijaus V., Levon. vsk.	3 Kunjgundės	Kunjgundės
21 U.	Maksimil. V., Eleon. p.	4 Kazim. Liet. K.	Adrijono
22 S.	Papielcz. Kat. S. Petr. A.	5 Kvat. Eizeb. †	Kvat. Priczk. †
23 K.	Petro Dam. V. baž. d.	6 Priczkaus	Eberardynės
24 P.	Sergijuso muczeln.	7 Tamosziaus †	Pelicio †
25 S.	Motiej. ap., Pelik. III. p.	8 Jono nūD. zok. †	Pilemono †
9. n.	1. n. gavėnės.	11. 2. gavėnė.	Reminiscere.
26 N.	Aleks., Paust., Portun. V.	9 Pranciszkės	Prudencijaus
27 P.	Levandro V., Valdim. iszp.	10 40 muczelninkū	Endrietės
28 U.	Romuno Op. iszpaž.	11 Eraklio	Rosynės
29 S.	—	12 Grėgoriaus p.	Grėgoriaus p.

Ar tu nori pasakoti
Apie szimtmėtį kovu,
Kaip kareivei apszarvoti
Lįzdavo tarp szių kalnū?

Kaip senasis Niamuns skyrė
Lietuvą ir Vokiecius,
Kaip ateivis prisispyrė
Pergalėt Lietuvinkus?

Vasaris 1884m.

Dotumas	Daugiaus zenklai.	Mėnesio bertainėi.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangelijės.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1			7 24	5 6	8 12	7 51	Septuag. Apiedar-
2			7 22	5 8	9 20	8 14	bin. vynyčz. Mat. 20.
3			7 20	5 10	10 25	8 37	Septuag. A. darb.
4			7 18	5 12	11 29	9 1	vynyčzioje. Mat. 20.
Dienės ilgis 9 adynu			55	minutu.	Nakties ilgis 14 ad. 5 min.		
5			7 16	5 14	ryte	9 27	Lyt., sn., szalto vėjo.
6			7 14	5 16	12 32	9 57	5. po tr. karaliū:
7		7 d. va- sario 4.	7 12	5 17	1 32	10 31	Apie darbininkus
8		adyno ryte	7 10	5 19	2 27	11 12	vynyčzioje. Mat. 20.
9		delczia.	7 8	5 21	3 17	12 0	Seksag. Apie sė-
10			7 5	5 23	4 6	12 55	jeje ir sekla. Luk. 8.
11			7 3	5 25	4 47	1 57	Seksag. "
Dienės ilgis 10 adynu			35	minutu.	Nakties ilgis 13 ad. 25 min.		
12			7 1	5 27	5 23	3 5	Szviesi, szalta, slidi.
13			6 59	5 29	5 54	4 17	Seng. Apie dauge-
14		14 d. va- sario 7.	6 57	5 30	6 22	5 33	riopą dirvą. Luk. 8.
15		adyno vakare	6 55	5 32	6 49	6 50	Kvkinkv. Apie aklo
16		jaunatis.	6 53	5 34	7 16	8 8	žm. iszgyd. Lk. 18.
17			6 50	5 36	7 43	9 27	Estom. Jezus aps.
18			6 48	5 38	8 13	10 45	savo kent. Luk. 18.
Dienės ilgis 11 adynu			6	minutu.	Nakties ilgis 12 adynu 54 min.		
19			6 46	5 40	8 47	ryte	Szalta, kraupi, vėj.
20			6 43	5 42	9 26	12 1	Gavėt. Jezus aps.
21		21 d. va- sario 2.	6 41	5 43	10 12	1 11	savo kentėj. Lk. 18.
22		adyno po piet	6 39	5 45	11 7	2 14	1. gavėn. Apie Jė-
23		prieszpiln.	6 37	5 47	12 9	3 8	zaus pagun. Mat. 4.
24			6 34	5 49	1 16	3 53	Invokav. Apie Jė-
25			6 32	5 51	2 26	4 31	zaus pagun. Mat. 4.
Dienės ilgis 11 adynu			27	minutu.	Nakties ilgis 12 adynu 33 min.		
26		28 d. va- sario 9.	6 30	5 52	3 37	5 2	Labai szalta. 1. ga-
27		adyno vakare	6 27	5 54	4 47	5 29	vėnė. Jez. gundoms.
28		pilnatis.	6 25	5 56	5 56	5 54	Mt. 4. 2. gav. Apie
29			6 23	5 58	7 4	6 17	Krs. perszv. Mt. 17.

Kaip neprieteliū numįta
Tankei musu Lietuva,
Kunjgaiksčziū kaip apgįta
Pasiliko vis valna?

Kaip jės karzygei kovojo
Su visais po dangumi,
Ir kaip viens isz ju pastojo
Lenkiszku karaliumi? —

Balandis. Aprilis, karvelis, sultekis tur 30 dienu. 1884m.

1884	KATALIKISZKÁS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkū rėdybės.	dėl Prusū Lietuvės.
14. n.	Verbos.	16. Velykos.	Velykos.
1 N.	Ugno V. Tevad. mucz.	13 Ermenegildo.	Justyno
2 P.	Prancisz. isz Paul. iszp.	14 Vel. pan. Tib.	Vel. pan. Tib.
3 U.	Ryszardo V., Pankr. mucz.	15 Anastazijės	Ybadijo
4 S.	Izid. vysk. iszpažint.	16 Turibijaus	Karyzijas
5 K.	Did. ketv. Vinc. iszp.	17 Rudolpo	Rudolpo
6 P.	Didž. pėtn. Vil. Op., Cel. p.	18 Aplonijaus	Plorentyno
7 S.	sub. Don. ir Rupyno	19 Krescencijės	Vernerio
15. n.	Velykos	17. 1. n. po velyku	1. Quasimod.
8 N.	Divonyo V. iszpažint.	20 Agnėszkės P.	Sulpicijaus
9 P.	2. d. velyku. Mar. Eg.	21 Anselmo	Adolpo
10 U.	Ezekieliaus pranaszo	22 Sot. ir Kaj. p.M.	Lotaro
11 S.	Levonol. pop. iszp. bašn. dkt	23 Adalberto	Jurgio
12 K.	Julij. pop. J., Damij. vysk.	24 Jurgio	Alberto
13 P.	Ermen. karal. mucz.	25 Markosz. ėv.	Markosziaus ėv.
14 S.	Tiburc. ir Valer. mucz.	26 Klėto Pr.	Raimaro
16. n.	2. n. po velyku.	18. 2. n. po vel.	2. Miseric. D.
15 N.	Kresc. M., Atnas. ir B.	27 Anastaz. mucz.	Anastazijaus
16 P.	Kaliksto ir kito 7 mucz.	28 Vitalio	Terezės
17 U.	Anicėto pop. muczeln.	29 Petro mucz.	Sibylės
18 S.	Apononiaus muczeln.	30 Kat. p. senensk.	Jozuvo
19 K.	Tim. dij. M. Leono IX. pop.	1 Geg. 188 4m.	Pilipo Jokubo
20 P.	Agn. P. sulpic. mucz.	2 Atanazijaus	Sygmundo
21 S.	Anzelmo vysk. iszp. B. D.	3 Atrad. s. kryž. †	Atradymo kryz.
17. n.	2. n. po velyku.	19. 3. n. po vel.	3. Jubilate.
22 N.	Sotero ir Kaj. pop. mucz.	4 Plorijono Mon.	Plorijono
23 P.	Jurgi muczelninko	5 Pijusz V.	Gotardo
24 U.	Vaitiekas. vysk. mucz.	6 Jono	Dytrikio
25 S.	Markosziaus ev. vel. pat.	7 Stanislovo	Mald. d. Gotpr.
26 K.	Klėte ir Marcel. pop.	8 Mikėlio B.	Stanislovo
27 P.	Tevopyliaus vysk. mucz.	9 Gregoriaus N.	Jobo
28 S.	Vitolij. ir Varler. ??	10 Izidoriaus	Gordijono
18. n.	3. n. po velyku.	20. 4. n. po vel.	4. Cantate.
29 N.	Petromuczelninko	11 Māmerto	Māmerto
30 P.	Katrynės senensas pan.	12 Pankracijaus	Pankracijaus

Prażydėkite žiedelti
Szendien szirdj nuraminkit;
Pragiedokite pauksztelei.

Manę vargszą palinksminkit;
Jus gal daugiaus nebmatisiu
Ir su Dievu nebsakisiu.

Balandis 1884m.

Dotumas	Dangaus ženklai.	Mėnesio	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangėlijos.
		bertainei.	užt.	nusil.	užt.	nusil.	
			ad. m.	ad. m.	ad. m.	ad. m.	
		Dienės ilgis 13 adynu 53 minutu.	Nakties ilgis 10 adynu 7 min.				
1		6. d. kovo 4. adynoj po pietu delczia.	5 8	6 54	10 8	6 30	Grazi, szilta, lytū- ta, perkunija.
2			5 6	6 55	11 2	7 6	Verbos: Jez. joja
3			5 4	6 57	11 52	7 48	ing Jeruz. Mat. 21.
4			5 2	6 59	ryte	8 36	Velykės: Ap. pri- sik. Jez. Mark. 16.
5			4 59	7 1	12 36	9 30	Velykės: „
6			4 57	7 2	1 15	10 30	
7			4 55	7 4	1 49	11 35	
		Dienės ilgis 14 adynu 13 minutu.	Nakties ilgis 9 ad. 47 min.				
8		13 d. kovo 4. adynoj. po pietu jaunatis. ir regim. sau- lės užtemims.	4 53	7 6	2 19	12 45	Grazi, kriaupi, vē- tra su perkunija.
9			4 51	7 7	2 47	1 58	Velykės: Ap. pri- sik. Jez. Mark. 16.
10			4 49	7 9	3 13	3 14	1. n. po vel. A. netik.
11			4 47	7 11	3 39	4 32	2. n. po vel. A. gera- ji piemenj. Jon. 10.
12			4 44	7 13	4 7	5 53	Misericordias: „
13			4 42	7 14	4 39	7 15	
14			4 40	7 16	5 15	8 35	
		Dienės ilgis 14 adynu 33 minutu.	Nakties ilgis 9 ad. 27 min.				
15		20 d. kovo 7. adynoj pirm pietu prieszpiln.	4 38	7 18	5 58	9 49	Labai szilta, tamsi, vėjūta, miglota.
16			4 36	7 20	6 50	10 54	1. n. po vel. A. netik.
17			4 34	7 21	7 50	11 48	2. n. po vel. A. gera- ji piemenj. Jon. 10.
18			4 32	7 23	8 57	12 32	Jubilate: „
19			4 30	7 25	10 7	12 32	
20			4 28	7 26	11 18	1 7	
21			4 26	7 28	12 28	1 37	
		Dienės ilgis 15 adynu 8 minutu.	Nakties ilgis 8 adynu 52 min.				
22		28 d. kovo 5. adynoj pirm pietu pilnatis.	4 24	7 30	1 37	2 3	Grazi, szilta, mažu.
23			4 23	7 31	2 44	2 27	lyt. ir perkunijės.
24			4 21	7 33	3 50	2 50	2. n. po vel. A. gera- ji piemenj. Jon. 10.
25			4 19	7 35	4 55	3 12	3. n. po vel. Po maž.
26			4 17	7 36	5 59	3 36	2. n. po vel. Po maž.
27			4 15	7 38	7 1	4 2	Jubilate: „
28			4 14	7 40	8 1	4 31	
		Dienės ilgis 15 adynu 26 minutu.	Nakties ilgis 8 ad. 34 min.				
29		4 12	7 41	8 57	5 5	Grazi, szilta.	
30		4 10	7 43	9 49	5 45	3. n. p. v. Pomaž. ken.	

Su diev ir jums, laukai, pievos,
Ir tav rutu darželyti,
Matot liko man teip Dievas,

Idant jumis neblankyti,
Labai skaudu jus palikti:
Gal Gudūsna reiks nuvykti.

Geguzis Majus, ziedis, mylitis tur 31 diena. **1884m.**

1884	KATALIKISZKAS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkū rėdybūs.	dėl Prusū Lietuvūs.
1 U.	Pilipo ir Jok. apaszt.	13 Servacijaus	Sorvacijaus
2 S.	Atanazo V. J., Zigm. kar.	14 Bonipaco	Kristijono
3 K.	Atradymo s. kryž.	15 Sopijūs	Sopijūs
4 P.	Plorijono M. Mon. naszl.	16 Jono isz N.	Onorato
5 S.	Pijuso V. popiezius	17 Paskalio	Jobsto
19. n.	4. n. po velyku.	21. 5. po velyku	5. Rogate.
6 N.	Jono alėfuje ėvang.	18 Venanto	Erikio
7 P.	Domioelės P. M.	19 Cėlestyno	Saros
8 U.	Stanislovo vysk. mucz.	20 Bernardyno	Pranciszkūs
9 S.	Greg. Nazar. V. iszp.	21 Pelikso	Prudento
10 K.	Anton. Arci-vysk. Zid. art.	22 Krist. d. ženg.	Krist. dang. ž.
11 P.	Mamerto vysk. iszpaž.	23 Deziderijaus	Deziderijaus
12 S.	Pankracijuso mucz.	24 Jovanūs	Estrės
20. n.	5. n. po velyku.	22. 6. po velyku.	6. Exaudi
13 N.	Servacijuso vyskupo	25 Magdalenūs	Urbono
14 P.	Bonip. mucz. kryž. d. 1.	26 Pilipo N.	Eduvardo
15 U.	Zopijūs „ Kryžaun. d. 2	27 Jono P.	Bėdūs
16 S.	Jono Nepom. M. „ d. 3	28 Viliaus	Viliaus
17 K.	SZEST. Torp. m., Pask.	29 Maksimino	Maksimilijono
18 P.	Venanto M. Pelikso kun.	30 Perdinando	Vigando
19 S.	Pudencijono P. Cėlest. P.	31 Angėlūs	Pironelės
21. n.	6. n. po velyku.	23. SEKMINES.	SEKMINES.
20 N.	Bernardo senensk. iszpaž.	1 S. 1. d. Birž. 1884	S. 1. d. Nykod.
21 P.	Valenso V. M., Don. ir Vict.	2 S. 2 d. Erasmo	S. 2. d. Raelės
22 U.	Julijūs P. M., Elenūs pan.	3 Klotildės	Erasmo
23 S.	Deziderijuso vysk. mucz.	4 Kvat. Kvir. †	Kvatemb. Ulrik.
24 K.	Jovanūs naszlės	5 Bonipaco	Bonipaco
25 P.	Magdalenūs P. isz Pacės	6 Norberto †	Beniguo
26 S.	Pilipo nerijuso iszpaž.	7 Lukrecijūs	Lukrecijūs.
22. n.	SEKMINES.	24. Traicė.	Traicė.
27 N.	S. 1. d. Jono pop. mucz.	8 Medardo	Medardo
28 P.	S. 2. d. Germ. vysk. iszpaž.	9 Prim. Pelic.	Barnimo
29 U.	Ledū d. Tevod. mucz.	10 Margaretės	Onupro
30 S.	Pel. pop. M., Perd. kar.	11 Barnabo	Barnabo
31 K.	Petron. ir Anelės panu.	12 Vainikai	Devintinė.

Nebgirdėsiu ten daineliu,
Mano szirdį džiuginančiu,
Nebregėsiu ir daikteliu,

Mano dvasė judinančiu,
Kad lietuviszkai kalbėčiau
Ir Lietuvai užderezčiau.

Geguzis 1884m.

Dofumas	Dangaus ženklai.	Mėnesio bertainei.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangėlijūs.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1			4 9	7 44	10 35	6 31	
2			4 7	7 46	11 15	7 23	4. n. p. velyku:
3			4 6	7 48	15 50	8 21	Kristus nueina pas
4			4 4	7 49	ryte	9 23	tėva. Jono 16.
5			4 3	7 51	12 21	10 29	Cantate: „
Dienūs ilgis 15 adynu 43 minutu. Naktiūs ilgis 8 ad. 17 min;							
6		6 d. g. 6. a.	4 1	7 52	12 49	11 39	Lyt. kartė ryte ledø
7		pirm p. delczia.	4 0	7 54	1 15	12 51	4. n. p. vel. Kristus
8			3 58	7 55	1 40	2 6	nueina pas tėva.
9			3 57	7 57	2 6	3 24	Jono 16.
10		12 d. g. 11.	3 56	7 58	2 35	4 44	5. n. p. vel. A. tikra
11		ad. vak.	3 54	7 59	3 7	6 5	malda. Jono 16.
12		jaunatis.	3 53	8 1	3 46	7 23	Rogate: „
Dienūs ilgis 16 adynu 12 minutu. Naktiūs ilgis 7 ad. 48 min.							
13			3 52	8 2	4 34	8 35	Szalta su lyt. szal-
14			3 51	8 4	5 31	9 37	noja, lyja, sninga.
15			3 50	8 5	6 36	10 27	5. n. p. vel. A. netik.
16		19 d. geg.	3 49	8 6	7 48	11 7	malda. Jono 16.
17		6. adyno	3 48	8 7	9 11	11 40	6. n. p. vel. Pažad. s.
18		pirm pietu	3 47	8 9	10 14	ryte	dvasės. Jon. 15/16.
19		prieszpiln.	3 46	8 10	11 25	12 8	Etaudi: „
Dienūs ilgis 16 adynu 25 minutu. Naktiūs ilgis 7 ad. 35 min.							
20			3 45	8 11	12 34	12 33	Nepuiki, gr.; daug
21			3 44	8 12	1 41	12 56	lytaus, kraupi.
22			3 43	8 13	2 46	1 18	6. n. p. vel. A. pažad.
23			3 43	8 14	3 50	1 41	sz. dv. Jon. 15/16.
24			3 42	8 15	4 53	2 6	Sekminės: A. szv.
25			3 41	8 16	5 54	2 34	dv. siunt. Jono 14.
26			3 41	8 17	6 52	3 6	Sekminės: „
Dienūs ilgis 16 adynu 40 minutu. Naktiūs ilgis 7 ad. 20 min.							
27		27 d. geg.	3 40	8 17	7 46	3 44	Labai szalta, lytūt.
28		9. adyno	3 40	8 18	8 34	4 28	Sekminės: A. szv.
29		vakare	3 39	8 19	9 17	5 18	dv. siunt. Jon. 14.
30		pilnatis.	3 39	8 20	9 54	6 14	Traicė: Man visa
31			3 39	8 20	10 26	7 15	galyb. dūta. Mat. 28.

Sudiev, mano balandyti,
Jau ir tavę nebregėsiu;
Noriu trumpai pasakyti:

Daugėl vargo asz turėsiu;
Jei ir naktį neužmigsiu,
Visiems Žmonėms neįtiksiu.

Jaunis. Junijus sėjōs m., biržulis tur 30 dienu. **1884m.**

KATALIKISZKAS KALENDORIUS			Kalendorius del Prusū Lie- tuvōs.
1884	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkū rėdybōs.	
1 P.	Panpyliaus ir Port. K. M.	13 Ant. isz Pndv.	To bijosziaus
2 S.	Marcel. kun., Petro mucz.	14 Bazyljans	Modesto
23. n.	SSS. Traice.	25. 2. n. po sek m.	1. n. po traic.
3 N.	Erasmō V. M., Klot. kar.	15 Vyto	Vyto
4 P.	Aleks. V. Kvir. M., Saturn.	16 Berono vysk.	Justynōs
5 U.	Bonipaco vysk. mucz.	17 Adolpo	Volkmaro
6 S.	Norberto iszpažintojaus	18 Gervazo	Paulynōs
7 K.	VAIN. Rob. O. iszpaž.	19 Julijonēs	Gervazo ir Prot.
8 P.	Medardo V. J., Maks. vysk.	20 Sylverijuszo	Rapavelio
9 S.	Prymo ir Pelyc. mucz.	21 Aloyvzo	Jakobynōs
24. n.	2. n. po sekminiū.	26. 3. n. po sek m.	2. n. po traic.
10 N.	Margrietōs Szatū kar.	22 10000 mucz.	Akato
11 P.	Barnabo apasztalo	23 Edeltrudēs	Bazilijaus
12 U.	Anupro pustel. iszpaž.	24 Jon. a. Rasz.	Joninēs
13 S.	Antono isz Padvōs iszpaž.	25 Prospero	Elogijaus
14 K.	Bazyljiaus V. iszp.	26 Jono ir Povilo	Jeremijosziaus
15 P.	Vyto ir Modesto mucz.	27 Ladislovo	7 miegalei
16 S.	Benono vysk. iszp.	28 Levonas II. pop.	Levonas pop. †.
25. n.	3. n. po sekminiū.	27. 4. n. po sek m.	3. n. po traicē
17 N.	Adolpo V., Ipat. pan.	29 Petro ir Pov.	Petro ir Pov.
18 P.	Mark. ir Macdl. mucz.	30 Atmin. Povilo	Atmin. Povilo
19 U.	Gervazo ir Protazo mucz.	1 Liep.m. 1884m.	Tėvobaldo
20 S.	Sylverijuszo pop. mucz.	2 Mar. aplank.	Marij. aplank.
21 K.	Aloyvzo Gonzagōs iszpaž.	3 Eljodoro	Kornelijaus
22 P.	Paulyno vysk. iszpaž.	4 Udalriko	Ulriko
23 S.	Agripynōs pan. mucz.	5 Domicijaus	Anselmo
26. n.	4. n. po sekminiū.	28. 5. n. po Sekm.	4. n. po traicē
24 N.	Jon. arba Rasz. szv.	6 Jezajosziaus	Jezajosziaus
25 P.	Prospero vysk. iszpaž.	7 Vilibaldo	Demetrijaus
26 U.	Jono ir Povilo mucz.	8 Kylijono	Kylijono
27 S.	Vladisl. Vengrū kar. iszp.	9 Anatolijōs	Cyriljiaus
28 K.	Lev. II. p. Ir. V. M. Vigil.	10 Amalijōs	7 brolei
29 P.	Petro ir Pov. apaszt.	11 Pijuso I.	Pijuso
30 S.	Atm.s.Pov.ap., Emyli.L.p.	12 Endrikio	Endrikio

Sudiev, mama, teti, brolei
Ir jus brangios seserytės;
Jumis myliu dar liksiolei,

Noriu tankey pasmatyties!
Noris retai bematysiu,
Vis su misle aplankysiu.

Jaunis 1884m.

Dotumas	Dangaus ženklai.	Mėnesio bertainei.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangelijōs.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1	☾		3 39	8 21	10 54	8 20	Traicē: Krist. kal.
2	☾		3 39	8 22	11 20	9 27	ba su Nykod. Jon. 3.
Dienōs ilgis 16 adynū			44 minutū.		Nakties ilgis 7 ad. 16 min.		
3	☾		3 38	8 22	11 44	10 37	Lyjanti, ryt. szalta.
4	☾	☾ 4. d. jaun.	3 38	8 23	ryte	11 50	SSS. traicē: Man
5	☾	☾ 3. adyno	3 38	8 23	12 9	1 4	yra dūta visa ga-
6	☾	☾ delezia.	3 38	8 23	12 35	2 20	lybė. Mat. 28.
7	☾		3 38	8 24	1 5	3 38	2. n. po Sekm. A.
8	☾		3 39	8 24	1 39	4 56	did. veczere. Luk. 18.
9	☾		3 39	8 24	2 21	6 11	1. pot r. A. bag. L. 16
Dienōs ilgis 16 adynū			46 minutū.		Nakties ilgis 7 ad. 14 min.		
10	☾		3 39	8 24	3 12	7 18	Grazi, szilt., lytinga,
11	☾	☾ 11 d. jaun.	3 39	8 24	4 13	8 15	labai szalta, lyting.
12	☾	☾ 6. adyno	3 40	8 24	5 22	9 1	2. n. po Sekm. A. did.
13	☾	☾ pirm pietū	3 40	8 24	6 37	9 39	veczere. Luk. 14.
14	☾	☾ jaunatis.	3 41	8 24	7 52	10 10	3. n. p. Sekm. A. pra-
15	☾		3 41	8 24	9 6	10 36	p. avj ir graszi. L. 15
16	☾		3 42	8 24	10 18	11 1	2. n. p. tr. A. d. v. L. 14.
Dienōs ilgis 16 adynū			48 minutū.		Nakties ilgis 7 ad. 12 min.		
17	☾		3 42	8 24	11 28	11 24	Szalta, tamsi, szilta.
18	☾	☾ 18 d. jaun.	3 43	8 24	12 35	11 47	3. n. p. Sek. A. prap.
19	☾	☾ 7. adyno	3 43	8 24	1 40	ryte	avele ir graszi. L. 15
20	☾	☾ pirm pietū	3 44	8 23	2 44	12 11	4. n. p. Sek. A. Petro
21	☾	☾ prieszpilnis	3 45	8 23	3 46	12 38	apstinga žveja. L. 5.
22	☾		3 46	8 22	4 45	1 8	3. n. p. tr. A. prapūl.
23	☾		3 47	8 22	5 40	1 44	avele ir graszi. L. 15
Dienōs ilgis 15 adynū			56 minutū.		Nakties ilgis 8 ad. 4 min.		
24	☾		3 48	8 21	6 31	2 25	Lab. szal. graz. szilt.
25	☾	☾ 26 d. jaun.	3 48	8 20	7 16	3 13	4. n. p. sek. A. Petro
26	☾	☾ 11 adyno	3 49	8 20	7 55	4 7	apst. žveja. Luk. 15.
27	☾	☾ pirm pietū	3 50	8 19	8 29	5 5	5. n. p. sek. A. Pary-
28	☾	☾ pilnatis.	3 51	8 18	8 59	6 11	zeuszū teis. Mat. 15.
29	☾		3 53	8 17	9 26	7 18	4. n. p. tr. A. rakszti
30	☾		3 54	8 16	9 51	8 28	akije. Luk. 6.

Sudiev, draugai, geradejai,
Katrie manę mylėdavot,
Teipog jus pažįstamiejai,

Kurie tankei matydavot
Praszydami aps'lankyti,
Dėkui!! gal reiks nebmatyti.

Liepôs m. Julijus, sienpiuvis tur 31 dienâ. 1884m.

1884	KATALIKISKAS KALENDORIUS		Kalendorius dël Prusû Lie- tuvôs.
	dël Kauno, Vilniaus ir Gartëno rëdybu.	dël Suvalkû rëdybôs.	
27. n.	5. n. po sekminiû.	29. 6. n. po sekm.	5. n. po traic.
1 N.	Julij. ir Ar. M. Tevad. K.	13 Margrietës	Margarëtës
2 P.	Aplank. s. Mar. p.	14 Bonaventuro	Endrikio
3 U.	Eljodoro V. J., Alprëdo	15 Apasztal. dalin.	Apaszt. dal.
4 S.	Josapo Kaliasanto iszp.	16 Marijôs isz B.	Valterio
5 K.	Agat. ir Cyr. M. Pyl. p.	17 Aleksijaus	Aleksijaus
6 P.	Jëzaj. pran. Domin. p. M.	18 Priczkaus	Priczkaus
7 S.	Kliaud. M., Apol. ir Vil. V.	19 Aurelijôs	Rupyno
28. n.	6. n. po sekminiû.	30. 7. n. po sekm.	6. n. po traic.
8 N.	Kylj. V. M., Elzb. n.	20 Elijoszias	Elijoszias
9 P.	Zenono M., Cyr. V., An. M.	21 Praksëdzio	Praksëdzio
10 U.	7 brolei isz Makabejôs	22 Marijôs Magd.	Marijôs Madl.
11 S.	Sab., Cypr. M. M., Pel. P. M.	23 Apolinario	Apalrynës
12 K.	Jono Gralberto Op. iszp.	24 Kristynës	Kristynës
13 P.	Margrietës p. mucz.	25 Jokubo Apaszt.	Jokubo
14 S.	Bonaventuro dakt. iszpaž.	26 Anës	Anës
29. n.	7. n. po sekminiû.	31. 8. n. po sekm.	7. n. po traic.
15 N.	Enr. kar., pasiunt. apaszt.	27 Patalevono	Pantalevono
16 P.	Szkapl. s. Mar. pan.	28 Viktoriaus pop.	Inocencijaus
17 U.	Alekso iszpažint.	29 Martôs	Martôs
18 S.	Simev. isz Lipn. J., Kam.	30 Abdono ir sen.	Beatrycës
19 K.	Vincento à Paulio iszp.		Germano
20 P.	Elijoszias pr-	Lietuva ant visados,	
21 S.	Danieliaus	Teip sakau tarp apmaudôs.	szv. ilôs
30. n.	8. n. po	Kad ir prietelei palieka,	raic.
22 N.	Marijôs Ma	Nesirupina už nieka,	
23 P.	Apolinaro	Kad n'iera susitarimo,	s
24 U.	Kryst. P. M	Kad ir kaklas veik užkimo,	
25 S.	Jokubo a	Vis, vis gerâ rodâ szaukiant,	szv.
26 K.	Onôs mot.	Tik vienybës nesulaukiant —	
27 P.	7br. miegt. M	Tarsiu tik tarp apmaudôs:	
28 S.	Vikt. Inoc. p	Lietuva ant visados!	
31. n.	9. n. po	Lietuva ant visados!	aic.
29 N.	Mart., Serap	Kas atbotu priegadôs,	
30 P.	Abdono ir s	Lietuvâ kad reik apgiti	
31 U.	Ignaco Lojo	Ir neprieteilus baidyti,	
		Kad iszrodyt reik viernybe	
		Ir kovoti už teisybe?	
		Jei neprietelei ir bartu,	
		Prieszininkai susitartu,	vo

Li

Laimink Vieszpatie
Kaip zemę Palestyn

Liepos 1884m.

Dotimas	Dangaus zenklai	Mënesio bertainei.	Saulës		Mënesio		Oro atmainos. Evangelijos.	
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.		
			Dienôs ilgis 15 adynu				Nakties ilgis 8 adynu 20 min.	
1			3 55	8 15	10 16	9 39	Grazi, szilta.	
2			3 56	8 14	10 41	10 52	5. n. po sek. A. Pa-	
3		3. d. liep.	3 57	8 13	11 8	12 6	ryz. teisybe. Mat. 5.	
4		11. adynoj vakare	3 58	8 12	11 39	1 21	6. n. po sek. Jëz. val-	
5		delczia.	4 0	8 11	ryte	2 37	gyd. 4000. Mark. 8.	
6			4 1	8 10	12 16	3 51	5. n. po tr. A. Petro	
7			4 2	8 9	1 1	4 59	apstin. zveja. Luk. 5.	
			Dienôs ilgis 15 adynu				30 minutu.	Nakties ilgis 8 ad. 30 min.
8			4 4	8 7	1 56	6 0	Lyt., grazi, szviesi.	
9			4 5	8 6	3 0	6 51	6. n. po sek. Jëz. val-	
10		10 d. liep.	4 7	8 5	4 11	7 33	gyd. 4000. Mark. 8.	
11		2. adynoj po pietû	4 8	8 4	5 26	8 8	7. n. posek. A. netik.	
12		jaunatis.	4 10	8 2	6 42	8 37	prarakus. Mat. 7.	
13			4 11	8 1	7 56	9 3	6. n. po tr. A. Paryz.	
14			4 13	7 59	9 8	9 28	teisybe. Mat. 5.	
			Dienôs ilgis 15 adynu				18 minutu.	Nakties ilgis 8 ad. 42 min.
15			4 14	7 58	10 18	9 51	Grazi, szviesi, karsz.	
16			4 16	7 56	11 26	10 15	7. n. po sek. A. netik.	
17		17 d. liep.	4 17	7 54	12 31	10 41	prarakus. Mat. 7.	
18		11. adynoj vakare	4 19	7 53	1 34	11 11	8. n. posek. A. neteis.	
19		prieszpiln.	4 20	7 51	2 34	11 44	uzveizda. Luk. 16.	
20			4 22	7 49	3 31	ryte	7. n. po tr. Jëz. val-	
21			4 23	7 48	4 24	12 22	gyd. 4000. Mark. 8.	
			Dienôs ilgis 15 adynu				16 minutu.	Nakties ilgis 8 adynu 44 min.
22			4 25	7 46	5 11	1 7	Szviesi, karszta, ap-	
23			4 26	7 44	5 53	1 59	smiaukusi, lab. lyt.	
24		25 d. liep.	4 28	7 42	6 30	2 57	8. n. p. sek. A. neteis.	
25		12. adynoj naktyje	4 30	7 40	7 2	4 0	uzveizda. Luk. 16.	
26		pilnatis.	4 31	7 38	7 30	5 7	9. n. p. sek. A. Jeru-	
27			4 33	7 37	7 56	6 17	zal. iszpust. Luk. 19.	
28			4 34	7 35	8 22	7 28	8. n. p. tr. A. n. p. Mt. 7.	
			Dienôs ilgis 14 adynu				57 minutu.	Nakties ilgis 9 ad. 3 min.
29			7 36	7 33	8 47	8 41	Apsuk., maz. lyt., gr.	
30			7 38	7 31	9 14	9 55	9. n. po sek. A. Jeru-	
31			7 39	7 29	9 44	11 10	zalës iszpust. L. 19.	

Katra buves pagonystej
Paskiaus tavę pazino,

Kalba savo krikszczionystej
Tikrâ Dievâ garbino.

Rugpiutis.

Augustas tur 31 dieną.

1884 m.

1884	KATALIKISZKAS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkū rėdybės.	dėl Prusū Lietuvės.
1 S.	Petro apaszt. apkalime	13 Kasijono	Ildebranto
2 K.	S. p. Marijės aniol.	14 Eisebijaus	Eisebijaus
3 P.	Atrad. kuno s. Stepono M.	15 Dang. ėm Mar.	Dang. ėm. Mar.
4 S.	Dominyko J. pund. zok. k.	16 Roko	Yzako
32. n.	10. n. po sekminiū.	34. 11. n. po sek m.	10. n. po traic.
5 N.	S. p. Marijės sniegot.	17 Liberato	Bertramo
6 P.	Vieszpaties persim.	18 Elenės	Emylhės
7 U.	Kajetono iszpaž.	19 Liudvikio	Sebaldo
8 S.	Cyrij., Largo, Smara. M. M.	20 Stepono	Bernardo
9 K.	Romano želn. mucz.	21 Jovanės Pranc.	Anastazijaus
10 P.	Lauryno mucz.	22 Timotejaus	Osvaldo
11 S.	Tiberij. M., Juz., Dignės p.	23 Pilipo	Zakejaus
33. n.	11. n. po sekminiū.	35. 12. n. po sek m.	11. n. po tr.
12 N.	Klarės panės	24 Bartolomejaus	Bartolomejaus
13 P.	Ipolyto, Kasij., Elenės M. M.	25 Liudvikio kar.	Liudvikio
14 U.	Eizeb. kun. iszp. Vigilija.	26 Zepiryno	Irenėjaus
15 S.	Dang. ėmimo s. p. Marij.	27 Jūzapo kal.	Gebardo
16 K.	Roko iszpaž.	28 Augustyno	Augustyno
17 S.	Mamanto, Myr. M., Anast.	29 Jono galv. nuk.	Jono galv. nuk.
18 S.	Agapito muczeln.	30 Rozės isz L.	Benjamyno
34. n.	12. n. po sekminiū.	36. 13. n. po sek m.	12. n. po tr.
19 N.	Benignės p., Rupyno iszp.	31 Raimundo	Rebekės
20 P.	Bernardo Op., Sam. Pran.	1 Rugšej. 1884 m	Egydijaus
21 U.	Jovanės Prancisz k. naszl.	2 Stepono	Raelės, Levės
22 S.	Symportj. M., Timotėv. V.	3 Serapino	Mansvėto
23 K.	Zakarijosz. V., Pilip. Ben. J.	4 Rozalijės	Muizėsziaus
24 P.	Baltramėjaus apaszt.	5 Laurencijaus	Natanaelio
25 S.	Liudviko karal. iszpaž.	6 Magno	Magno
35. n.	13. n. po sekminiū.	37. 14. n. po sek m.	13. n. po tr.
26 N.	Zepiryno pop. mucz.	7 Regynės	Regynės
27 P.	Cezarijuszo vysk.	8 Marijės gim.	Marijės gim.
28 U.	August. pand. d. zok. B. D.	9 Gorgonijaus	Bruno
29 S.	Nukirt. s. Jono krikoszt.	10 Nykolajaus	Sastenio
30 K.	Pelikso M., Rozės p. Lym.	11 Proto ir Jacka.	Gerardo
31 P.	Raimun. kard. J., Rupyn. p.	12 Macedonijaus	Otylijės

Palėstyna — szventa žemė
Pienu — medum tekėjo;

Abraomas tą sav ėmė,
Kad jam Dievs pažadėjo.

Rugpiutis 1884 m.

Dotumas	Dangaus ženklai.	Mėnesio bertainei.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangėlijės.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1			4 41	7 27	10 18	12 25	Grazi; nakt. sz. 10. n.
2		2. d. 4. ad.	4 43	7 25	10 59	1 38	po sek m.: Apie Pa-
3		ryte	4 44	7 23	11 48	2 47	ryz. ir muit. Luk. 18.
4		delczia.	4 46	7 21	ryte	3 49	9. n. po tr. „
Dienės ilgis 14 adynu 21 minutu. Nakties ilgis 9 ad. 37 min.							
5			4 48	7 19	12 46	4 42	Perk. sulyt. szv. i. l. k.
6		8 d. rugp.	4 49	7 16	1 53	5 27	10. n. po sek m.: Ap.
7		11. ad.	4 51	7 14	3 5	6 5	Par. ir muit. Luk. 18.
8			4 53	7 12	4 19	6 36	11. n. po sek m.: Ap.
9		vakare	4 55	7 10	5 34	7 4	kurt. b. neb. Mark. 7.
10		jaunatis.	4 56	7 8	6 47	7 30	10. n. po traic.: Apie
11			4 58	7 6	7 58	7 54	Jeruz. iszp. Luk. 19.
Dienės ilgis 14 adynu 1 minutos. Nakties ilgis 9 ad. 59 min.							
12			5 0	7 4	9 7	8 18	Lab. k.; k. d. perk. s. l. k.
13			5 1	7 1	10 14	8 44	11. n. po sek m.: Ap.
14		16 d. Rgp.	5 3	6 59	11 19	9 12	kurt. bei neb. Mark. 7
15		5. adyno j	5 5	6 57	12 21	9 43	12. n. po sek m.: Ap.
16		pirm pietu	5 6	6 55	1 20	10 20	Sam. ir Lev. Luk. 10.
17		prieszpiln.	5 8	6 52	2 14	11 2	11. n. po traic.: Ap.
18			5 10	6 50	3 4	11 50	Par. ir muit. Luk. 19.
Dienės ilgis 13 adynu 57 minutu. Nakties ilgis 10 ad. 3 min.							
19			5 11	6 48	3 48	ryte	[Szilta; perk. su lyt.
20			5 13	6 46	4 27	12 45	12. n. po sek m.: Ap.
21		24 d. rgp.	5 15	6 43	5 1	1 46	Sam. ir Lev. Luk. 10.
22		12. adyno j	5 16	6 41	5 31	2 51	13. n. po sek m.: Ap.
23		per pietus	5 18	6 39	5 58	4 0	10 raupst. Luk. 17.
24		pilnatis.	5 20	6 36	6 25	5 12	12. n. po traic. Ap.
25			5 21	6 34	6 51	6 26	kurt. ir neb. Mark. 7.
Dienės ilgis 13 adynu 36 minutu. Nakties ilgis 10 ad. 24 min.							
26			5 23	6 32	7 18	7 41	[Szviesi, grazi, lytaus
27		31. d. rgp.	5 25	6 29	7 47	8 57	13. n. p. s. A. 10r. L. 17.
28		9. ad.	5 26	6 27	8 21	10 14	14. n. po sek m.: Ap.
29		pirm pietu	5 28	6 25	9 0	11 28	mam. szl. Mat. 6.
30		delczia.	5 30	6 22	9 46	12 38	13. n. po traic. Ap.
31			5 31	6 20	10 41	1 42	Sam. bey Lev. Luk. 10

Ir mes Lietuvą turime
Sav nū Dievo žadėtą;

Ta taipat mums szventa žemė
Vieszpaties pažymėta.

Rugsejas Septemberis szilinis tur 30 diena. **1884m**

1884	KATALIKISZKAS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkų rėdybės.	dėl Prūsų Lietuvės.
1 S.	Ydžiaus Op. iszp.	13 Materno	Krystmylo
36. n.	14. n. po sekminiū.	38. 15. n. posekm.	14. n. po traic.
2 N.	Steponokar. iszp. Maks. M.	14 Kryž. paauk.	Kryž. paauks.
3 P.	Eiproz, Izab. Bronisl. p.	15 Nykomėdžio	Kanstanc.
4 U.	Rozalijės panės	16 Ludmilės	Eipėmijės
5 S.	Lauryno Justyn. V. iszp.	17 Kvatemb. †	Kvat. Lamb.
6 K.	Zakarijosiaus praneszo	18 Tamosziaus	Sygvrydo
7 P.	Regynės p. mucz. Vig.	19 Januarijuszo †	Januarijus
8 S.	Szilinė, užgim. s. Mar. p.	20 Eistakiuszo	Pryderkės
37. n.	15. n. po sekminiū.	39. 16. n. posekm.	15. n. po traic.
9 N.	Gorgonijuszo mucz.	21 Matijosz. ėv.	Matijosz. ėv.
10 P.	Mikaloj., Ilarij. Pulk. ciec.	22 Mauricziaus	Mauricziaus
11 U.	Petro ir Jackaus mucz.	23 Teklės	Joėlio
12 S.	Gvidono iszp., Val. Saler. M.	24 Ruperto	Jonas prasid.
13 K.	Maurelijuszo vysk. iszp.	25 Klevopo	Klevopo
14 P.	Paaukszt. s. kryž.	26 Cyprijono	Cyprijono
15 S.	Nykodėmo kun. mucz.	27 Kosmo Damij.	Kosmo ir Dam.
38. n.	16. n. po sekminiū.	40. 17. n. posekm.	16. n. po traic.
16 N.	Cyprij. V., Eipėm. P. M.	28 Venceslovo	Venceslovo
17 P.	5 ron. s. Pran., Just. m.	29 Mik. vyr. ang.	Mikėlio
18 U.	Tamosz., V. J., Jūz. iszp. Kop.	30 Yeronymo	Yeronymo
19 S.	Januarijuszo vysk. iszp.	1 Spal. 1884 Rem.	Remygijaus
20 K.	Eistakijuszo mucz.	2 Levodegaro	Volrado
21 P.	Matėvuszo apaszt. ėvang.	3 Kandido	Evaldo
22 S.	Maryejuszo ir Viet. mucz.	4 Prancisz. Ser.	Pranciszkaus
39. n.	17. n. po sekminiū.	41. 18. n. posekm.	17. n. posekm.
23 N.	Teklos p. M., Lyno pop.	5 Rožancz. szv.	Piuties szv.
24 P.	Vladislovo, Ger. vysk.	6 Brunono	Karito
25 U.	Klevopo kr. mokyt. Aur.	7 Justynės	Spes
26 S.	Jūzapatė vysk. mucz.	8 Brigitės	Epraymo
27 K.	Perkėl. kuno s. Stanisl., K.	9 Divonyzo	Divonyzo
28 P.	Vaclovo Czeku kar. mucz.	10 Prancisz. Borg	Mamalijės
29 S.	Mikolo Arkaniolo	11 Niksijaus	Burkardo
40. n.	17. n. po sekminiū.	42. 19. n. posekm.	18. n. posekm.
30. N.	Yeronymo kun. bašn. dro.	12 Maksimilijono	Erenpydo

Trukst tik mums Libano kalno,
Kur puikus cėdrai auga;

Teippat nyr vėl mums to krumo,
Kur balsamas iszteka.

Rugsejas 1884m.

Dotumas	Daugiau zenklai.	Mėnesio bertainėi.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangėlijės.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1	☀		5 33	6 18	11 43	2 38	
Dienės ilgis 13 adynū 18 minutū. Nakties ilgis 10 ad. 42 min.							
2	☀		5 35	6 15	12 24	3 24	Graži; ner. or. snaig.
3	☀	☾ 7d. rugs.	5 36	6 13	12 51	4 3	14. n. posekm.: Apie
4	☀	☾ 11 adyno)	5 38	6 11	2 3	4 36	mam. szlužma Mat. 6.
5	☀	☾ pirm pietū	5 40	6 8	3 16	5 5	15. n. posekm.: Apie
6	☀	☾ jaunatis.	5 41	6 6	4 29	5 31	jaun. isz Nain. Luk. 7.
7	☀		5 43	6 3	5 40	5 56	14. n. po traic.: Apie
8	☀		5 45	6 1	6 50	6 20	raupostuju. Luk. 17.
Dienės ilgis 12 adynū 17 minutū. Nakties ilgis 11 ad. 43 min.							
9	☀		5 46	5 59	7 58	6 35	Nerimst. or. snaigūl.
10	☀	☾ 15d. rugs.	5 48	5 56	9 4	7 13	15. n. posekm.: Apie
11	☀	☾ 11 adyno)	5 50	5 54	10 8	7 43	jaun. ir Naino Luk. 7.
12	☀	☾ pirm pietū	5 51	5 51	11 8	8 17	16. n. posekm.: Apie
13	☀	☾ prieszpilnis	5 53	5 49	12 4	8 57	vand. l. serg. Luk. 14.
14	☀		5 55	5 47	12 55	9 42	15. n. po traic.: Apie
15	☀		5 57	5 44	1 41	10 34	mam. szlužma Mat. 6.
Dienės ilgis 11 adynū 17 minutū. Nakties ilgis 12 ad. 3 min.							
16	☀	☾ 22d. rugs.	5 58	5 42	2 22	11 31	Lytūta; graži; szalna
17	☀	☾ 11. adyn.	6 0	5 39	2 58	12 33	16. n. posekm.: Apie
18	☀	☾ vakare pil-	6 2	5 37	3 29	12 33	vand. liga serg. L. 14.
19	☀	☾ natis ir re-	6 3	5 35	3 57	1 40	17. n. posekm.: Apie
20	☀	☾ gimas saul.	6 5	5 33	4 24	2 50	vyr. prisak. Mat. 22.
21	☀	☾ aptemias.	6 6	5 30	4 51	4 3	16. n. po traic.: Apie
22	☀		6 8	5 28	5 18	5 19	jaunik. isz Naino L. 7.
Dienės ilgis 11 adynū 16 minutū. Nakties ilgis 12 ad. 44 min.							
23	☀		6 10	5 26	5 47	6 37	Gr. szil., lyt., apsiuk.
24	☀	☾ 29. d. rug-	6 11	5 23	6 19	7 55	17. n. p. sek. A. vyr.
25	☀	☾ sėjo 3. ad.	6 13	5 21	6 57	9 13	prisakyma. Mat. 22.
26	☀	☾ po pietū	6 15	5 19	7 43	10 27	18. n. p. sek. A. kaull.
27	☀	☾ delczia.	6 16	5 16	8 36	11 35	sergantijj. Mat. 9.
28	☀		6 18	5 14	9 37	12 34	17. n. po tr. A. vand.
29	☀		6 20	5 12	10 44	1 24	lig. sergant. Luk. 14.
Dienės ilgis 10 adynū 56 minutū. Nakties ilgis 13 ad. 4 min.							
30	☀		6 22	5 10	11 54	2 5	

Daugiau pilna musu žemė
Visu Dievo dovanu;

Katrie czionai gyvename
Vadinkim Palestyna.

Spalinis.

Oktoberis tur 31 diena.

1884m.

1884	KATALIKISZKAS KALENDORIUS		Kalendorius
	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkū rėdybės.	dėl Prusū Lietuvės.
1 P.	Remygijuszo vysk. iszp.	13 Kolomano	Kolomano
2 U.	Aniolū sargū	14 Kaliksto	Vilelmynės
3 S.	Kandido M., Gerardo Op.	15 Terėzės	Edvikės
4 K.	Pranciszkaus Serap. J.	16 Galo apto.	Galo
5 P.	Placido ir Viktoryno M.	17 Edvikės	Plorentyno
6 S.	Bruno iszpaž.	18 Lukosz. ėv.	Lukosz. ėv.
41. n.	19. n. po sekminiu.	43. 20. n. po sek.	19. n. po traic.
7 N.	S.p.Mar.rožan.Mork.pop-	19 Petro isz Alk.	Ptolomėjaus
8 P.	Brygitės naszlės	20 Pelycijono	Vendelyno
9 U.	Dijonyzo arėop. vysk.mucz.	21 Ursulės	Ursulės
10 S.	Pranciszkaus Borgij. J.	22 Kordulės	Kordulės
11 K.	Placydijės, Zenaidės P.P.	23 Jono evang.	Severyno
12 P.	Maksimyljono muczeln.	24 Rapaėlio	Salomės
13 S.	Edvardo karal. iszpaž.	25 Krysanto	Adelcidės
42. n.	20. n. po sekminiu.	44. 21. n. posekm.	20. n. po tr.
14 N.	Kaliksto pop. mucz.	26 Amando	Amando
15 P.	Gedrygės naszlės	27 Prumento	Sabynės
16 U.	Plorentyno V. J.	28 Simono ir Judo	Simono, Judo
17 S.	Viktoriaus vysk.	29 Narciso	Engelardo
18 K.	Lukosziaus ėvangėl.	30 Klaudijaus	Artmono
19 P.	Petro isz Alkantarės iszp.	31 Volpgango	Volpgango †
20 S.	Maksimo M., Vendalyno V.	1 Lapkrit. 1884.	Wisu szv. d.
43. n.	21. n. po sekminiu.	45. 22.n.posekm.	21. n. po tr.
21 N.	Ursulės ir 11000 tavorcz.	2 Justyno	Vis.du.d.Rep.s.
22 P.	Brunono V.M., Alponso V.	3 Vel.arb.dusz.d.	Gotlybo
23 U.	Jono Kapistrono J., Ignaco	4 Karolo Borom.	Szarlotės
24 S.	Rapolo arkanioło.	5 Emerikio	Erikio
25 K.	Krispyno ir Krispynij. M.	6 Levonardo	Levonardo
26 P.	Evaristo pop. mucz.	7 Engelberto	Erdmono
27 S.	Prumento V.J., Iv. patr.sir.	8 Gotprydo	Klaudijaus
44. n.	22. n. po sekminiu.	46. 23. n. posekm.	22. n. po tr.
28 N.	Simono ir Judo ap.	9 Tevodoro	Tevodoro
29 P.	Narcizo V.J., Eizeb.pan.M.	10 Andrėjaus	Martyno P.
30 U.	Marceliaus M., Eitrop. M.	11 Martyno B.	Martyno B.
31 S.	Liucij. P., Anton. V.M. Vig.	12 Kuniberto.	Kuniberto.

Ak, Lietuvei, atsimikim
Viespaczui garbę dūti

Ir niekadės neperstokim
Alėliują giedoti. — M. Sl.

Spalinis 1884m.

Dotumas	Dangaus ženkliai.	Mėnesio bertainei.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangėlijės.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1			6 23	5 7	ryte	2 39	Sz.,vej.,l.,apsiu.,sn.
2			6 25	5 5	1 6	3 8	18.n.p.sek.A.kaul.
3			6 27	5 3	2 17	3 34	lige sergant.Mat.9.
4			6 29	5 1	3 27	3 59	19.n.p.sekm.:Ap.
5			6 31	4 59	4 36	4 23	svodb.ruba.Mat.22.
6			6 33	4 57	5 44	4 48	18.p.tr.A.v.p.Mt.22
Dienės ilgis 10 adynu 17 minutu.			Nakties ilgis 13 ad. 43 min.				
7			6 35	4 54	6 50	5 14	Netv.,d.lyt.su snig.
8			6 36	4 52	7 55	5 43	19.n.p.sek.A.kaul.
9			6 38	4 50	8 57	6 16	svodb.ruba.Mat.22.
10			6 40	4 48	9 55	6 53	20.n.p.sekm.:A.
11			6 42	4 46	10 48	7 36	karal.sunų Jon.4.
12			6 44	4 44	11 36	8 25	19.n.p.tr.A.kaul.
13			6 46	4 42	12 18	9 19	sergantijj. Mat.9.
Dienės ilgis 9 adynu 57 minutu.			Nakties ilgis 14 ad. 3 min.				
14			6 48	4 39	12 55	10 18	Grazi,aps.,szalt.,ly.
15			6 50	4 37	1 28	11 22	20.n.posekm.:A.
16			6 52	4 35	1 57	12 29	karal.sunų Jon.4.
17			6 53	4 34	2 24	12 29	21.n.p.sek.A. pe-
18			6 55	4 32	2 49	1 39	naud.tarna. Mat.18.
19			6 57	4 30	3 16	2 52	20.n.p.tr.A.svod-
20			6 59	4 28	3 43	4 8	biszkaruba.Mat.22.
Dienės ilgis 9 adynu 33 minutu.			Nakties ilgis 14 ad. 27 min.				
21			7 1	4 26	4 14	5 26	Lyttinga,lab.szalta.
22			7 3	4 24	4 50	6 46	21.n.posek.A.ne-
23			7 5	4 22	5 33	8 5	naud.tarna. Mat.18.
24			7 6	4 21	6 24	9 19	22.n.posek.A.cie-
25			7 8	4 19	7 25	10 25	cor.graszj. Mat.22.
26			7 10	4 17	8 32	11 20	21.n.p.tr.A.karal.
27			7 12	4 15	9 43	12 5	sunų Jono 4.
Dienės ilgis 8 adynu 57 minutu.			Nakties ilgis 15 ad. 3 min.				
28			7 14	4 14	10 56	12 42	22.n.posek.A.cie-
29			7 16	4 12	11 3	1 13	coriaus gr. Mat.22.
30			7 17	4 11	12 8	1 40	23.n.posek.A.Ja-
31			7 19	4 9	1 18	2 5	gyraus dukt. Mat.9.

Auszra! Auszra! Auszra — metas!

Džiaugias Lietuvis pamatęs,

O kad iszvys tekant saulę —

Linksminsis visa pasaulė! . . .

Lapkritis Novemberis, vėliu m. tur 30 dienu. 1884m

KATALIKISZKAS KALENDORIUS			Kalendorius
1884	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkų rėdybės.	dėl Prusų Lietuvos.
1 K.	Visu szveptu.	13 Stanislavo	Eigenijaus
2 P.	Uėl. arb. Dusz. d., D. uždusz.	14 Venerando	Levyno
3 S.	Tevopyl., Vit. M., Uberto V.	15 Levopoldo	Levopoldo
45. n.	23. n. po sekminių.	47. 24. n. po sekmi.	23. n. po traic.
4 N.	Karolo Borom. V.J.	16 Otomano	Otomano
5 P.	Zakarijosz. ir Elzbėtės.	17 Gregorius	Ugono
6 U.	Levonardo iszpaž.	18 Odono abto	Gotszalkio
7 S.	Erkulano ir Engelb. V.J.	19 Elzbėtės	Elzbėtės
8 K.	Karunav. mucz., Gotpr. V.	20 Pelikso isz V.	Edmundo
9 P.	Tevodorianaus kareiv. mucz.	21 Marijos apier.	Marijos apier.
10 S.	Endrėjaus isz Avelyno	22 Cėcylijės	Ernestynės
46. n.	24. n. po sekminių.	48. 25. n. po sekmi.	24. n. po tr.
11 N.	Martyno vysk. iszp.	23 Klemenso	Klem. Mirus. sz
12 P.	Mart. pop. M., 5 brol. L. mucz.	24 Jono nū kryž.	Leberekto
13 U.	Didoko iszpaž.	25 Katrynės	Katrynės
14 S.	Serapij. M., Jukundo V.	26 Kunrodo	Kunrodo
15 K.	Gendrutės P., Levopoldo J.	27 Virgilijaus	Loto
16 P.	Edmundo, Eikarijo V. iszp.	28 Stostenio	Gintaro
17 S.	Gregor. steb. dar., Salom. p.	29 Saturnyno	Naoko
47. n.	25. n. po sekminių.	49. 1. adventas.	1. adventas.
18 N.	Eipsikijuszo visielianaus J.	30 Andrėjaus	Andrėjaus
19 P.	Elzbėtės Vengr. kar. naszl.	1 Grūd. 1884 Ul.	Arnoldo
20 U.	Pelikso Valez. iszpaž.	2 Bibijonės	Kandido
21 S.	Apieravoj. s. p. Marij.	3 Prancisz. Ks.	Kasijono
22 K.	Cėcylijės pan. mucz.	4 Barbaros	Barbaros
23 P.	Klemenso pop. mucz.	5 Sabo Op.	Abigailio
24 S.	Jono nū Kryž. Kryžog. M.	6 Nykalojaus †	Nykalojaus
48. n.	26. n. po sekminių.	50. 2. adventas.	2. adventas.
25 N.	Katrynės p. mucz.	7 Antonijos	Antonijos
26 P.	Petro Aleks. Kunrodo V.	8 Nek. p. s. p. M.	Nek. pr. s. p. M.
27 U.	Barlamo ir Jūzap. iszp.	9 Levakadijės	Jojakimo
28 S.	Rupyno M., Mansvėto V.	10 Juditės	Juditės
29 K.	Saturnyno V. mucz.	11 Damaso	Valdemaro
30 P.	Endrėjaus apasztalo	12 Maksencijaus	Epimako

Garbingi draugai tėvynės!
Auszra isz Dievo malonės
Jau praszyta dėl manes. . .

Lapkritis 1884m.

Dotumas	Dangaus ženklai.	Mėnesio bertainei.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangelijos.
			užt. ad. m.	nusil. ad. m.	užt. ad. m.	nusil. ad. m.	
1	☉		7 21	4 7	2 27	2 28	Lytanga, labai szalta
2	☉		7 23	4 6	3 34	2 52	22. n. po traic. Apie
3	☉		7 25	4 4	4 40	3 17	naud. tarn. Mat. 18.
Dienės ilgis 8 adynų 41 minutu.			Nakties ilgis 15 ad. 19 min.				
4	☉		7 26	4 3	5 45	3 45	Lytanga, labai graži.
5	☉		7 28	4 2	6 48	4 16	23. n. po sekmi.: Ap.
6	☉	☾ 5 d. lapk.	7 30	4 0	7 48	4 51	Jayr. Dukt. Mat. 9.
7	☉	☾ 7. adynoj.	7 32	3 59	8 43	5 32	24. n. po sekmi.: Jėz.
8	☉	☾ vakare	7 33	3 58	9 33	6 19	nut. vėj. i. mar. Mat. 8.
9	☉	☾ jaunatis.	7 35	3 57	10 18	7 11	23. n. po traic. Apie
10	☉		7 37	3 55	10 57	8 11	szėjžės graszj. Mat. 22
Dienės ilgis 8 adynų 12 minutu.			Nakties ilgis 15 adynų 48 min.				
11	☉		7 39	3 54	11 30	9 9	Labai gr., vis. vasar.
12	☉		7 40	3 53	11 59	10 13	24. n. po sekmi.: Jėz.
13	☉	☾ 13. d. labk.	7 42	3 52	12 26	11 20	nut. vėj. i. mar. Mat. 8.
14	☉	☾ 11. adynoj.	7 44	3 51	12 51	12 20	25. n. po sekmi.: Ap.
15	☉	☾ vakare	7 45	3 50	1 16	12 30	kuk. tarp kv. Mat. 13.
16	☉	☾ prieszpiln.	7 47	3 50	1 42	1 42	24. n. po traic. Ap.
17	☉		7 48	3 49	2 10	2 57	Jayr. dukt. Mat. 9.
Dienės ilgis 8 adynų 16 minutu.			Nakties ilgis 16 adynų.				
18	☉		7 50	3 48	2 42	4 15	Sniego; netvirta.
19	☉		7 51	3 47	3 20	5 34	25. n. po sekmi.: Ap.
20	☉	☾ 20 d. lapk.	7 52	3 47	4 7	6 52	kuk. tarp kv. Mat. 13.
21	☉	☾ 8. adynoj.	7 54	3 46	5 4	8 4	1. adv.: Apie ženkl.
22	☉	☾ vakare	7 55	3 46	6 10	9 7	priesz suda d. L. 21.
23	☉	☾ pilnatis.	7 56	3 45	7 23	9 59	1. adv.: Apie Krist.
24	☉		7 58	3 45	8 38	10 41	trauk. į Jer. Mat. 21.
Dienės ilgis 8 adynų 10 minutu.			Nakties ilgis 15 ad. 50 min.				
25	☉		7 59	3 44	9 53	11 16	Did. sz. sn.: l. d. sz. atl.
26	☉	☾ 27 d. lapk.	8 0	3 44	11 6	11 45	26. n. po sekmi.: Ap.
27	☉	☾ 12. ad.	8 1	3 44	ryte	12 11	garst. gruda Mat. 13.
28	☉	☾ per pietus	8 2	3 44	12 17	12 35	2. adv. Jon. kal. M. 11.
29	☉	☾ delczia.	8 4	3 44	1 26	12 58	2. Adv.: Apie ženkl.
30	☉		8 5	3 44	2 32	1 23	priesz sudo d. L. 21.

Ai, kad teip meilingai szviestu
Ant Lietuvos visu krasztā,
Gerā dağā atnesztu.

Gruodis Decemberis; siekis, kalėdis, tur 31 diena. **1884m.**

KATALIKISZKAS KALENDORIUS			
1884	dėl Kauno, Vilniaus ir Gartėno rėdybu.	dėl Suvalkų rėdybės.	Kalendorius dėl Prusų Lie-tuvės.
1. S.	Eigijuszo ir Marij. mucz.	13 Lucijės	Lucijės
49. n.	1. adventas.	52. 3. advent.	3. advent.
2 N.	Petro Kryzol. V. J., Paul. M.	14 Spiridijono	Izraėlio
3 P.	Pranc. Ksav. iszp.	15 Cėcyljono	Jovanės
4 U.	Barbarės pan. mucz.	16 Adeleidės	Ananijosziaus
5 S.	Sabės Op., Krisp. P. M.	17 Kvat. Lozor. †	Kvat. Lozor. †
6 K.	Mikalojaus vysk.	18 Gracijono	Kristupo
7 P.	Ambroz. bašn. dro. Vig.	19 Nėmezijaus †	Manasės †
8 S.	Nekalt. prasid. s. p. Marij.	20 Liberato †	Abraomo †
50. n.	2. adventas.	52. 4. advent.	4. advent.
9 N.	Valerijės ir Levok. P. M.	21 Tamosziaus	Tamosziaus
10 P.	S. Marijės p. Loter.	22 Demetrijaus	Beatės
11 U.	Damazo pop.	23 Viktorjono	Ignaco
12 S.	Senezijuszo M., Spirid. V.	24 Adomo ir Jėv. †	Adomo ir Jėv. †
13 K.	Lucijės pan. mucz.	25 KAL. 1. d. užg. K.	KAL. 1. d. užg. K.
14 P.	Nikazijuszo V., Pylem. V.	26 KAL. 2. d. St. m.	KAL. 2. d. Step.
15 S.	Valerij. V., Cecyl. mucz.	27 Jono ėvangėl.	Jono ėvangėl.
51. n.	3. adventas.	53. N. po kalėdu.	N. po kalėdu.
16 N.	Anam., Azar. Adėl. pan.	28 Nekaltu kud.	Nekaltu kud.
17 P.	Lozor. vysk. Olimp. n.	29 Tamosziaus	Jonatano
18 U.	Gracijono V., Vict. mucz.	30 Dovydo kar.	Dovydo
19 S.	Nemezij. M., Paust. naszl.	31 Sylvestro pop.	Sylvestro
20 K.	Pelagijės pakutininkės	1 Sakus. 1885 N. m.	Nauj. met.
21 P.	Tamosziaus apasztalo	2 Makarijaus	Abėlo, Sėto
22 S.	Zenono kar., Plavijono	3 Genevaitės	Enoko, Dang.
52. n.	4. adventas.	1. N. po naujo m.	N. po naujo m.
23 N.	Viktorijės pan. mucz.	4 Tyto	Metuzalio
24 P.	Ad. ir Jėv. Vig. Vig. Kūcz.	5 Teseporo	Symijono
25 U.	KAL. d. UZG. KRIST.	6 Trys karalei	Trys kar.
26 S.	KAL. 2. d. Step. 1 mucz.	7 Valentyno	Melkijoro
27 K.	Jono ėvangėlisto	8 Severyno	Baltazaro
28 P.	Nekaltu kudikiū.	9 Julijono	Kasparo
29 S.	Tamosziaus Kantuar.	10 Povilo viens.	Povilo viens.
53. n.	N. po kalėdu.	2. N. po tr. kar.	N. po tr. kar.
30 N.	Dovydo kar. Pran.	11 Ygyno	Erardo
31 P.	Sylvestro pop., Melan. p.	12 Ernesto	Reinoldo

To asz isz szirdies vėlyju
Su „bona dies“ žodeliu,
Lai Dievs veda jums keliu!

M. Sl.

Gruodis 1884m.

Dotimas	Dangaus ženklai.	Mėnesio bertainėi.	Saulės		Mėnesio		Oro atmainos. Evangelijės.
			užt. ad. m.	nisil. ad. m.	užt. ad. m.	nisil. ad. m.	
1			8 6	3 44	3 37	1 49	
Dienės ilgis 7 adynu 49 minutu.			Nakties ilgis 16 ad. 11 min.				
2			8 6	3 44	4 40	2 18	Minkszt. or. su sn.
3			8 7	3 44	5 41	2 51	szviesi, sz.: menk. sn.
4			8 8	3 44	6 38	3 30	1. adv.: A. ženk. pr.
5			8 9	3 44	7 30	4 15	sudo diena Luk. 21.
6			8 10	3 44	8 17	5 5	3. adv.: A. J. liud. J. I.
7			8 10	3 45	8 58	6 0	3. adv. A. Jon. siunt.
8			8 11	3 45	9 33	7 0	Jezauspi Mat. 11.
Dienės ilgis 7 adynu 34 minutu.			Nakties ilgis 16 ad. 26 min.				
9			8 11	3 46	10 4	8 3	Daug sniego
10			8 12	3 46	10 32	9 9	2. adv.: Jonas ka-
11			8 12	3 47	10 57	10 16	linėje Mat. 15.
12			8 13	3 47	11 21	11 25	4. adv.: 15. m. valdž.
13			8 13	3 48	11 45	12 36	Tiberijosziaus L. 3.
14			8 13	3 49	12 11	12 36	4. adv.: Apie Jono
15			8 13	3 50	12 40	1 50	liudimą Jono 1.
Dienės ilgis 7 adynų 39 minutu.			Nakties ilgis 16 ad. 21 min.				
16			8 13	3 51	1 13	3 6	Sniego; apsiuk. sz.
17			8 13	3 52	1 53	4 22	3. adv.: Apie Jono
18			8 13	3 53	2 43	5 37	liudimą Jono 1.
19			8 13	3 53	3 44	6 45	N. po kal.: A. Si-
20			8 13	3 54			moną ir Oną Luk. 2.
21			8 13	3 55			"
22			8 13	3 56			"
Dienės ilgis 7 adynu 50 minutu.			Nakties ilgis 16 ad. 10 min.				
23			8 13	3 57			Szalta; sninganti.
24			8 13	3 59			4. adv.: 15. m. valdž.
25			8 12	4 0			Tiberijosz. Luk. 3.
26			8 12	4 1			N. po naujo m.: A.
27			8 11	4 3			apiapiaust. Krist. L. 2.
28			8 11	4 4			"
29			8 10	4 5			"
Dienės ilgis 7 adynu 50 minutu.			Nakties ilgis 16 ad. 10 min.				
30			8 10	4 7			
31			8 9	4 8			

Czes o rokundas.

Szis metas 1884asis *krikszczioniszkojo czeso skaitliaus* ir nū Kristaus gimimo skaitomas. Jis yra priedėlinis metas turis 366 dienas arba 52 nedėli ir 2 dieni ir prasidedas nedėldienėj 1 d. sausio senojo metu skaitliaus, kuri diena 13. sausio m. naujojo metų skaitliaus yra. — Naujame kalendoriuje prasideda metas su pamedėliu 1 d. sausio, tai pagal senąjį rokundą 20 d. grūdžio 1883m. yra. 31. d. grūdžio 1884m. naujojo rokundo yra 19 d. grūdžio 1884m. senojo rokundo. — *Grykoniszkoji bažnyčia* skaito savo metus nū svieta sutvėrimo pagal byzantyniskąjį czėsą. Ji pastato laiką svieta sutvėrimo ant 1 d. rugsėjo 5509m. pirm Kristui gimus ir pradeda savo 7392tąjį metą su 1 d. rugsėjo senojo arba 13 d. rugsėjo naujojo rokundo musu 1883 tojo meto. *Maskolei* skaitė savo metus pagal szitą davadą iki Petro didžiojo. Isz pradžiôs praėjusioja szimtmečio jie naujosios gadynės metu skaitlių vartoja, ale szejp skaito pagal senąjį julijoniskąjį kalendorių. — *Zydai* savo metus nū svieta sutvėrimo skaito. Jie pradeda sava 5644 tąjį metą su 20 d. rugpiuczio 1883m. Yra tai szioks paprastas metas 354 dienu. 8 d. rugsėjo 1884m. prasideda ju 5645tasis metas, kursai 355 dienas tur ir su 28 d. rugpiuczio 1885m. pasibaigia. — *Arabijonai, Persijonai, Turkai* ir kiti iszpažintojai muamėdo niszkosios tikybės skaito savo metus nū Muamėdo iszbėgimo isz Mekkôs į Medyną, kursai pas jus „gidszrėdu“ vadinamas. Jie pradeda 21 d. spalnio 1883m. savo 1301mąjį metą ir 9d. spalnio 1884m. savo 1302rajį metą.

Apie užtemimus metuose 1884.

1884m. atsitinka trys saulės ir du mėnesio užtemimu. Vienok musu kampe tebus pirmasis saulės ir antrasis mėnesio užtemimas regimas.

Pirmasis saulės užtemimas bus labai menkas ir tik isz dalies tenusidūs. Užtemimas atsitinka pirm pietų 15d. kavo. Jis prasideda ryte ant 6 zėg. 5 min. netoli Viliaus Ūsto sziaurvakarinių Prusijoj, yra daugiausei

Skandinavijoje (Norvėgijoje bei Žuvėdėje) regimas ir pasibaigia sziauriniame polariszkame kampe ant 7 zėg. 47 min.

Pirmasis mėnesio užtemimas yra czielas ir atsitinka pirm pietu 30 d. kovo; jis regimas vakariniój Amėrikoj, Australijoje ir rytiniój pusėj Azijôs.

Antrasis saulės aptemimas dalinis atsitinka po pietu 13 d. aprilio. Jis prasideda prie „Raginio Kapo“ (pietiniój Amėrikoje) ant 1 zėg. 54 min. po pietu, perbraukia pietinę pusę atlantiszkuju juriu ir pasibaigia ant 5 zėg. 26 min. po pietu kelis žingius (grodus) vakarunlink nū rago „gerojo lukesczio“. Tik mažai dalei pietinės Amėrikôs ir pietinės Aprikôs užtemimas ant tvirtôs žemės teyra regimas.

Antrasis mėnsio užtemimas yra czielas ir atsitinka vakaru adynose 22 d. rugsėjo. Jisai yra regimas Azijoj, vakariniój Australijoje, Aprikoje, pietiniój Amėrikoje ir rytuse sziaurinės Amėrikôs. Jis trunka pusketvirtôs adynôs. Szisai aptemimas yra *Lietuvoje* regimas pavakoryj nū 9 zėg. 39 min. iki naktyj 1 zėg. 13 min.

Trecziasis saulės aptemimas yra dalinis ir nusidūda anksti rytmetyje 7 d. spalnio. Jis prasida 6 d. spalnio ant 11 zėg. 14 min. vakare sziaurėnlink nū Jakutsk rytinėj sibėrijoje ir baigias kelis žingius (grodus) pietvakaronlink nū szv. Pranciszkaus miesto Amėrikoje 7 d. spalnio ant 3 zėg. 9 min. ryte. Užtemimas bus regimas sziaurrytinėj dalyj Azijôs sziaurvakarinėje sziaurės Amėrikoje ir sziaurinėj dalyje didžiojo oceano.

Apie meto laikus 1884m.

Pavasaris prasideda saulei įzengiant į *tekio* ženklą 8 d. kovo 6toj adynoj ryte. Diena ir naktis lygi.

Vasara prasideda saulei į *vežio* ženklą įzengiant 9 d. sėjôs ryte 2 troj ad. Ilgiausia d. ir trumpiausia n.

Ruduo prasideda saulei į *svarstyklės* ženklą įzengiant 10 d. rugsėjo po pietu ketvirtoj adynoje. Diena ir naktis lygi.

Žiema prasideda saulei į *ožio* ženklą įzengiant 9 d. grūdžio pirm pietu 10toj adynoje. Trumpiausia diena ir ilgiausia naktis.

Ciecoriszkosios gimines.

a. Giminė Rusu ciecoriaus bei Lietuvôs didžio kunigaikszčio.

Jo didybė vieszpatis ciecorius *Aleksandras III*, gimęs 26 d. vasario 1845m. užžengė ant sosto 2 d. kovo 1881m. Pati jo ciecorėnė *Marija Feodoriute*, gimus 14 d. lapkriščio 1847m., isztekėjus už vyro 28 d. spalio 1866m. — Juju vaikai: Jo ciecoriszka augsztybė *Nikolajus Aleksandraitis*, gim. 6 d. gegužės 1868m.; jo c. a. *Jurgis Aleksandraitis*, gim. 27 d. balandžio 1871m.; jôs c. a. *Ksenija Aleksandriute*, gim. 25 d. kovo 1885m. jo c. a. *Mikolas Aleksandraitis*, gim. 22 d. lapkriščio 1878m. —

Brolei bei seserys ciecoriaus:

1) Didis kunigaiksztis *Valdimieras Aleksandraitis*, gim. 10 d. balandžio 1877m.; jo pati: d. k. *Marija Povilaite* gim. 3 d. gegužės 1854. Juju vaikai: d. k. *Kyrilius Valdimieraitis* gim. 30 d. rugsėjo 1876m.; d. k. *Barys Valdimieraitis*, gim. 12 d. lapkriščio 1877m.; d. k. *Andrius Valdimieraitis*, gim. 3 d. balandžio 1879. — 2) D. k. *Aleksa Aleksandraitis*, gim. 2 d. sausio 1850m. — 3) D. k. *Marija Aleksandriute*, gim. 5 d. spalnio 1852m. isztekėjusi už vyro, kurįgaikszčio Alpredo Edinburgiszčio, Anglijoje. — 4) D. k. *Sergis Aleksandraitis*, gim. 29 d. balandžio 1857m. — 5) D. k. *Pavlius Aleksandraitis*, gim. 21 d. rugsėjo 1860m.

Dėdės irtėtos ciecoriaus:

1) D. k. *Kanstantynas Nikalojaitis*, gim. 3d. rugsėjo 1827m. Pati jo d. k. *Aleksandra Juozapiute*, gim. 28 d. sėjôs 1830m. Juju vaikai: d. k. *Nikalojus Konstantynaitis*, gim. 2d. vasario 1850m. D. k. *Alge Konstantyniute*, gim. 22 d. rugpiučio 1851m., isztekėjusi už Georgio I, Gryku karaliaus. D. k. *Viera Konstantyniute*, gim. 4 d. vasario 1854m. D. k. *Konstantynas Kanstantynaitis*, gim. 10 d. rugpiučio 1858m. D. k. *Dimitras Kanstantynaitis*, gim. 1 d. sėjôs 1860m. —

2) D. k. *Nikalojus Nikalojaitis senesnysis*, gim. 27 d. sėjôs 1831m.; jo pati d. k. *Aleksandra Petraitene*, gim. 21 d. gegužės 1838m. Juju vaikai: D. k. *Nikalojus Nikalojaitis jaunesnysis*, gim. 6 d. lapkriščio 1856m. D. k. *Petras Nikalojaitis*, gim. 10 d. sausio 1864m. — 3) D. k. *Nikolas Nikolajaitis*, gim. 13 d. spalnio 1832m. Jo pati d. k. *Alge Teodoraitė*, gim. 8 d. rugsėjo 1830m. Juju vaikai: D. k. *Nikalojus Mikolaitis*, gim. 14 d. balandžio 1859m. D. k. *Anastase Mikalojute*, gim. 16 d. liepôs 1860m. D. k. *Mikolas Mikolaitis*, gim. 4 d. spalnio 1861m. D. k. *Jurgis Mikolaitis*, gim. 11 d. rugpiučio 1863m. D. k. *Aleksandras Mikolaitis*, gim. 1 d. balandžio 1866m. D. k. *Sergis Mikolaitis*, gim. 25 d. rugsėjo 1869m. D. k. *Aleksas Mikolaitis*, gim. 16 d. gruodžio 1875m. — 4) D. k. *Alge Nikalojute*, gim. 30 d. rugpiučio 1822, isztekėjusi už Virtembergijôs karaliaus.

b) Giminė Prusu karaliaus (Vokietijôs ciecoriaus):

Jo didybė vieszpatis ciecorius *Vilius I*, gim. 22 d. kovo 1797m. (pagal naujosios gadynės metų zkaitlių) pastojo karalium 2 d. sausio 1861m., o ciecorium 18 d. sausio 1871m. Jo pati *Auguste* gim. 30 d. rugsėjo 1811m. isztekėjo už vyro 11 d. sėjôs 1829m. — Juju vaikai: Karaliunas *Priczkus Vilius* gim. 18 d. spalnio 1831m., apsiavedęs 25 d. sausio 1858m. su *Viktorija* gim. 21 d. lapkriščio 1840m. ir dar trys dukters bei du sunu. — Karaliunuko vaikai: *Priczkus Vilius* gim. 27 d. sausio 1859m. apsiavedė 27 d. vasario 1881m. su princese *Viktorija* isz Szlezvikės Ulszteino, gim. 22 d. spalnio 1858m. *Szarliute*, gim. 24 d. liepôs m. 1860m. *Endrius*, gim. 14 d. rugpiučio 1862m. *Viktorija*, gim. 12 d. sultekio 1866m. *Sopija Dorute*, gim. 14 d. sėjôs 1870m. *Margareta*, gim. 22 d. sultekio 1872. — Karaliunuko sunus: *Vilius* gimęs 6 d. gegužės 1882m. — Prusū karaliaus sesū yra naszlė didercikio isz Meklenburg-szvėryno; brolio Karolo praėjusiamete mirusio yra trys dukters ir vienas sunus.

Zemaicziū ir augsztosiōs Lietuvōs metturgei ir kermoszei.

Kauno rēdybōs ir aplinkinēs.

- Balsiuose* (Szilelēs parakvijōs) 1) ant Pilipo Jokubo 1. geguzēs m., 2) ant s. traicēs, 3) ant Simono Judo.
- Bebroje* (Kursze) 1) ant szesztiniu, 2) ant Dievo kuno, 3) ant žoliu szventēs, 4) ant užgimimo s. Mar. panōs.
- Biržiuose* 6. sausio, 26. liepinio, 29. rugsėjo.
- Eiriovaloje* kas ketvergā nūg s. Jūzapo iki vainiku, 2) ant s. Lauryno, 3) ant s. Mikolo, 4) ant szesztiniu, 5) ant rožancavōs.
- Grinkiszkeje* 1) ant s. Jurgio, 2) ant sekminiu, 3) kas utarninkā arklīu kermoszei nūg s. Jurgio iki sekminiu.
- Jluksztoje* (Kursze) 1) ant triju karaliū, 2) ant rytojaus po gramnycziu per 3 dienas, 3) ant vardo Marijōs per 4 dienas.
- Jokubsztate* (Kursze) ant triju karaliū, 2) ant gramnycziu, 3) nūg pētnycziōs pirm užgavēniu per 8 dienas, 4) ant užgimimo s. Marijōs panas, 5) nūg nauju metų per 8 dienas.
- Joniszkeje* kermoszei: 1) didijī kētvėrgā, 2) ant s. Jurgio, 3) ant szesztiniu, 4) ant vainikū, 5) ant s. Jono, 6) ant anielū sargu; metturgei: 7) ant gramnycziu, 8) ant pusiaugavio.
- Jubarke* kermoszei: kas 15. dieną mėnesiu kovo, biržio, rugsėjo ir spaliū.
- Kaltinenuose* ant rožancavōs.
- Kalnaliuose* 1) ant Pilipo ir Jokubo, 2) ant s. Lauryno.
- Kalvarijoje* meturgis nedēlēs dieną po 2 d. liepōs m.
- Karve* nū 24. berželio iki 24. liepinio.
- Kelmeje* 15d. rugpiuczio.
- Kiedainiuose* 1) 1. panedēlī gavēnēs, 2) ant s. Jurgio, 3) ant szesztiniu, 4) ant s. Andrejāus, 5) ant s. Pranciszkaus 4. d. spaliū m.
- Krakese* ant s. Matēuszo.

- Kražiuose* 1) ant triju karaliu, 2) ant sekminiu, 3) ant s. Lauryno, 4) ant s. Mikolo.
- Kurszenuose* ant s. Jono.
- Kviedanoje* 1) ant s. Kazimēriaus, 2) ant s. Stanislavo 8d. geguzēs m.
- Laukuvoje* ant s. Apolonojōs 9. d. vasario, 2) ant szkapliernōs.
- Linkave* liepos mėnesyje.
- Liedavienuose* ant s. Petro.
- Lukeje* 1) ant s. Jurgio, 2) ant szesztiniu, 3) ant vainikū.
- Meszkucziuose* ant s. Stanislavo 8. d. geguzēs m.
- Mitavoje* (Kursze) ant s. Jono pagal naujājē gadyņę.
- Nau-Aleksandrave* 1. ned. po triju karaliū, 15. rugpiuczio.
- Naumiestyje* (Paprusėje) 1) ant nauju metų, 2) 24. d. vasario m., 3) 19d. kovo m., 4) 23 d. balandžio m., 5) sekminiū 2. dieną, 6) 10 d. rugpiuczio m., 7) ant rožancavōs, 8) ant s. Martyno, 9) ant s. Mikolo, 10) kalēdu 2. dieną.
- Nemakszcziuose* ant s. Baltramējaus.
- Pacuneliuose* (Baisiogalōs parakvijoje) 24d. biržio m., 2) ant s. Martyno nedēlēs dieną.
- Pajureje* (Valaviczēs, dabar Povstanskio) nū 19. liki 24. berzelio, 15. rugsėjo, 28. grūdžio.
- Panevežeje* nū 1. iki 10. sausio, nū 1. iki 10. geguzēs, nū 1. iki 10. rugs.
- Pasvalyje* 24. biržio.
- Plungeje* 1) ant mugēs, 2) ant s. Jono kriksztytojo.
- Ragave* nedēlēj po žoliu szventēs.
- Raseiniuose* 1) ant s. Jūzapo, 2) kas ketvergā iki s. Jono nūg minav. szventēs, 3) ant s. Jono.
- Rietavo* 1) ant s. Mikolo, 2) ant mugēs seredōs dieną pirm užgavēniu.
- Rozalyne* ant paszventinimo bažnycziōs.
- Salantuose* 4. sausio, 4. kovo, 24. liepōs m., 16. rugp., 2. spaliū m.
- Sartininkuose* (Vainuto parakvijōs) 1) ant s. Jurgio, 2) ant s. Martyno.
- Sedoje* 1) ant gramnycziu, 2) ant triju karaliū, 3) ant szapliernōs, 4) ant s. Mikolo.

Skaisgirys (Naujosios Žagarės parakvijoje) 1) ant s. Jurgio, 2) ant s. Martyno.

Skandvileje ant atradimo s. kryžiaus.

Skuode 1) ant s. traicės, 2) 2. nedėdienę po žoliu šventės, vadinams Marinė, 3) bobturgis panedėlio dieną pirm užgavėniu; kermoszei ant linū prasided ketverge po s. Mikolo, kurie pripūla kas antrą ketvergą iki 1. d. siekio m.; metturgei ant arklų yra kas panedėlį pradėjus po verbu nedėlės ir nusitęsia iki panedėlio prieš szesztes.

Subocziuje (Kursze) 1) ant s. Jurgio panedėlio dieną, 2) ant s. Mikolo teipogi panedėlio d. po jo šventės.

Sziaduvoje 1) ant pusiaugavio ir nūg tōs dienōs kas ketvergą iki s. Jono, 2) ant žoliu šventės, 3) ant szesztiniu, 4) ant vainikū.

Szatuose per isztisą nedėlę nūg s. traicės.

Sziakliuose 1) ant s. Petro, 2) ant paszventinimo bažnyczyōs antrą nedėdienę spalū m., vadinams „szlapuku“.

Szidlavoje didis metturgis prašideda 8. d. rugsėjo m. ir tveria per isztisą nedėlę.

Szileleje (Szilodarzyje) 1) ant triju karaliū, 2) gramnycziu, 3) ant s. Onōs.

Tauragege ant žoliu šventės.

Titovenuose 1) ant s. Jono kriksztytojo, 2) ant kalvarijōs nedėlės dieną.

Tucznuose (pakeleje nūg Vikszniū, Pievėnū ir Kapėnū ant Sedōs, Vikszniū parakvijoje) arklų kermoszius yra s. Andrejaus dieną.

Vainute 1) ant szesztiniu, 2) ant s. Jono.

Varniuose 1) metturgis ant s. Petro, 2) 7. d. rugsėjo m.

Vevirėzenuose 1) ant s. Jurgio, 2) ant pusiaugavio, 3) ant mugės panedėlio dieną prieš užgavėnes.

Vidėziuose 1. nedėlę po triju karaliū, per pusiaugi, 16. liepōs m.

Vikszniuose 1) ant sekminiū, 2) ant s. Jono kriksztytojo, 3) ant rožancavōs.

Vilkmergeje 29. birzio.

Žagareje naujojoje 1) ant s. Petro, 2) ant atradimo s.

Kryžiaus, 3) ant pusiaugavio, 4) nedėlės dieną po s. Lauryno už miesto prie karczemōs arti kapū (Kappu krogs) ant kelio Mitavon.

Žalonoje arti Pavirviczio pakeleje nūg Triszkiu ant Vikszniu, kermoszius ant s. Martyno.

Žybikiuose (nūg Vikszniū 5 varsnai pakeleje ant Tirkzliū) kermoszius 8. d. geg. m.

Žydikiuose 1) ant sekminiū per 2 dieni; bobturgis nedėlės dieną prieš užgavėnes.

V i l n i a u s r ė d y b ō s.

Alytoje (Olito) 4. kovo m., 1. lapkriczio m.

Aszmernuose per s. Jurgį ir per s. Mikolą.

Borunuose per sekmines, 29. birzio, 1. spalnio m.

Butrymancuose per naujus metus, 18. birzio.

Dolginave (Dolhinov) per devintines.

Drujoje 6.—10. sausio ir pirmoj nedėlėj gavėnės per tris dienas.

Dunilovicziuose per tris karalius, 1. spalnio.

Eisziszkiuose per devintines ir visą nedėlę per szesztes.

Godutiszkiuose (Hoduciszki) per naujus metus, 20. geguzės ir 1. spalnio.

Galszenuose (Holszany) per s. Jurgį ir per s. Joną kriksztytoja.

Krevoje (pirmoji sostapilė Lietuvōs ant Nėrio) 9. geguzės ir 1. spalnio.

Lužkiuose 25. sausio, ant užgimimo s. Marijōs p. (8d. rugsėjo).

Merecze 1. spalnio.

Medzialoj karalyszkoj per visą didžiąją nedėlę pirm vel.

Medzialoj ukiszkoj 4. ir 12. birzio, 10. rugpiuczio, 30. spalio m.

Musninkuose ant s. traicės.

Radoszkavicziuose nū 6. iki 9. geguzės.

Smargančiuose nū 15. iki 18d. sausio, viduryje gavėnės, nū 11. iki 13. geguzės, nū 29. iki 31. rugpiuczio, 8. ir 29. rugsėjo.

Stakliszkiuose 3. balandzio.

Szczuczyne nū 15. liepinio ir nū 15. spalnio po mėnesį.

Szventenuose nù 1. iki 6. sausio, nù 2. iki 7. rugsėjo.
Vilniuje nù s. Jurgio sulyg s. Zopijai [15. gegužės].
Visnieve per naujus metus, 9. gegužės, 15. rugpiucio,
 15. rugsėjo, 28. spalinių.
Žosliuose 3. balandžio, 16. liepinio, 1. lapkricio.

S u v a l k ū r ė d y b ō s.

Augustave metturgei utarninkais: po trijų karalių, po verbu nedėlės, po s. Antano, po s. Vincento, po s. Baltramiejaus, po s. Martyno.
Balberiszkyje utarninkais: po sekminių, po s. Marijės Magdalenės, prieš s. Mikolą.
Kalvarijoje utarninkais: po dangun žengimo vieszpaties, prieš s. Joną krikstytoją, po s. Baltramėjaus, po s. Martyno.
Lasdejuose utarninkais: po trijų karalių, po pusiaugavių, po Dievo kuno, po s. Onės, po s. Katrynės.
Liudvikave ketvergais: po užgimimo s. Mar. p., po atlankymo s. M. p.
Naumiestyje [Vladyslovave] utarninkais: po 3 karalių, po gramnyčių, po s. Stanislovo; panedėleis po s. Petro, po paauksztinimo s. kryžiaus, prieš Simaną Judą.
Pilviszkyje seredoms: po s. Agnėszkės, po s. Vaiticka, po s. traisės, po s. Baltramėjaus, po s. Mateuszo, po s. Martyno.
Prienuose panedėleis: po trijų karalių, po s. Motėjaus; utarninkais: po s. Antano, po s. Onės, po užgimimo s. Mar. p., po s. Martyno.
Seinuose utarninkais: po gramnyčių, p. s. Karimiero, p. s. Stanislovo, p. užgimimo s. Mar. p., po rožancavės, prieš s. Mikolą.
Senapileje [Marijampolėje] seredoms: po trijų karalių, po s. Vaitieko, po s. Petro ir Povilo, po žolių szventės, po s. Mikolo, po visu szventu.
Serejuose utarninkais: p. s. Jurgio, p. s. Antono, prieš s. Lauryną, prieš Simoną Judą, p. s. Lucijės.
Simnoje utarninkais: po atsivertimo s. Povilo [25. sau-

sio], po s. Jurgio, po s. Petro, po dangun ėmimo s. Mar. p.
Surdarge seredoms: po trijų karalių, po s. Jurgio, prieš s. Joną krikst., po Franciszkaus serap.
Suvalkuose seredoms: p. s. Romualdo, po s. Benedikto, po s. Stanislovo, po s. Roko, p. s. Justyno, po s. Andrėjaus.
Szakiuose pėtnyczioms: prieš s. Pilipą ir Jokubą, prieš s. Lauryną, prieš kalėdas.
Vilkaviszkiuose utarninkais: po s. Juzapo, prieš dangun žengimą Vieszpaties, po aplankymo s. Mar. p., po rožancavės, po s. Martyno.
Virbalave seredoms: po s. Kazimėro, po s. Jurgio, p. s. traicės, prieš s. Simoną Judą.
Zapiszkyje utarninkais: prieš s. Joną kr., po rožancavės.

Gradno (Gartėno) rėdybės.

Balstogeje [Bialystok] 24. biržio.
Augszt. Lytauske nù 25. liepinio 2 nedėli.
Svyslocziuje rugpiutyje metturgiui Želvoje pasibaigus.
Želvoje [prie upės Želvės] nù 25. liepinio lik 25. rugp.

V y t e b s k o r ė d y b ō s.

Bieszenkovycziuose 29. biržio.
Dynaburke nù 25. grūdzio lik 7. sausio, nù 6. lik 20. biržio.
Liucyne nù 2. vasario ir nù 15. rugpiucio prasidedant po 2 nedėli.
Neveleje nù 6. sausio ir nù 20. liepės po 2 nedėli.
Osveje pėtnycziuje prieš s. Petrą, 24. liepės m., per dangun žengimą Vieszpaties.

Prusū Lietuvės metturgei.

(Pagal naująjį rokundą.)

S u t r u m p i n i m a i: a = arklų turgus, g = galvijų turgus, k = kromų turgus, ga = galvijų ir arklų turgus, kga = kromu, galvijų ir arklų turgus, ad = audimų turgus, kl = kumelukų turgus.

Allenburkyje 9. vas. ga, 12. vas. k, 9. geg. ga, 13. geg. k, 12. rugs. ga, 16. rugs. k, 14. lapkr. ga, 18. lap. k.
Angerburkyje 2. bal. ga, 3. bal. k, 19. geg. ga, 20. geg. k, 25. rugp. ga, 26. rugp. k, 24. lapk. ga, 25. lapk. k.
Darkienyje 12. kov. ga, 13. kov. k, 2. liep. gaad, 3. liep. k, 3. rugs. kl, 10. rugs. gaad, 11. rugs. k, 17. grūd. ga, 18. grd. k.
Galdapeje 17. kov. ga, 18. kov. k, 30. sēj. ga, 1. liep. k, 8. rugs. ga, 9. rugs. k, 24. spal. ga, 15. grūd. ga, 16. grūd. k.
Gastuose [Endriksvaldēje] 4. vas. gak, 14. liep. gak.
Gumbineje 22. vas. ga, 25. vas. k, 6. sēj. ga, 9. sēj. k, 16. sēj. vilnu, 11. liep. ga, 1. rugs. kl, 17. spal. ga, 20. spal. k, 20. spal. vilnu, 12. grūd. ga.
Isrutyje 18. vas. gak, 26. geg. gak, 7. liep. ga, 5. rugs. kl, 13. spal. a, 14. spal. g, 15. spal. k, 8. grūd. a, 9. grūd. g.
Kaimuose 1. bal. ga, 1. spal. ga.
Karaliaucziuje 17. bal. skuru, 14. sēj. ad, 20. sēj. k, 27. sēj. vil., 9. spal. skur., 18. grūd. k.
Katycziuose 11. vas. ga, 14. vas. k, 8. rugs. ga, 11. rugs. k.
Kaukiuose 4. saus. k, 28. kov. ga, 12. sēj. ga, 13. sēj. k, 12. rugs. ga, 5. grūd. ga.
Klaipedoje 14. geg. ga, 5. liep. k, 15. spal. ga.
Krance 26. geg. k, 20. spal. k.
Kraupiszkoje 23. saus. ga, 11. sēj. ga, 8. spal. gak.
Kretingoje 11. saus. ga, 25. bal. ga, 24. spal. ga.
Labguvoje 28. kov. ga, 5. geg. k, 23. sēj. ad, 27. sēj. ga, 7. liep. k, 3. spal. ga, 6. spal. k.
Lazdynuose 1. bal. gak, 27. geg. gak, 30. rugs. gak, 16. grūd. gak.
Mellaukiuose 8. geg. ga, 9. geg. k, 23. spal. ga, 24. spal. k.
Naujojoj [Neukirch] 9. sēj. ga, 6. spal. ga, 7. spal. k.
Piliavoje 2. bal. k, 8. spal. k.
Pilkalnyje 27. vas. ga, 4. sēj. ga, 27. rugp. ga, 22. spal. ga, 3. grūd. gak.

Plaszkiuose 25. bal. ga, 29. rugp. ga.
Priekulej 18. bal. ga, 21. bal. k, 20. sēj. ga, 3. spal. ga, 6. spal. k.
Ragaineje 14. vas. gak, 19. sēj. gak, 16. spal. gak, 18. grūd. gak.
Rusneje 28. saus. k, 12. geg. k, 27. spal. k.
Sekenburkyje 12. vas. ga, 10. sēj. gak, 14. spal. gak.
Skaisgiriuose 3. kov. ga, 15. rugs. ga.
Smalininkuose 7. vas. k, 9. sēj. k, 13. spal. k.
Stalupenuose 3. kov. ga, 28. bal. ga, 23. sēj. ga, 15. rugs. ga, 3. lapk. ga, 22. grūd. ga.
Szilokarcziamoje 18. saus. ga, 21. saus. k, 2. geg. ga, 5. geg. k., 18. sēj. ga, 17. spal. ga, 20. spal. k.
Szirvintoje 4. vas. ga, 5. vas. k, 5. geg. ga, 30. sēj. ga, 1. liep. k, 6. spal. ga.
Szoksviteje 22. vas. k, 8. rugp. k, 24. spal. k.
Szventoj Lipkoj [Heilige Linde] 8. sēj. kad.
Tepliavoje 25. kov. ga, 26. kov. k, 21. geg. k, 7. spal. ga, 8. spal. k, 17. grūd. k.
Tilzeje 5. geg. ga, 16. sēj. viln., 15. rugs. kl, 17. rugs. vil., 23. rugs. gk, 25. rugs. a.
Trempuose 6. vas. ga, 7. vas. k, 14. geg. ga, 15. geg. k, 24. rugs. ga, 25. rugs. k.
Veluvoje 3. bal. a, 4. bal. g, 14. liep. ada, 15. liep. skur., 17. liep. g, 22. liep. k, 17. spal. ga, 21. spal. k.
Žiliuose 7. kov. gak, 3. spal. gak.
Zydkienyje 23. saus. gak, 28. geg. gak, 1. spal. gak.

Paslapťines misles

sudėtos M. Sl—ko. 3. III. 1883.

1) Viena viesznė kozną dieną apsilanko,
 Ir vėl sugrįžtanciūs visi laukiam,
 Sulaukę džiaugiamės;
 Iszėjusiūs: naminei gailinas
 O miszkinei linksminas. } Saule.

2) Jūda tamsybė. Naktis.
 Lankūs platybė, } Daugus.
 Neapsakytą grožybė. }
 Gyvolėliu daugybė. } Žvaigždės.
 Viens piemenėlis aplankyt ėjo } Mėnū.
 Mėnesyj kartą czėla nedėle. }

3) Dievs žin isz kur? }
 Gyvenus svetur }
 Baisi baisybė, } Debesis ir griau-
 Didelė didybė } stinys.
 Ant musu atėjo, }
 Gandit pradėjo. }
 Aptemo szviesybė, }
 Atėmė grožybė. }
 Krito smulkybė, } Lytus.
 Padarė platybė. }

Sutaikino į vienybę, }
 Keliavo į tolybę; }
 Iszėidams nevalgė }
 Ir ant kelio neėmė, } Upės vandū.
 Beeidams užaugo, }
 Didžiausias paliko. }

Kaip nuėjo į vista, }
 Dabar didesnis už visą svieta. } Mariu vandū.

Atleiskite!

Anu tukstaneziū vienas, norincziuju su sykiu Kalipornijoje Suvienytuju Žemiu Amerikūs tai pelnyti, ką Eiropoj per visą amžią neįstengė sukrapštinėti — ir Endrius Gilius buvo. Isz menko prasidėjęs tik galiausei tiek per skupumą ir apskrumą buvo susiczėdyjęs, kad Tilžės mieste galėjo mažą kupezystę pradėti. O kelis metus jam ir sekės savūsius padorei iszmailyti. Tada krito viena didelė kupezystė; o juk žinomas daigtas, kad toks atsitikimas ir daug mažesniu kupeyzesiu prigriebia. Teip atsiėjo ir su musu Giliumi. Jis budamas prie anūs kupezystės prisikisžęs ne-vien viską prapuldydamas vargdieniu paliko, bet ir be to gilei į skolą įbrido. Jo pati didziuju rupesziu nepakeldama ir nusimindama pasimirė. Jis pats negalėdamas savo skolas atlikti neįmanė nei ką veikti. Galiausei susimislyjo reikalingūsius piningus kelionei su didziuju vargu susirupinęs į minėtąją Kaliporniją traukti aukso kasti.

Ale kaip cze viskas kitaip buvo tarp tu aukskasiū! Tarp žmoniū be savo kaltybės į vargą pūlusiuju buvo ir skaitlius valkunū, tinginiū, nū kuriu balamutyseziu vos iszsisaugoti galėjei. Gilius veikbuvo priversts su savo vaikeliu koloniją prastot ir kitoj vietoj aukso pradėti jieszkoti. Jam ir viens Vokietis isz Lietuvūs kampo jau ankseziaus

atkeliavęs — pravardė Gerlaks — prisidraugavojo, kuriam teippat subuvimas su anais balamutais nepatiko. Norint ir ne per labai isztikimu Giliui jis rodės, vienok nors draugas buvo, o ir isz to paties kampo kilęs. Czielòs dienòs kelionę atstu nū pirmosiòs vietòs jūdu savo buvį pasidarė. Kad isz pradziòs ir menkai tebuvo randama, tai tik kartkarzeis aukso grudelį szlapiøj smiltyje pamatė. Endrius buvo laimingesnis žibancziuju grudeliū radime; o tada galėjei ir pavydą ant Vokieczio veido pamatyti. Kožnojo dantys baltos, o nežinai, kas už dantu. . .

Po keliato nedėliu ir trecziasis keleivis į tą paczią szalėlę nuklydo prie sziu dvieju kasikū; pussesztoš deszimties metų senelis turėjęs dėlei prisikiszimo į polytikiszką nepakajavimą isz savo tėviszkės pasitraukti. Jonas Rimkus — svetimojo pravardė — prie Giliaus ir jo sunaus, kursai vos deszimties metų buvo turėjęs drauge į Amėriką traukti, artįtis pradėjo, budamas geròs nepagadintòs szirdies. O isz tòs priezasties ir ansai Vokietis Gerlaks turėjo atsitraukti ir sav apart szėtrelę pasikurti. Gilius isz to labai gėrėjos. Su didžiausiu pasimėgimu szisai matė, kaip Rimkus su jo Edziuku — tū vardu buvo jo sunelis — szirdimis artinos dien isz dienòs, norint ir toks didis judvieju amžiaus skirtumas buvo, ir kaip jisai pasiprocevojo į kudikio jaunąjė priimancziąjė szirdužę diegelius tikrosiòs nūbažnystės dėti. Daug kartū nuliudęs Gilius savo mylimiausiam draugui sakė: „Ak, kad man nė jokio czėso neliekt savo maząjį vaikelį pamokįti: turiu dirbt, procevat, triusti, iki tiek turėsiu, kad bus galima

skolas atmokėt ir savę su kudikiu pakajingai pamaitįti. Dievs žino, kad asz toks neesu, apie koki liub sakyti, kad jam godas per akis perželės. Ale dabar jū daugiau turiu, jū daugiau noriu.“

Metus sunkiòs procės praleidus jau jiems tiek buvo, kad butu galima buvus po koku triju ar keturiu metų mislyti apie grįžimą į mylimąjė Lietuvą.

Veik rodės lyg anksecziaus savo mierį atsiek-sencziu. Joñas buvo aplinkui betyrinėdamas upelį priejęs, kur aukso grudelei atvirai ant smilties žibėjo: jis su savo draugu ir vaikeliu tenai nusitraukė; ale veikei ir Gerlaks atsibastė pilnas pavydo, kad szifdu ne-daugiau už jį atrastu. Isz pradziòs ne-kas buvo; ale veik laimė jiemdvim prisikreipė. Sykį Gilius bekasinėdamas užėjo aukso szmotą pusę svaro sunkio. Ant sziodvieju džiaugsmo ir Vokietis atbėgo sakydamas su pavydu: „Labai laimingas radinys!“ — „Teip,“ atsiliepė Jonas: „nės ,pirmesnis geresnis.“ Ale asz primatavau: teip ir teip toli priklausò mums kasti.“ — „Nu, nu, asz nemislyju į jusu vietą įsiveržti,“ Vokietis perpykdamas atsiliepė.

Laima Endriui visai prisikreipė; jis jau tiek buvo susirinkęs, kad apie kelionę su savo prieteliu dumojo. Vokiecziuui apie ju laimingumą patyrus szale pavydo ir godas į jo piktaję szirdį įtraukė. Jis mislyjo szeip ir teip, kaip savo kaimynū turta pasisavįti: galiausei sumanęs ir pasakęs „teip eis“ ant keliu dienu papūlė. — Prieteliudu gatavyjjos ant kelionės; vaikelis aplinkinėj bėginėdamas atradęs plėczką vyno namon parnesze. Jonas buvo gatavas to vyno ragauti,

ale jo prietelius tam prieszyjos ir paliepė savo suneliui netrukus atdūti neszti; nės dumojo, kad tą kits niekas kaip kaimynas bus prapuldęs. Gerlaks veidmainiūdamas nepriėmė tōs plėczkōs, sakydams, ji berods jam prapulūsi, vienok, kad jie tokie teisingi ēsą ję atradę atdūti, praszas, idant rastaję vyno plėczką kaip dovana nū jo priimtu. Vaikelis parėjēs viską pateigē ir kad dar keles plėczkas kaimyno szėtrutėj stovint matēs. Tai Jonui patiko; o ta plėczka veikei isztusztinta buvo. Ale vos tai atlikus ir neatstumiamas miegas jūs apniko. Jie pasidavē į pailsį. — Apie vidurnaktį susilenkęs paveikslas apsidobodamas aplink Lietuviū butelį slinko, galiaus tykai duris atvėrēs į vidų įėjo. Jis atradēs visus smagei įmigus, vienoj rankoj su sukamaje pistūle tai vietai artinos, kur pirm keliu dienu buvo gavęs numanyti, kad cze ju auksas pakastas. Miegancziuju nē viens nesikrutino. Jis aukso skrynūtę isz po žemēs iszrausēs teip pat atsitolino, kaip buvo atėjēs.

Ryto metą jie pabudę matē, kas per nelaimē jiems naktyje atsitikus. Endrius tik atsidusėjo: „Kada ne-vargai bei bėdos!“ ir nei pusgyvis ant krėslo susmuko. Jonas savo pistūlę pasiėmęs apveizdėjo Gerlako butelį ir atrado cze dar kampe pastatytases plėczkas, kuriu vienōs kaklą numuszēs tik czystą vandenį terado. Vokieczio paties cze nebuvo. Dabar jis visą Gerlako klastą suprato: szis buvo tą vyną su smarkiomis miego žolėmis maiszēs ir tada tycziomis tą plėczką pametēs. Savo draugui toktai praneszēs pasakē, jog bandyszēs jį gītis. Vokiszkasis klastorius buvo

ant miesto szv. Pranciszkaus nusisukēs ir cze be jokiōs žymēs prapulēs. Rimkus nieko neisztaisēs turėjo pilns smutnybēs sugrižti ir draugui liudnaję žinę praneszti.

Dabar prasidėjo Giliui trundiausiosios dienos: jis jautēs silpnyn einas. Jo prietelius jį bandē linksminti, ale viskas nūproсна. Jūdu vėl pradėjo isz naujo tą patį vargą vargti, ale pelnas buvo menkas; o prie to Giliaus sveikatėlē visai sute-riota: jis vis smutnyn ējo, norint jo draugas visokiū budu jį bandē linksmesniu padaryti.

„Ale ką galime veikt? Pakol szime krutame sviete, Turim jau visaip, kaip taiko Dievs, pasikakjt. Juk ne-vis reiks vargt, ir tokios rasisi dienos, Kad prisivargę daug szirdingai vėl pasidžiausim.“ (Dūn.)

Bet nūprosnas lukėjimas Giliui geresniu dienu! Po keliu mėnesiū jis teip buvo paslabnėjēs, kad nē keltis negalėjo. Su daug procēs jo prietelius vežimą suvokē, kurs tą mažąjį pulkelį į szv. Pranciszkaus miestą nugabeno. Vos ten nukakus ir vos ligoniui spavėdojus, jau smertis ir cze buvo.

Jonas pastojo Edziuko tėvu ir kiek vien galėdamas už jį procevojo.

*

*

Diena vakarop, metai galop. — Po septyniolikōs metų atrandam Rimkų su jo įsuniu szv. Pranciszkaus mieste. Edzius tur didoką kupczystę ir viskas gerai eina; o Jonas jam antrūju tėvu pastojēs jį visur pamokina. Ale jūdu negal užmirszti tu vargingu ir nelaimingu dienu, kurias jiems ans Vokietis buvo paprovijēs, ir kaip isz tōs priezasties Edziuko tėvelis turėjo mirti. — Gerą vietininką paskyrusiu, kurs isztikimai už

davadnų kupczystės ėjimą rupintu, ir tikrus tarnus palikusių į Europą iszkeliavo savo senąją tėviszkę aplankyti: abu buvo jos begalo iszsiilgusiu.

*

*

Buvo tai gražioje ^{*}dienoje vėlojo pavasario, kaip viena linksma draugystė keleivių ant musu senovėje garsingojo, o ir dabar dar garbėje tarp žmonių laikomojo Rambynkalnio kopė, norėdama eze pagirtasias vietas, kur musu pratėvei saviems dievams apieravojo, ir Lietuvių buvasiąją szventinyczią atlankyti, kur ilgus amžius kryviū-kryvaiczėi Lietuvôs dievams szlużyjo ir žmones valdė.*)

Musu keleivei, tarp kuriu geru szirdingu Lietuvių ne-vien isz vardo, ale ir isz dvasės

*) Regis ne-viens musu skaitytojų pažis keletą padavimų apie tą teip dar vis dėl musu paczių ir musu sentėvių svarbų kalną ir žinos tu padavimų vietas atsekti. Ale ką berandam apie tą musu kalną teip szlovingą ir garbingą ziloje senovėje? Nieko! tik vienas pustas vietas; o tą nepasakomą iszkada mums ateivei, valkatos viso svieta, jūdkryžinikiai paprovyjo ir nekurie barbarai szios gadynės. Anie iszpustyjo musu garbingasias piles, kurios apsgarai szitôs didžios szventinycziôs pabudavotos buvo: vienoje szalyje Ragainę, antroj szalyje Ramingą ir dar kitas. Ir tai atsiekt jiems tik per vylių ir sukybę tesekės. — Apie tôs szventinycziôs garbingumą tarp svetimu giminiu toktai liudyja, kad ir isz pacziôs Muskavôs (Maksvôs) ir nū azijatiszkuju rubezių kunjgaikszezei su brangiomis dovanomis atėjo, norėdami isz musu veidaliotų iszmingingstės ir galėjimo ateitinės tamsybes iszklaidyti, sav naudôs traukti. Tos dovanos buvo dedamos ant didžiojo apieravonės akmens, kursai szeszlioliką mastų aplinkui matavo ir pailgūtinai apskritus buvo; jo pietinis galas žemiaus gulėjo ne-kaip sziaurinis, teip kad saulė visados uszsvietė ant jo spindincziôs lygumôs. — Sziczion gyveno kryviū-kryvaitis, kurs vyriausiuju kunjgu o sykiu ir aukszcziausiuju sudžia žemėje buvo. Ant szio dėl musu seneliū szventoj kalno buvo garbinamas Patrimpas, ansai musziū, kovų ir vainu dievas, bei Laima, kuriôs veidalytės Laumėmis vadinos. Senovės czėsūse tankumynai lapūtu giriu tą kalną apsiautė, szaltinei gelbanczio vandenelio isz jo tekėjo ir kožną ligonį nū ligôs iszvalnyjo, kurs tik to vandens gavo.

rados, o tarp kuriu ir savo Rimkų bei Edzių Giliuvaitį iszpažinti gauname, atlankė tą vietą, kur pirma pilis ant to kalno stovėjo ir kur dar dvilinki buvo iszpažįstami murai į keturkampį sueina, o ir szendien dar pilimi arba pilate vadunami. Jie atlankė tą vietą, kur didysis apieravojimo akmiū gulėjo, ir kalbėjo tarp savęs apie tas koravones, kurios tropyjo drasunus bandziusius tą szventąją akmenį plaisziiti pirm koku szeszesdeszimt metų. Nieks nesirado, kurs tam barbariszkamiam darbui kelią butu užkirtes. Iszmanantieje apie tokius daigtus rasi dar paslaptą džiaugėsi, kad szisai musu garbingas senovės paminklas tapė iszgaiszitas. Szisai didysis akmiū tapė plaiszitas. Ale už tai iszkaddarius Laumiū pranaszautoji koravonė tropyjo. Malunininkas Szvarcas, n'atbojās Vokietis, kurs savo malunui Bardėnūse (szale Rambynkalnio) girnas pasidarė, tapė vieną dieną tarp ratū atrastas sudraskytas. Jo pagalbinikai beplaiszindami tapė skaudžei subėdavoti: viens akiu neteko, kitas be ranku, kitas be koju paliko. Kalbėjo apie iszsipildziusius pranaszavimus Laumiū, kaip jos nū kalno atstodamos smutnas raudas sūkė, apsvainikavusios prie skarbū kalne dar pakavotuju stovėdamos, kaip laivu per Niamuną persikeldinusios seneliui pervazininkui sakė, szventasis kalnas su savo virszune į gelmes nugrimšęs O ir beyra tik mažesnioji pusė tôs vietôs, kur garbingasis akmiū gulėjęs, didesnioji jau gilybėje prapūlė, o veik ir ana dalis szią seks. . . . — Rimkus tai vis matydamas liudnu balsu sudėjavo: jis neiszpasakytinai savo tėviszkės szlovnąją praeitinę

mylėjo, jam buvo neiszaspakytinai skaudu smutnają ir suvargintąją giminės dabartinę regėti, ale prie to viso jam dar nebuvo viltis (lukestis) žuvusi, Lietuvės tamsiąją ateitinę laiminga matyti. Tą savo szirdingąją meilę į tėvynę buvo ir savo prieteliaus sunui į szirdužę įkvėpes besidovydamas sunkei ilgus metus Kalifornijės augsztojoj Sierrės Nevadoje.)*

Edžius gavo szioj keliauninkū draugystėje vieną teip gražią kaip ir gerūs bei meilingūs szirdies ēsanczią panelę pažinti, kuri buvo su savo mocziute keliavusi Paniamuneis dailiausei gulin-

*) Ak ko dėl teip menkai teyra savo kalbą ir savo giminę mylincziuju Lietuviu? Ko dėl tebesapnūja savo letargiskam miege tokius baisius sapnus savo prapūlimo? Ko dėl jie su gvoltu nor Vokieczais, Lenkais pastoti, norint szie jūs pasidrišta už tai ir ant jųko laikyti? Ak kaip skaudu yra matyti nevienybę tarp musu broliū, jei kelets nor kokį mierį dėl musu visatinio gero, laimės ir naudės atsiekti, nemeilė arba staczi sakant neapkentimą savo kalbės, giminės, tėviszkės, broliū! — Brolei, brolei, vienykitės kupe-ton, nedūkitės neprieteliui ardytis! Stokit į pulką, kad isz pradziūs ir maža, ant sudėjimo piningū reikalingu spaudinimui naudingu knygeliu ir knygu! — (Apie tą dalyką tepasiskaito kožnas tėviszkės ir kalbės mylėtojas daugiaus ketvirtam ir sek. numeriuē Auszrės.) — Vieną kartą pasigūdė žmogelis isz Ragainės kampo nekurei mokslu draugstei, kad mokjtojas mokslinyzioje vierės dalykus nemokinas jau lietuviszkai O ką ta draugystė atsiliepė? „Selbstverständlich zog auch die Memeler „Lietuviszka Ceitunga“ die Angelegenheit (gruntavonė anūs draugystės) in den Kreis ihrer Besprechungen, was allerdings bei den Bauern der Ragniter Gegend die Hoffnung erweckte, als handle es sich um Wiederbelebung ihrer Sprache, so dass sie die Hilfe der Gesellschaft gegen ihren „deutschen Lehrer“ anrufen wollten (kaip isz savės iszsimano, ir Klaipėdiszkė „Lietuviszka Ceitunga“ tą dalyką dėl apsznekejimo paėmė, koktai berods žmonėms Ragainės kampo lukestį pabudino, kaip kad butu veikiamą dėl atgaivinimo ju kalbės (kokia tai ironija!), teip kad jie draugystės pagalbą priesz savo vokiszkaį mokjtoį paszaukti norėjo). Man pacziam yra žinoma, kaip daug mokjtojų lietuviszkas knygzutes, kurias mažiejie kudikei szuilėn atsigabendavo, su perpykiu perpleszė po sūlu mesdave, norint vyriasybė ir paliepsi buvo lietuviszka kalbą mokjti. Gana, gana. Szirdis kraujūse verda!

czias vietas prusziskosiūs Lietuvės apzvalgyti. Jis su je į gerą pažintį parėjo. Kadangi ji priesz jį labai meilinga buvo ir jis priesz ję, o ji jam patiko, tai jis trumpai apdumojęs apsiemė su tėvū pavelyjimu ją į paczias imti. Be galo gražiūsius krantus Niamuno aplink Ragainę aplankę pasitaisė su gariniu laivu į maskoliszkąją Lietuvą bėgti, kur jo mylimoji gyveno. Urtė Bartkaitė — jo iszrinktoji marti — kas dien priesz jį meilingesne pastoja, teip kad jis pasidrasinēs jei savo meilę iszsipažįsta, o ji apsiraudonūdama priima.

Pirm neng Rimkus su Edžium pas Urtės tėvelius keliavo, kur duktė su mocziute jųdu meilingai buvo užkvietusi, apsiemės augsztaį, Lietuvą atlankyti. Niamunu augsztytyn bėgdamu ir apdyvydamu gražiūsius, stacziūsius, vietoms gojeleis apzėlusius jo krantus, apveizdėjo visas musu senovės garbingasias vietas, piliu griuvynes: viskas apleista, pusta, kas dar iszsilaukiusi, tai svetimu giminiu ponai ar dovanotą gavę arba ir patys pasisavinę buvo. Rimkus szirdies gilume atsidusėjo.

„Bet jau amžei praszoko, szventnyczios sugriautos,
Insmukusias grabvietes sunaus žagrė aria,
Ir pilys apzėlusios senatve suklupo,
Ir vilkai stugauja ant kunigaikszczio dvaro;
Ant volū piliu — žaizdos ronū užgydytos —
Tupi kaip baublei žali azūlai ir puszys. [Krasz.]

Gana apsižiurėjusiu grįžo į Raudonaczius, kur Urtės tėvai savo būvį turėjo. Kadangi anksti ryte į tą kampa nukako, to dėl pirma jųdu apzėlusiasias muravones Gelgudū isznykusiosiūs pilies apzvalgė ir tūs giminės skliapą atlankė.

Raudonaczių sodūs gražioj apygardoje dar bevaiksztinėjant su sykiu Rimkaus veidas pabalo; lyg kokiūs nematomūs rankūs plėsztas jis prie vieno daržo sūlo nupūlęs, ant kūrto senas ponas sėdėjo, suszuko: „A, razbaininke! Dabar Dievas tavę mums padave!“

Nei stabu isztiktas Gerlakas ant kelių parpūle: „Gailėkitės mano duktikės ir mano pacziūs! Asz viską atlygįsiu!“

„Ar atsiminei Giliaus sunaus, kaip jo turta vogei, o tūm pat ir jo gyvastį?“

Gerlaks neb'įstengė nieko atsakyti. Tūm tarpu isz užpakalio szauksmas suskambėjo: „Tėtyti, tėtyti!“ Giliaus sunus atsisukęs pamato Urtę. Ji tai buvo duktė jo tėvo razbaininko! . . . Galiausei Urtė tiek sylūs surado klausti: „Tėveli, kas cze atsitinka?“ Jis nieko neatsakęs ant sūlo susmuko sznibzdėdamas: „Tai jo sunus! Ak Dieve, Dieve!“ Ilgiaus Giliuvaitis nebetvērė, Rimkų už rankūs pagrėbęs greitai szalin pasiskubino.

„Ar tai tas pats jaunikaitis, kurs pirm trumpo czėso toks meilingas priesz manę buvo?“ Urtė savyje klausės, o po tam į tėvą žiurėjo lyg norėdama žinoti, ką tas viskas ženklinas. „Urtikė, neklausk niekados isz manęs, ko tūdu vyru nū manęs norėjo. Asz teip pasilpęs esu.“

Urtė pradėjo isz gailesczio verkti nežinodama nei ką pradėti. Nūprosnai bandė tas debesis pravaryti, kurios szes paslėptines dengė.

Bartkus, arba kaip jo tikroji pravardė buvo, Gerlaks, mažne isz umo ējo, baisesiejie isz gasczei jo smagenis vargino: jis jau savę kalinyje matės ir po sudu. Paskui vėl apdumojo, ką oj

duktikė su paczia turēsenti dėl jo kęsti; jis mislyjo ir bėgti, ale kur? Senatvė jau jį laikė, o dabar visai paslabnėjęs buvo.

Gerlaks jau senei kitokią dumą apie viską buvo įgavęs. Nemieganczioji sažinė jį diena ir naktį krimto. Jo nūbažnoji pati buvo jį nū klystkelio į tikrąjį kelią įvedusi. Jis berods mislyjo kunigui savo sunkųjį nusidėjimą iszsipažįdamas, savo nuspaustą sažinę palengvinti, ale tik neiszsdiršo besigėdėdamas. Tankei jis mislyjo, kad kartą ta diena ateis, kuriųj vėl viskas bus atgal praszta; ale ir vėl nuramdė visaip nerimstancziaj sažinę: Juk nieks jo tikrojo vardo nežinojo, o prieg tam ir svetimój žemėj buvo. Szitie nerimasczei buvo per ilgus metus jo sveikata supustyję; o szis atsitikimas jį visai į sunkią ligą parbloszkė.

Teip prabėgo nedėlė. Urtė kas adyną laukė kokiūs žinės nū Giliuvaczio, ale nūprosnai. Jūs tėvas sunkei sirgdamas svaicziojo kelis žodžius savo sunkiosios kalczios iszžiodamas. Kartais dukterei ir pacziai rodės, lyg koks nusižengimas jo szirdį nuspaudzias; ale jiedvi ir vėl tą dumą atmetė.

Vieną dieną ējo Giliuvaitis iszsivaiksztinėti ir teip kiek tiek savo nuliudimą prabaidyti, ir pamatė pas apsenusį kryžių sukumpusią moterėlę beklupant ir besimeldžiant. Jis jautės pritrauktas szios meilingo ale kancziu suardyto veido. „Kam tas kryžius ant paminklo?“ jis klausė. — „Sziczion pirm septyniolikūs metū mano sunelis žuvo perszautas.“ — Jis rodės sugraudintas. „O tai tu už jo duszią meldeis?“ — „Už jojo duszią ir

razbaininko duszia.“ — „Ir už jo razbaininko?“ klausė jis vos galėdamas savo vidaus sujudimą paslėpti. — „Teipo, nėra stovi paraszyta: „„„„atleiskit, o bus ir jums atleista.““ Su Dievu, ponati!“

Jis tai žmonai pamažu žengiančiai pa-skui žiūrėjo. „Atleiskite, o bus ir jums atleista! Prasta žmonelė tur man parodyti, ką krikščionystė mokina; ogi asz bandžiau kitaip elgtis?? Ne, asz krikščionimi budamas teip pat darysiu.“

Atgal grįždamas pas kunigą užėjo, jeib jisai jį mokytų, kaip su Gerlaku susitaikinti pradėti, nės jis žinojo, kad kunigas tik viens įstengęs jam rodą tokiam dalyke dūti. Jis tur žmoniu pažintį, kurią szeit nieks teip n'įgyja. Jis szvento raszto žodžeis galės palinksminoti.

Kunigas jį linksmi priėmė. Kaip jis viską izspasakojęs buvo be vardū minavojimo ir jojo pamokinimo laukė, sakė kunigas: „Jusu geroji szirdis jau bus sumislyjusi kaip daryti; ar ne-teip?“ — „Berods, ale mano galvoj viskas sumiszusi yra.“ — „Atleisti yra reikalingiausiūju daigtu. Tegul miegt ta senoji piktadėjystė. Jusu tėvelis danguje iz to džiaugsis. Apie tą nusidėjimą nē dukte nē motyna netur nieko patirti.“ — „Ale praszau, pone kunige, užsiimkit jus sutai-kinimą!“ Kunigas stovėjo apsimislydamas. „Praszau, pon kunige, asz dar jam negaliu po akiu eiti.“ — „O kas jis yra?“ — „Ponas Rimkus!“ — „Gerai, asz viską užsiimu, Bartkēnė ir Bartkaitė yra mano geriausiomsioms bažnyzininkėmis, dabar galėsiu rasi ir jį patį bažnyčiai laimėti.“

Giliuvatis szirdingiausei pasidėkavodamas atsi-sveikino.

*

*

Kunigas viską gerai izstaisė. Kaip Rimkus atsigavo, jis jį spavėdojo. Kad ir Bartkēnei su dukterim szirdis sziorpeziojo dėl neiszgauts paslėptinēs, vienok buvo laimingos matydamos kunigą su vieszpaties kunu ateinant. Po keliu dienu ir Giliuvatis įsirado, o dabar buvo ir duktēs nu-liudimas szalin. Tėvo kremtancioji sąžinė nutilo, kaip jis spavėdojęs buvo, o prie to ir Giliaus sunus jam viską atleidęs buvo.

Po dvieju mėnesiū Giliuvatis su Urte ven-ziavodinos.

Norint Rimkus su Gilium norėjo Žemaicziūse gyventinai įsitaisyti, ale szio pacziutė tol kalbėjo, kol perkalbėjo į Amėriką keliauti: ir ji norinti aną pasvieti matyti. Ale Gilius pasižadėjo po valandōs ten viską pardavęs į Žemaiczius par-traukti, o tūm ir jo pacziutė buvo pakajinga.

Teip ir tikos. Gilius viename miestelyje ant Niamuno kranto kaip tikras Lietuvinkū kup-czius įsikūręs gyvena, ir visi yra palaimingi at-leisdami ir užmirszdami.

Szimkus.

Priesztaris.

Priekalba.

Mano mieli brolelei
Ir brangiosios sesutės!
Seni, jauni, vaikelei —
Matulės¹⁾ Lietuvutės!
Szaunei praszau asz jusu,

Pakarnei meldziū visū,
Ne-szvelnei, bet szirdingai,
Paklausykit meilingai
Balso musu senuju
Kankliu paniekintuju,
Kurios graudžei praszneko
Ir sziteipo jums sako:

(Rauda senuju kankliu.)

Senei tai jau, ak senei!
Kaip sentēvei Lietuvôs
Garbindavo mus szaunei
Svodbose ir ant kovôs.
Mes jiems ju rupestingas
Dvasias visad linksminom;
Skaudant szirdis gailingas
Szvelneis balsais raminom;
Dievus ir Dievą Dievū
Garbint jiemis gelbējom;
Paminklus pratkū — tēvū
Skambēdamos minējom . . .
Bet kaip ju mums neteko,
Likom bēdnos siratos,
Ir suskambt jau ant tako
Neturējom ukvatôs.
Nēs vaikai mus iszbarē,
Ir isz kerdziôs iszvarē
In užpeczkį peikdami
Vieni, kiti keikdami
Ir isz namū isztrenkē . . .
Vienas pro szalį eidams
Spyrē, bet pasilenkē
Ir pakėlē — apjūkdams . . .
Ir pradėjo mus kratyt,
Barszkįt, sukįt ir tampyt,
Liepdams, idant mes visais
Draskancziū žvėriu balsais
Skambētumēm lyg griausmas
Tarpu bangu užlancziū;
Bet mes szaukēm, kaip szauksmas
Tarp kareiviū mirsztancziū . . .

Nesuprasdamas musu
Gailescziū, kankįtojas
Pradėjo pliaupt isz visu
Sylu bais iszsziojēs;
Drabstē, krētē ant visôs
Senu Prusū Lietuvôs
Ir ant visu jôs vaikū,
Tykiuju Lietuvninkū,
Kas tik jam ant liežuvio
Pūlē kaipo ant spato
Czėse staldū mežuvio . . .
O nieks to nesuprato! . . .
Bet Lietuvą gindamos,
Nors prietarties negavom,
Isz tyko skambēdamos
Szią giesmelę kankliavom:
Nelemts ir nepatogus
Pauksztis lizdą biaurinas;
Nelemtesnis yr žmogus
Savo brolius niekinas!
Asz esmu isz Lietuvôs,
Ta mano giminyczia;
Sakau jumis isz galvôs,
Nēs toj mano žinyczia;
Maž ką moku skaityti,
O mažiaus dar raszyti,
Bet daug žiniôs yr galvoj,
Nēs užgimiau Lietuvoj.
Nesidyvykit žmonēs!
Tai Vieszpats isz malonēs
Lietuvninkui priteikē,
Nēs jo maldu n'iszpeikē.
Dar senovēs asz žmogus,
Vėrnas, tykus, patogus.
To dėl asz neteisybiu
Neapkencziū, baisybiu.
Asz ne ant žmoniū barūs,
Kiemūs, miestūs ir dvarūs,
Tikt ant pasielgimū

Ju ir ant iszklydimū.
 Kas teisingas, asz myliu,
 Kas klaidingas, netyliu.
 Kliaudas iszmētīnēju
 Ir tiesōs grudus sēju.
 Ale vardo nesakau
 Ir su pirsztu nerodau;
 Kiba didį klastorių
 Rodau ir pas altorių.
 Asz neprietelius podraug
 Myliu, ale kaip perdaug
 Ima manę kankīti,
 Turiu meilę naikīti. . . .
 Asz nepasiprieszyju
 Priesz neteisias provas ju;
 Nēs asz kantrus, pakarnas,
 Kaip jūds baltuju tarnas!
 Nēsa laukiu nū Dievo,
 Dangiszko savo tėvo,
 Galo teisingōs provōs,
 Kurs jūs skaudžei koravōs.
 Rods asz matau ir girdziu
 Daug pagiežingu szirdzių
 Szime sviete kribzdanczių
 Ir baisei rustaujanczių
 Matau žmones nekaltus
 Lenciugūse apkaltus,
 Ir daugybę žmogžudzių,
 Kaip ant geležies rudzių . . .
 Asz isz tōs žemēs esū,
 Kur praszokusiu czēsu
 Buvo žmonēs laimingi
 Namėj — sviete garbingi,
 Kur Niamunēlis plaukia
 Kur gulbuzēlēs szaukia,
 Lyg pratkū dvasēs vaikus,
 Pagarbint senus laikus
 Lietuvōs — kur aug vaikai
 Kaipo Alcei²⁾, Milžinai,
 O panelēs³⁾ mergelēs

Kaip girioje eglelēs.
 Ten mes ariam ir sėjam,
 Dūną pelnom — kiek spėjam,
 Moters verpia ir audžia,
 Su daina linksma, graudžia. . . .
 Dūną baltą ir jūdą
 Valgom, kokią Dievs dūda.
 Gerai, kaip yra mēsōs,
 N'yr — mus' dantys nevēpsos.
 Sylōs stipriōs ar menkōs,
 Dirbame be atstankōs. . .
 Maistą savi gaminam,
 Poną Dievą garbinam.
 Musu rubai nežvilga,
 Bet isztenk czēsą ilgą,
 Nēs mus' ranku yr darbu,
 Jūs dėvėjant mums garbu.
 Mes žingeidus ēsame,
 Norim but apszviestame
 Stone, dvasioj mokslingi,
 O ir Dievo baimingi.
 Ale musu svetelei
 Storavojas didelei,
 Tame mumis trukdinti,
 Dėrdydasais mokinti. . . .
 Mes isz visu devyniu
 Savo pakaleniju⁴⁾
 Visi susiprantame
 Ir vienokei k...ne,
 Ne-teip, kaip musu sveczei
 Vokininkai — Vokieczei
 Ant kito upēs kranto
 Viens kito nesupranta.
 Czion dar ēsam mes visur
 Gudresni⁵⁾ ne-kaip kitur.
 Nors žabangus ir spastus
 Ant mus' stato iszrastus
 Naujai, bet mes n'įsim,
 Veikiaus visus iszkulsim.

Mums Maskolei. Vokieczei,
 Lenkai, Gudai juk sveczei
 Atvykę pasivieszēt. . . .
 Taigi reik sveczius mylēt.
 Mes svecziavimo provōs
 Neperlauszim, jei kovōs
 Sveczei patys n'apsakys
 Ir nespiaus mums į akis.
 Mes ne-teip kaip mus szveczei,
 Mylimieje Vokieczei,
 Keikiam, perpliuktūjame,
 Mes tiktai dējūjame,
 Ir meldžiamēs isz szirdies:
 Dievs mus prascziokus apszvies,
 Ir dūs mumis kantrybę
 Ir mus' garbēs sargybę . . .
 O mus' persekiotojus
 Kalbōs — ir žavintojus,
 Jeigu pikto nepaliaus,
 Su skaudžia rykszte užgaus.
 Mes neginam Lietuvōs,
 Nēs suplustu vėl kruvos
 Nekviestu nauju svecziū
 Kaip žiogū ant mus' kviecziū.
 Ji ir teip nors peikiama,
 Pravardžiūta, keikiama,
 Vienok ant jōs apsėda
 Ir jōs vidurius ēda. . . .
 Bet geriaus but ~~šep~~ musu,
 Kad nebutu tu visū
 Biauarei giedancziu pankszcziū,
 Nelestu musu kviecziū.
 Ui jus sveczei, ui sveczei,
 Pasakysiu jums staczei:
 Jeigu siausti neliausit,
 Apleist namus mus' gausit!
 Nereik mums jusu vokū,
 Eisit sav vėl ant okū
 Su karklineis tavorais
 Žeme, marioms ir orais! . . .

Teip mes szirdi raminom,
 Graudų skundą skambinom;
 Bet nieks mus' neužtarē,
 Kankiĵojaus n'iszbarē;
 Pagalbōs n'apturējom,
 To dēl nutilt turējom.
 Ir giliausioj tykumoj,
 Gedējom dumu dumoj,
 Sentēviū, senu laikū,
 Garbēs . . . laukdamos vaikū. . . .
 Bet tyku! . . . nepribuvo!
 Sudie! Brangi Lietuva!

¹⁾ Matulė, tai iszsimano motyna, gimdytoja; tūm vardu ir szzendien dar Lietuvoj mocziutė vadinama; jis yra mielesnis už motyną ir už mocziute. Musu pratkai vadįdavo teip savo motyną gyvendami dar paupiūse Jamunōs Indijoje. Sankritiszkai vadinasi arba isztariama Matula (vide laksztą 332. Fr. Bopp, kritische Grammatik der Sanskrit-Sprache. Berlin 1845.) — ²⁾ Alcis, paskucziausias milžinas Lietuvoj, isz kurio mes ēsam kilę arba užsilikę kaip liekanos. — ³⁾ Panelė, susmulkinta pana, t. e. penanti. Pienas isz tōs pacziōs szaknies pirmasties paeina. ⁴⁾ Pakalenija, (užpakalinė) giminė. ⁵⁾ Gudrus arba ciekavas (siekavas), kurs viska nor pasiekt ir žinot ir mokēt ir matyt. Gudrei ant visu szzaliu dairytis; gudrei ko klausinēt; gudrei akys verda itt.

Lietuvis.

Pirm szesziu szimtū metū.

Pirm daugel szimtū metū
 Musu senoj Lietuvoj
 Azūlelei lingavo,
 O berželei siubavo,
 Ir labai jie žaliavo .:

Pakajingai sziczionai
 Musu tėvai gyveno,
 Sav bandeles jie ganē,
 Ant žvaigzdeliu žiurėjo,
 Ir Laumeles turėjo .:

Kad sunelis užgimē,
 Tai visi jie tikejo,
 Kad žvaigzdelėse stovj

Jojo amžiaus metelei
 Kaip gražus melelei .:

Kurie kaip ir szīm czėse
 Vadinami planėta,
 Czion stov ciekis padaryts,
 Kad visiems ir permanyts,
 Amžiaus bėgis pasakyts .:

Kad dukterēs tekejo,
 Tai didelei žiurėjo,
 Kad tik butu ta diena,
 Kuri žvaigzdēs' randama
 Ir planėto velyta .:

Kruvoje jie gyveno
 Ir bandelę sav ganė,
 Su žyneleis kariavo,
 Laumės trincyzius siuvo,
 Werpt, aust gatavos buvo .:.

Pingingū neturėjo,
 O sudo nenorėjo,
 Bobos bartis mokėjo,
 Vyrai kaip dabar tylėjo,
 Daugiau nieks nerupėjo .:.

Puzelio nepažino,
 Alus jūs padrutino;
 Niekad nebuvo girti,
 Kaip szendien beveik visi,
 Teip seniejie kaip jauni .:.

Szilkrubius nedėvėjo,
 Žiemai kailius turėjo;
 O vasarinius rubus
 Indalijom mes visus
 In geltonus trincyzius .:.
 Bitenūse. M. J.

Pasaka apie vilką ir avis.

Vilks norint atvožnas¹⁾,
 Drasus ir astraznas²⁾,
 Tacziau jog smagurys
 Ant mėsos gomurys,
 Dažnai³⁾ ant ablavo
 Medžiodamas, savo
 Razuma prastoja
 Ir paiku pastoja;
 Bet jū daugiau kartū
 Už nelaimės vartū
 Nuliudęs stovėjo
 Ir baimėj drebėjo,
 Jū paskui kytresnis
 Buvo ir drasesnis.
 Eidams vieną dieną
 Iszyvydo padliena⁴⁾,
 O norėdams gauti
 Nors paragauti,
 Jausdams tuszumą skilvyje,
 Inpūlė į dūbę pagiryje
 Tiesiogei ant sprando
 Ir teip nusigando,
 Kad staugt neb galėjo.
 Bet nors nusigandęs,
 Iszlipt lauk pabandęs
 Kamputyj tupėjo
 Sunkei dusaudamas
 Ir grandžei verkdamas.
 Bet ramidams szirdį
 Lyg sapnyj jis girdi
 Uzme lyg ant karo —
 Kur avinus varo
 O cze aviū gauja,

Aplink dūbę stovėdamos
 Ir ant vilko žiurėdamos
 Nesvietiszka bliauti:
 Nės joms buvo didis dyvas,
 Kad tas pats vilks jau vos gyvas.
 Kursai jasias eđė —
 Dabar dūbėj sėdi.
 Vilks tūm tarp įgijo
 Sylōs ir mislyjo:
 Kaip isz dūbės iszsigauti
 Ir kvailas avis apgauti,
 Ir szeip tarė striukis:
 — Nei joks negiliukas
 Man neatsitiko:
 Grieks manę apniko;
 Reik pakutavoti,
 Pasmjkaut, vaitoti
 Už galvažudystę
 Ir už melagystę,
 Už tai, ką jusu
 Veisle be triusū
 Ir be provōs
 Vis isz kruvōs
 Iszvaikes po vieną
 Draskiau kas dieną,
 O czėse perpykio
 Ir szimtą ant sykio.
 Ui tiesa, tiesa,
 Dabar man szviesa
 Akyse szvinta;
 Aszaros krinta
 Dėl jusu meilės,
 Visu isz eilės.

Nūg ilgu laikū
 Tėvū ir vaikū,
 Giminės jusu
 Ir gencziu jusu
 Isz visu stonū
 Buvau terionu . . .
 Cze asz norėjau pasikavoti,
 Už galvažudystę pakutavoti . . .
 O, nevadikit manęs begėdžiu,
 Už griekus savo asz czionai sė-
 džiu.

Kol vilks kalbėjo,
 Avys tylėjo
 Aplink dūbę stovėdamos,
 Klausė ko tikt neverkdamos,
 Nėsa buvo sugraudintos
 Ir szirdyse sujudintos.
 Tū pradėjo bliauti, kaukti
 Ir isz dūbės vilką szaukti,
 Ir praszyti, kad iszliptu,
 Idant badu ten nestiptu.
 — Iszlipk, iszlipk, mes kylėsim,
 Ir kaip prigul, vėl mylėsim:
 Nabagėli, vargužėli,
 Mes tavę už kunjėgėli
 Nūg szio laiko sav laikysim,
 Ir ką liepsi, vis klausysim;
 Nės tu gražei teip kalbėti
 Moki, ir apsakineti,
 Kad pakutavotu svetias
 Už griekus — ir szirdis kietas
 Kaip bovilna suminksztini
 Ir kaip vaszką sutirpini.
 Buvai mus' persekiotojas,
 Dabar szvents iszpažintojas,

Nės tu meile mums žadėjai
 Ir piktū darbū atsizadėjai.
 Derejosi dar vilks ilgai,
 Bet kaip avys meilingai
 Pradejo praszyti,
 Davės iszvadžiti.
 Praded avys procevoti
 Ir kopėczias budavoti
 Isz vilnu, kurias suvėlė:
 Ir tomis vilką iszkėlė.
 Vilkas dūbėj iszbadejes,
 Ant valnasties vėl iszėjės'
 Pasipurtė ir už geradėjyste
 Mislyjo vėl apie szelmyste.
 Neva meilei sztukavodams,
 Kvailoms avims dėkavodams,
 Sudraskė, suplėszė, iszsmaugė
 Po vieną, po vieną visas avis
 drauge. . .

Skaitytojau mano mielas,
 Jei tu nori likti czielas,
 Isz tōs pasakōs imk savi
 Paveikslą — kad ir tavi
 Nieks ir niekad n'iszkadytu
 Ar kaip vilks nesudraskytu. . .
 Ui, ne-sykj atsitiko,
 Kad ne-viens vos gyvs iszliko. . .
 Jeigu kuno nesuplėszė,
 Tai vilneles susineszė
 Toks isz dūbės isztrauktasis,
 Vilks dvikojis nelabasis. . . .
 Taigi, sakau, nebuk paikas —
 Suprask ir likk sav su Dievu
 sveikas.

Girioje sausyje 1877 m., transkripta 31. liep. 1880 m.

J. A. V. Lietuvis.

¹⁾ atvožnas, drasus. ²⁾ astraznas, akylas. ³⁾ dažnai, tan-
 kei. ⁴⁾ padliena, maita.

Nenusigandantis.

(Dro. pilozopijōs Jūzapo Ignacijaus Kraszevskio.)

Saulė užtekėdama spindulius iszleido,
 Kaip kruvinas aszaras, isz deganczio veido;
 Dangus ir teip jau jūdas, labyū apsiniaukia. . .

Debesys ant vėzimo sziauriū vėjo plaukia,
 O mažesnius sutikdams, po trumpiuko karo,
 Visus drauge sumaiszes su savimi varo;
 Ir tokiu budu didyn ir platyn augdamas,
 In visokius pabuklus persimainydams,
 Tai kaip dumai pragaro, — liepsnūjancios rievos,
 Kalnai, klonei ir daubos, boksztai, pilys, pievos, —
 Tai kaip gervės, tai vėliak kaip verbliugai žengia
 Ir sukruvintą saulę tamsum kyru dengia —
 Visą szviesybę dangaus nū žemės nutraukdams
 Baisingą lemia bangą szniokszdamas ir kaukdams.

Ant kalnū — kurie grynus cipelius iszkėlė
 Augszciau szturmū ir giedru svieto — pasikėlė
 Stulpais sukurei sniego ant oro szlamszdami
 Kaip kabantieje rubai ūlu siubūdami.
 Kas gyvs, bėgo kavotis — nės smertis iszkiszo
 Galvą — rodės, kad dangus su žeme sumiszo.

Suužė griausmai: Dangus aplietas liepsnomis,
 Smerczio — akimis kreipės žemyn rustingomis.
 Zmogus, tas mandrus kirmins, visas sudrėbėjo
 Ir priklaupes nedrąsei į dangų veizdėjo.

Bet buvo viens, kurisai visą sutvėrimą
 Paniekino ir patį smerczio prazuvimą.
 Jis be baimės dairėsi tarp trenksmū Perkuno,
 Lyg kokia dvasia, arba szeszėlis be kuno.
 Tasai ant augszto kalno virszunės stovėdams,
 Palengvėlia per visą svieta perveizėdams,
 Dumoje visą dvasiōs numanymą skētė,
 Geizdamas iszplėsz, apsiaust arba nors įspėti
 Visą žinę pasauliu — amžiū paslėptines —
 Lyg Augszciausiōs Esybės szirdį isz krutinės.

O, reikėjo jį matyt tenai dumojantį,
 Tarp szturmū, griausmū, žaibo, nieko n'atbojantį:
 Giliausioj romybėj jis akiu veizdėjimą
 Vadziojo tiktai visur be mirktelejimo
 Veidą markliatną, rustų ir liudną turėjo
 Ir kaip nepajudints stulps ant vietōs stovėjo.
 Kad szale jo perkunas po perkuno trenkė —
 Jis priesz Dievo galybę sprando nenulenké.

O kad nū žaibo dangaus perpłyszto platybė,
 Ir praszvito kiauroji bedugnės gilybė,
 Jis apmirusioms akims palengva vezdamas
 Ir perverianczia žiurą dangų skandydamas
 Dairės, lyg kad priesz smertį gyvendams ant svieto,
 Apsziurėdams naują dėl savės ten vieta. . .

Sustaugė vėjai, lytus kaip isz vėdro liejo,
 O jis vis kaip negyvas ant vietōs stovėjo,
 Tik pamėlynavuses lupas iszkreipdamas,
 Per veidą pekliszkąjį jūką perleizdamas.
 Ant jo galvōs kriokdamas dangus subraszkejo,
 Rodės, jog žemė ugnies liepsnose pleszkejo,
 O jis nenusiminęs ant vietōs stovėjo,
 Nei priesz Dievo galybę neatsiduksėjo.

Nusistabdė baisingi žaibai, szturmair, griausmai
 Ir trenksmingi Perkuno baldymai ir szausmai;
 Ir vėl storlupei vėjai pristaugę nutilo.
 Vaiskas jūdu debesiū bėgdamas iszkilo
 Ir iszsisklaidė visoj padangės platybėj.
 O saulė pasirodė vėl visoj szviesybėj
 Tarp debesiū žvilgancziū auksu apdaryta,
 Szimtą sykiū grazesnė ne-kaip anksti ryta,
 Ir atgaivinancziūsus spindulius iszsklaidė,
 Kureis visus szeszėlius tamsybiu iszbaidė.

Tas žmogus vėl akimis per svieta pertraukęs
 Sucziaupė lupas, paskui kaktą vėl suraukęs
 Klausėsi dangaus: Ar tai galas jau tū szturmū?
 Ar po visam? ar daugiau n'apsiniauks su urmu?
 Pakratė galvą ir ant žemės paziurėjo —
 Czion žaliavo medelei ir kvėtkos žydėjo —
 Ant sodžiū, namū, upiu, kalnū, pievu, kloniū,
 Ant lakstancziu paukszteliū ir žvėriu ir žmoniu,
 O kad skersai, iszilgai viską apziurėjo,
 Ir vėl kaip akmeninis ant vietōs stovėjo.
 Žvilgterėjo ir žemyn — slankius prapūlimo,
 Lyg amžinas pragaras, gerklė lokamnumo*)
 Iszžiojo — o dėjūdams ten grimzdo upelis
 Po tamsiosiōs bedugnės tikszdams visas szalis:
 Ir ilgai, ilgai teipo akimis vadziojo,

Kaip pabludęs meteors pasaulei klaidžiojo.
 Tūm tarpu pats į savę umai žvilgterėjo. . .
 Išvydęs nusigando teip, kad sudrebėjo
 Visas, ir sziurpulei per kuną jo perpylė,
 Szoko ir nuskambėjo į bedugnę skylē.
 Zmogau, mandrus kirmine, kurs dangaus augsztybę
 Ir neiszmierūtina pasauliu platybę
 Nori dasiekt ir apimt su iszminczia savo,
 O nenori iszvysti tavo —
 Žmogau, drąsus gyvune**) — atome beakis!
 Atkreipk tiktai į vidų szirdies dvasiōs akis,
 O rasi ją kupiną visokiu niekybiu,
 Nūg kuriū neszvankumo ir didžiu baistrybiu
 Užgaus tavęs smarkusis savžines perkunas;
 Sziurpulei perpils tavę — nutirps visas kunas —
 Isz iszgašczio visūse sąnariūs drebēsi. . . .
 O po tam, jei silpnasis siulelis gyvasties
 Nepertruks ir n'ipulsi į skylę prapulties,
 Pažinsi ir pats savę ir Dievą milēsi
 Isz visōs szirdies savo — kurs sutvērē tavę,
 O artimą savąjį kaipo patsai savę,
 Tad rasi ir iszmintį ir dusziai pavēsį. . . .

Erelnyczia, d. 26. rugsėjo 1877m.

J. A. V. Lietuvis.

Pagal savo dumą liūsai isz lenkiszko iszgvaldē.

*) Lokamnumas, godumas. **) Gyvunas, tai yra gyva esybė arba gyvonis.

Kaip karta kokiam persiverteliui eina.

Viens musu brolis, vardu Nikas A., norint isz priegimties buvo Lietuvininks — motyna nei tėvas nei žodžio vokiszakai sznekēt neiszmanē — vienok daug kitoks budamas labai putēs priesz lietuviszką kalbą ir dar daugiau priesz Lietuvininkus, kad ir su Lietuvininku kitaip nesznekejo kaip vokiszakai ir isz viso tik

menką draugystę telaikē su Lietuvininkais, nēs tai jam buvo per „ordinēr (prastai)“, kaip jis pats sakē. „Kas isz Lietuvininkū yra? Juk nū Lietuvininkū jau nieko mokītis neyra; nei jie moka szokti, nei jie moka pritinkancei dainūti, nei ant baliaus poniszakai pasielgti, nieko ir nieko daugiau kaip tik melst, giedot bei dirbti be galo: tai man visai nepatinka, su tūm nepatosi ponu, augszcziaus burpalaikiu pasiliksi.“ Teip dumodamas jis su mumis visai jau neužsidėjo, bet tik su ponais sziporeis, kurie isz dalies ir Vokieczei buvo. O kaip senei žinoma, kad kožnas daržininks savo oszką giria, tai sziporiū gyrius buvo ir tas pats labas: sziporius ēsas visai kitoks vyras ne-kaip toks burpalaikis, jam nereikia tiek dirbti, nei dieną nei naktį tiek dovytis kaip prie lauko darbū. O pelnyt, pelnyt ēsą galima du syk ir tris syk tiek. Tai Nikui teip patiko, kad jis sapnavos jau ēsas sziporium ar Karaliaucziuje ar Klaipēdoje, didelioj gaspadoj su sziporeis gerias ir valgas ir garbinamas ēsas aplink ēsan-cziuju sziporiū. O kad jis kartais savo tėvelio buvo koznyjamas, kad nū savo kvailu misliu liautus, tai jis įnirszēs pasikavodavo. Dar nenaudēlei jam isznekejo, kad visai turis nū lietuviszkōs kalbōs atsisakyti, nēsa toji nepritinkanti prie poniszkuju sziporiū, ir nei szej negalima nei su joku kupczium susiszneketi; o kad vislab davade turēsēs, tai jis galēsēs ir vyru pastoti, kurs sviete pritiksēs su bagotumu, gražumu ir dar su kalba: tai vislab grožino kaip koks sapnas Niko szirdį ir jam rodē laimingas ateitins.

Tū kartu buvo kupeczystēs metai musu kampe (ko dēl jie buvo prie musu atėje, tai neturiu tiek czeso apraszyti; mažū kad Rusija turėjo karą ant jūduju mariu su Prancuzais bei Anglijonais, tai turėjo visas tavoras per musu žemę įgabenas bei iszgabenas buti). Kaip sakiau, musu kampe kupeczystē žydėjo ir važmininkai pelnē, ale daug daugiau sziporei. Ir kad sziporius vieną gerą kelionę padarē, tai jau mažne butum galējēs pusubį iszgyvento lauko nusipirkti. Teip

tą kartą buvo sziporei ponai: jie valgė ir gėrė, kas jiems patiko, ir dėvėjo, kaip norėjo: o kad rudū ateis, tai jie pastatys valtis ar Karaliaucziuje ar Klaipėdoje, o paskui pareis visokeis riebumais apsikriovę namon, turės piningū ir visokiu kitu daigtū, ant valgymo, ant gėrimo, ant puikystės labai pritinkamu; žiemoj vakarais vakarodavo daugiausei karcziamoje prie stiklo pyvo bei cigaro ir polytisierūdavo, kol liežuvis tik, prigėrus, lalėt pradėdavo. O cigarui užgesus reikdavo jį vėl iš naujės užkurti, taigi su kokio popierėlio pagalba musu ktram sziporiui norint cigarą uždegti, jo kaimynas dar teip girtas nebudamas pamato, kad popierėlis szimtinis dolerinis popierpiningis yra, ale jau daugiau kaip pusę nudegęs niekam nebtinka. Sziporius iš to neapsimutnyja, nėsa dar daug namėj tur jisai tokiu. Tai buvo auksinei czėsai valtininkams.

Ale, mielasis, vis teip negal buti, o ir nebuvo. Kaip kupczystės metai pasiliovė, teip pasiliovė ir ta auksinė vandens kelionė, ir mets nū meto prastyn ėjo.

Tėvas Nikui lauką siulė, ale Nikas apie tai nei žinoti nenorėjo. Jo mislis buvo įsigiliniusi į vien tik sziporystę; ir teip metams keliems praėjus, tėvelis Nikui lauką besiulydams pūlė į ligą ir numirė. Nikas tik viens vaikas mamatės tebudams dabar viską savo netvirtoj rankoj turėjo; jis mocziuzė perkalbėjo, kad lauką pardūtu, o ta ir teip padarė, kaip sunelis norėjo: lauką pardavė, o pinigūs Nikui atidavė. Nikas dabar buvo bagocziausias visam kieme, jis apšivedė ir gražią Lietuvininkę mergelę, kuri vienok teip pat nebuvo tvirta. Ir szejp jūdu savo dalyje sutiko, nės abu norėjo buti su gvoiltu Vokieczei, o sykiu ir sziporei, o ne Lietuvininkai bei laukininkai. Jūdu nusipirko valtį ir norėjo savo pyragus nū vandens nusigrieti. Ale prie pamislytės palaimės buvo didė nepalaima druge. Ta valtis, kurią Nikas pirkos, buvo abelnai supuvusi ir turėjo buti perbudavota. Kaip kožnas žino, budavonė daug piningū kasztūja: teip ir musu Nikui pirmiaus dar nieko nepelnius reikėjo daug piningū už darbą ir už medžius užmokėti. Per vasarą nieko nepelnė, o žie-

moj valtininkas nieko negal pelnyti: taigi žiemai atėjus Niko lukestis pagavo palengva žuti. Jis dabar norėjo valtį pardūti, o tik vien išz piningū maitītis, ale tai ir buvo pamislyta, ale nepadaryta. Valtį pardūtant jam dalykas piningū truko nū kupczpiningiū, visą budavojimą dar nerokūjant. Patrotka buvo labai didelė ir Nikas jautės, kur nuplaukęs; bet dabar jau nebuvo czėso atgal laukan graibyti, dabar jau turėjo pasidūti valei: t'eina, kur nor. Lietuviszcai kalbėti jis nei dabar dar nenorėjo, ir pagal Lietuvininkū budą elgtis, tai jam rodės visai per niekai ėsą. Dar jis tą lukestį turėjo dideliu ponu pastoti; jis galvą dar kaip koks bingus žirgas kėlė, o dar daugiau jo pacziutė Agužė. — Trumpai gimus mergelei dideles kriksztynas iszkėlė, o dar visai vokiszkas, kurios nemenkai kasztavo. Kumoms buvo tik Vokieczei pakviesti, juk Lietuvininkai neiszmano, kaip reik pasielgti! Mergelė netur nei pagal lietuviszką budą kriksztyta tapti, nės pagal lietuviszką budą butu turėjusi motynės vardą neszi, butent buti vardu Agužė. Teip neeina, tas vardas neyra padorus, ji tur buti praminta Auguste. — Galiausei Augustei paugėjus reikėjo ją į szuilę leisti. Dabar prasidėjo bėdos neiszkalbamos. Motyna nemok vokiskės knygos skaitytį, o tėvelis teip pat ne (o Vokieczis vadinos!). „Ale vokiszkai tur buti iszmokįta; mudu vis tik vokiszkai turiva kalbėti, kitokiūs pagalbūs nebus: szejp ji neiszmoks vokiszkai!“ Kad jūdu pradės vokiszkai „kroliūti“, tai geram žmogui teip iszveizdės, lyg kad kiaulės skanei ėda. Augustė tėvo, motynės priversta turėjo ju paliepiamą pildyti ir biauriajį platkalbą prisimokįti.

Dabar dar kita bėda paszalyje atsirado. Piningai buvo vokiszkai besielgiant pasibaigė, ir dabar reikėjo rankomis savo dūnelę užšipelnyti, o tai nepapratusiam yr labai sunku. Prieg tam lauko darbū Nikas ir visai nenorėjo dirbti. Jis kaip Žydas prie lengvaus remesto metės. Jis buvo išziurėjęs, kaip jo valtį lopė, kaip daug piningū lopytojai pėlnė. Dabar jo didžiausiasis goravimas buvo tūm pat pastoti. Bet nelaimė, kad nieko apie tą dalyką neiszmanė! Jis to dėl meldė vieną val-

cziu budavotoji, kad jį per savo draugą priimtu. Minėtasis budavotojis budamas geras žmogus privelyjo jam prie darbo gerą vietą ir gerą pelną. Taigi jau bėdos dabar nebuvo; nės saviszkus galėję iszmaityti, kad ir ne teip, kaip tur but, ale tai tik pasikakdinanczei. Taigi dabar musu mieliejie Pusvokieczi labai pradėjo didžiūtis, o Aguzė gerą burną turėdama, ėmė su ana mistrėne niekītis, iszsidarkyti, jau beveik ir provotis: tai buvo priežasties gana Niką nedaug tesugiebantį (suprantantį) nū darbo atstatyti. Dabar vėl vargu dienos užėjo. Nikas pastojo liūsininku (įnamiu ant kokio ukio) ir laikė daugiaus pastininkavimo dienu ne kaip kalendoriuje stov paraszyta. Iszalkis buvo jo czėso zabova. Mergelai paugėjus jau per sunku buvo namėj visus iszmaityti. Jiji vos išėgnota turėjo į szlužmą stoti. Kaip dabar, mielasis, iszveizdėjo, kad tokio bagocziaus duktė, kurs pirma „particulier¹⁾“ savę vadinos, turėjo kiaules ganyti? Prie Lietuvininkų mergelei szlužyjant ir vokiszka beuzmirsztant, tai motyulai teip per szirdį ėjo, kad jės duktė vėl Lietuvininke pastosenti: vokiszkystė nei dabar nenorėjo jei isz szirdies eiti. — Kūczės Augustei namon parėjus ir pradėjus lietuviszka! su visais kalbėti, motyna tūjais vokiszka! į žodį stojos. Vienok tai nieko nemaczyjo: mergele pasiliko prie lietuviszko kalbesio. Kad motyna jės klaus, ko dėl ji ne vokiszka! kalbanti, tai duktė sakydavo: „Man lietuviszka! geriaus patink.“ — „Ale Gustė, kad tu lietuviszka! szneki, tai tu prie ponū nei szlužyt netinki!“ Augustė ilgą valandą tylėjusi visai nedrąsei atsiliepė: „Asz prie tu ir nenoriu szlužyti!“ Motyna but isz piktybės įmaniusi mergele suėsti. Galiaus sakė: „Tu cze ir negausi žiupone (!) pastoti.“ Tai buvo mergelės apsilankymas prie tėvū.

Szvenčiamu dienu rytais ir vakarais yra prie musu Lietuvininkū budas Dievo szlužmą namūse atlikti. Cze tampa giedama. Augustė norėdama drauge giedoti, o neturėdama giedamu knygu vienas nusipirko.

1) Žmogus nū savo palukanu mintas be jokiūs szlužmūs ir be jokio darbo.

Vieną kartą per velykas isz bažnyciūs pareidama Augustė užėjo ir prie tėvū. Motyna jau prieszais iszėjusi džiaugesi dukterį ant szventės sulaukusi, ir dukterei miel buvo matyti motyną linksma ėsant. Ale vos anai pasakius gražią lietuviszką „labą dieną“, tai jau ir motynūs kakta lyg su tamsia debesim apsiniaukės. Visi jės žodžei buvo szaltai iszkalbėti: Augustei jės kalba kaip rudens oras iszveizdėjo. Motyna dar pamacziusi jės giedamasias knygas ėmė paziurėti. Ale vos numano, kad tai lietuviszkos, tai jau jės veidas paraudonūja ir pykdama sako: „Gustė, ko dėl lietuviszkos? Ar tu manęs jau visai nenori klausyti? Asz imu ir sudeginu!“ — „Mamat, nemesk jas į ugnį, juk jos nekaltos; asz jas to dėl pirkau, kad jos man patiko. O prieg tam man vokiszku knygu ir nereikia, nės juk tik asz esu *Lietuvininke!*“ — „Ką tu man dar sznekėsi! ik isz mano akiu, o daugiaus mano slenksczio nemindziok!“ Knygas iszmetė pro duris laukan, o mergelė dėjūdama pati iszėjo . . . Tai buvo tikra mocziutė! Dieve dūk, kad tokia niekados neb'uzgimtu. — Beveik vis teip eina isztraukiant isz lietuviszkūs kalbūs į vokiszkaję.

Teisybę gieda drs. S.:*)

Kelints Lietuvininks ben užmirszta,
Kad laukas ein brangyn visur,
Bet dolerei vos krutin pirszta,
Tai nulekia vėl, Dievs žin kur.
Bėda, dėl saujės piningėliū
Greit skirtis nū gerū ukeliū.

Kelints Lietuvininks tikt pardūda,
Visi veik liūsininkai bus.
Žiogū žiurek szj pulką jūda,
Kars musu žemę lyg nuskus.
Bėda, tiktai tiek iszmanyti
Kiek akimis gali matyti!

Kelints Lietuvininks tik isztraukdams
Paniekin dūnūs pluteles,

*) „Lietuviszkose kalendrose“ Holco bei Szerniaus 1883 m. pag. 69.

Bet vis daugiau garbės belaukdams

Ant galo gaus dar — u

Bėda pavargti dėl puikystės

Ir syk prapult dėl sziōs paikystės.

Tėmykitės, Lietuvininkai, kurie sakot, jau per
vėlai! ale geriaus yra, kad ir vėlai, ne kaip kad visai
nesugrįžti.

Bitėnūse.

M. J.

Lietuva ant visados.

Lietuva ant visados
Tarp palaimōs, tarp bėdōs!
Lietuvą asz vis mylėsiu,
Savo meilė n'ūžtylėsiu,
Lietuvōs vis atsimėsiu
Priesz visus jà vis apgėsiu.
Jei visi manēs n'apkestu,
Lietuvōs dėl jei numestu,
Tarp palaimos, tarp bėdōs
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados,
Kamps grožybės dyvinōs:
Žalios girios cze gaivina,
Žalios lankos cze vėsina;
Vėjas už per beržynėlį,
Už per mariu puszynėlį;
Ir isz dangiszkōs szviesybės
Žvaizdės szvieczia isz augsztybės:
Kamps grožybės dyvinōs
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados,
Kamps grožybės ir vierōs:
Cze szirdėliu daug už Dievą,
Už karalių musz, už tėvą
Cze tėvū minės kareivis,
Motynōs toli keleivis;
Czystos baltūj lelijytės,
Czystos baltūj ir mergytės —
Kamps grožybės ir vierōs,
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados,
Garbjk kalbą motynōs.
Kad ir prieszininkai siauczia,
Kad szirdis silpnumą jauuczia,

Vis augsztn dangun žiurėkie,
Naują sylą apturėkie;
Dievs nenor tave naikiti,
Dievs tav dūs dar iszlaikyti
Vierą, kalbą motynōs —
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados
Ir tarp baugiōs pagadōs,
Kur nendrutėms besiubūjant,
Aužūlams pasididziūjant,
Aužūlai tik tur pargriuti,
Ju didystė tur pražuti,
Ale nendrė pasidavus,
Vėl drutai stov pasigavus:*)
Teip stov vis tarp priegadōs
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados,
Teip sakau tarp apmaudōs.
Kad ir prietelei palieka,
Nesirupina už nieką,
Kad n'iera susitarimo,
Kad ir kaklas veik užkimo,
Vis, vis gerą rodą szaukiant,
Tik vienybės nesulaukiant —
Tarsiu tik tarp apmaudōs:
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados!
Kas atbotu priegadōs,
Lietuva kad reik apgiti
Ir neprietelius baidyti,
Kad iszrodyt reik viernybe
Ir kovoti už teisybę?
Jei neprietelei ir bartu,
Prieszininkai susitartu,

Tik n'atbotum priegadōs,
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados,
Sav sakysiu ant vaktōs**).
Už karalių reik kovoti,
Karą, bėdą isztrivoti:
Viską vis mielai iszkesim,
Tik tą kalbą nepamesim.
Kad ji vis tik szirdyj butu,
Atsiminims neprazūtu!
Sav sakysiu ant vaktōs:
Lietuva ant visados!

Lietuva ant visados,
Neužmirsziu niekadōs.
Bene svetimoj szalelej,

Žemės tolimoj dalelej,
Gyvastj kad reiks pamesti,
Smertj kad reikēs iszkesti,
Kad paskiausia kvapą trauksiu,
Ir tada dar tav priszauksiu:
Asz n'ūžmirsztu niekadōs:
Lietuva ant visados!

Drs. G. J. J. S. isz/Gr.
(Isz „Liet. Ceit.“ n. 4. 1881 m.)

*) Pagal Dūnelaiczio pagirtąjį
prilyginimą apie pasididziūjanti
aužūlą ir pakarniā nendrė.
) vaktā, sargybė.

Jaunuju Lietuvininkū giesmele

Lietuvininkai mes ēsam gimė,
Lietuvininkai mes turim but,
Tą garbę gavom užgimime,
Tą ir neturim leist pražut.

Kad ir kelintas apsiēmė
Nieku paversti mus visus,
Lietuvininkū vaisinga žemė
Tikt vis gimdys Lietuvinikus.

Kad debesei ir susitraukia,
Ir vėtros grumzdž mus iszardyt,
Kad ir kelintas pykdams szaukia
Ir kalbą mus' nor iszvaryt:

Kaip aužūls druts prie Niamunėlės,
Lietuvininks nieko tikt n'atbos,
Kaip eglė cze prie Szeszupėlės
Ir vėtroj ir žiemoj žaliūs.

Drutai laikyk, drutai stovėkie,
Lietuviszka mus' giminė,

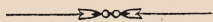
Drasei lietuviszkai kalbėkie,
Tegul supyksta nežinė!

Tegul supyksta, kas nežino,
Kalba senoji kaip miela,
Kurioj mus tėve-mus mokino
Tėtužis miels ir motyna!

Vis ciecorių vėrnai mylėsim,
Mylėsim ciecoryste vis,
Tikt, kas yr szirdyj, iszkalbėsim
Lietuviszkomis lupomis.

Lietuvninkai mes ėsam gimė,
Lietuvninkai mes norim but:
Tą garbę ġavom užgimime,
Tą ir nenorim leist pražut.

Drs. G. J. J. S. isz/Gr.

Keli klausimai minykiszki.*)

1. Klausimas: *Kas isz Dievo pirmiaus prasidejo?*
Atsakymas: *Zodis, tai est, tegul bus szviesa.*
2. K.: *Kam sake Dievas, augkite ir dauginkites?* —
A.: *Zuvims.*
3. K.: *Kas mire negimės?* — A.: *Adomas.*
4. K.: *Kas dave, ko neprieme?* — A.: *Jieva pieną.*
5. K.: *Kiek metų gyveno Adomas?* — A.: *930 metų.*
6. K.: *Kokiam amžyje buvo Kristus, kaip krikosztys tape?* — A.: *Dvideszimtsdevyniu metų.*
7. K.: *Kas gimės, o nemirės priesz patapą (griekū tvaną)?*
— A.: *Enokas.*
8. K.: *O po patapo kas gimės, o nemirės?* — A.:
Elijoszius.

*) Isztrauka isz knygu: „Bibliothèque de l'école des Chartes. Reque d'érudition. Première livraison. Année 1883.“ — „... Est tiré d'un des manuscrits de l'ancien abbaye Espagnole de Silos, Saint-Sébastien ou Saint-Dominique de Silos, près de Burgos.“

9. K.: *O po užgimimo Kristaus kas gimės, o nemirės?* —
A.: *Jonas evangelistas.*
10. K.: *Kas du syk gimės, o sykj tik mirės?* — A.:
Jonoszius, kurs tris dienas ir tris naktis nei dangaus nemate, nei žemės dasilytejo (pakrutino). Jonoszius viduriuose didžuvės (bangžuvės).
11. K.: *Ant katro kalno nelyja amžinai?* — A.: *Ant kalno Gelboės.*
12. K.: *Koks pirmas miestas insteigtas buvo?* — A.:
Niniva.
13. K.: *Isz gimties žmoniu kas pirmas rojū iszvydo?* —
A.: *Latras ant kryžiaus.*
14. K.: *Isz kur atsirado vergai arba padonai?* — A.:
Isz Kamo (Kaino).
15. K.: *Sakyk man, ką veike pirmucziausei Dievas?* —
A.: *Mislyjo.*
16. K.: *Pasakyk man vardus latrū, kurie su Kristumi nukryžiatoti tape?* — A.: *Jonatraks ir Gamatraks. Jonatraks po deszinės, o Gamatraks po kairės.*
17. K.: *Sakyk man, kas yra padarytas, o ne-gimės?* —
A.: *Adomas yra padarytas, o ne-gimės, bet atgimės yra dvasej szventoj ir krikosztu maloneje.*
18. K.: *Sakyk man, kas dave, ko neeme?* — A.: *Jieva dave pieną (kruti), kurio neprieme.*
19. K.: *Sakyk man, kokia padonka pagimde poną?* —
A.: *Szventa Marija Kristū.*
20. K.: *Sakyk man, kiek vaikū turejo Adomas?* — A.:
Trideszimts sunū ir trideszimts dukteriu.
21. K.: *Sakyk man, ant katro kalno lyja amžinai ir lys iki sudnōs dienōs?* — A.: *Ant Sinajaus kalno.*
22. K.: *Kas su aniolais (angelais) ilgas dienas gyveno?*
— A.: *Tobijoszius.*
23. K.: *Sakyk man, kiek kareiviū pasidalino rubą Kristaus?* — A.: *Keturi.*

(J. A. V. L.)

Daina apie arėlką.*)

1 Budams linksmas kaip pauksztelis pavasario dieną
Padainėsiu jums dainelę apie trunką vieną;
Bet norėčiau, kad su manim ir visi dainūtu,
Ant prapulties arėlkėlės sav rankas padūtu.
Dėl to brolei, dėl to sykiu balsus suvienūkim
Ir sustoję vienu balsu visi uždainūkim.

* *

2 Tu arėlka, tu pilkoji, isz kur tu atėjei,
Tegul tavę ten ir nesza vėsulinei vėjei!
Tegul geria, tegul laka tavę ten szėtonai,
O ne žmonės, ne Lietuvei, ne Lietuvei ponai!
Tu pragaro gaspadinė, tu Velnio sesytė,
Visu griekū, viso vargo veislinga patytė,
Iszviliojei ne isz vieno, ką tiktai turėjo,
Ne viens viską pralėbavęs su lazdele ėjo;
Ne viens žydui atidavęs visą turta savo,
Už szmotelį sausos dūnės jūdbarzdžiui tarnavo.
Tu karcziamoj sėdėdama einanczius vilioji,
Iszeinantiems patvoryje patalą pakloji;
Isz motynės, gaspadinės sumaiszius jei protą,
Darai tikrą kaimo kiaulę ir dar pabalnotą...
Tu ubagū veislę gimdai, o tai per girtumą;
Ne viens verkia, ne viens keikia tavo nelabumą.
Ukininkus tu gaiszini, juk tai kožnas mato,
Kaip girtūklis už arėlka ir lauką užstato.
O kiek bėdės, o kiek vargo dėl mažu vaikeliū,
Kiek aszaru tu iszspaudi jiemis isz akeliū!
Iszmingingus paikais darai, ubagais — turtingus,

*) Daina szitą pirma kartą spandinome „Nauj. Keleivyje“
1880m.; trokszdami, kad ji visoj Lietuvoj isziplatintu, mes cze
ją antrą kartą patalpiname.

Tu prie kožno kabiniesi, niekad nesutingus';
Tu isz vargszo iszvilioji pelną visos dienos,
O dėl paczios, o dėl vaikū liekt aszaros vienos.
Tu ne vieną iszmokinai prakeiktos vagystės,
Ir ne vieną kaltu darai svetimmoterystės.
Tu kalinį jau pripildei vienais piktadėjais —
Eik tu nū mus, arėlkėlė, kur su szaltais vėjais!
Vaikai verkia, valgyt praszo — n'ėra ką padūti,
Nėra isz ko, n'ėra ir kam dėl ju pasteliūti,
Nės tėvuczei isz girtybės jau grabe gulėjo,
O ju turtas iszsiszklaidė lyg dulkės nūg vėjo...

* *

Tu arėlka, tu pilkoji, žmoniu piktytoja,
Kas su tavim bicziulauja, tas proto nustoja.
O, tu ilgai žmones gundai ir einanczius gaudai,
Susigavus jiems ant veido peczvietę iszspaudai;
Jau isz veido tarną tavo pažinsi kiekvieną,
Nės kurs geria arėlkėlę, kaip verszelis pieną,
Tas iszpurtes kaip ridikas ir sunkei kvėpūja.
Tankei nosis kaip pussirpė slyva mėlynūja,
Protas klysta, kojos stingsta, galva, rankos dreba,
O ne vieną, tu arėlka, paguldai į grabą!
Vienus szalcziu suszaldinai, kitus prigirdinai,
Tretiems gerklei užsidegus, ūmai pastipdinai.
O kiek barniu, o kiek vaidū namūse pakėlei,
Kiek nulaužei ranku, koju, kiek nosiu nuskėlei!
Tu nei vienam nepraleidai, kursai tavę gērė,
O ne vieną į pragarą tavo pons nustvērė!...
Brolei mieli, Lietuvinikai, pas jus rasztą raszau,
Kad mestumet gert arėlką, visus gražei praszau:
Argi busim mes ant svieto žmonės paskutinei,
Ar mylėsim, ar tarnausim peklės gaspadinei?

Nagi, brolei, nagi, sykiu duris pradarykim
 Ir arėlką su szlūtomis isz namū varykim,
 Kad ji daugiau negaiszių sveikatōs, nē turto —
 Tegul Perkuns ją užmusza, Velnias pekloj purto,
 Nēs tai yra jo pacziutē, katra griekus gimdo,
 Katra sveikiems ligą daro, kiekviena pravimdo!
 Gerkim alų, gerkim midų ir vandenį czystą,
 O arėlkōs nē viens isz mus tegul nepažišta!

Tu arėlka, tu pilkoji, tu jautakē Rusū,
 Nesiartink, nesislapink daugiau jau tarp musu,
 Nēs mes tavę palaidosim jūdojoj purvynėj,
 Neiszliksi, arėlkēlē, mus mieloj tėvynėj!
 Bertainukus sudaužysim, stiklelius sukulsim,
 Alaus, midaus atsigėrę daug sveikesni busim.

Bartninkūse, 4. grūdžio 1877m.

S. Norkus.

Simelio tevas.

Pagal apsaką Guy de Maupassanto paraszē J. S. Kūksztis.
 Vasaris, 1883m.

Muszo dvyliką. Atsidarē durys mokslavietēs ir
 burys vaikū ēmē kulvirte eiti į kiemą grumdydamiesi
 ir stumdydamiesi vienas kitą. Vienok vaikai vietoje
 tūjau rūsztisi namon ant pietū, kaip paprastai darydavo,
 sustojo kruvelėmis paatokiui¹⁾ nū duriu, kažin ką savy-
 tarpe sznibzdėdami. Nēs szį rytą atėjo į mokslavietę
 pirmą kart Simelis, sunus Barbolōs. — Jie visi buvo
 namėje girdėję apie Barbolą ir norint kiekvienas
 padorei sutikdavo ant ulycziōs, tai bent ju motynos
 sznekėdavo savytarpe apie ją, kaip kad apjūkingai pasi-
 gailėdamos, koks tai jausmas atiteko nejucziomis ju vai-
 kams. — Vaikai nepažino Simelio. Jis niekada neatei-
 davo pabėgioti po kaimo ulyczią arba po upės pakrasztį.
 Už tai jie jo neapkentē. Pilni linksmybēs, o kartu pa-
 dyvū, vienas kitam sznibzdėjo žodžius 14 ar 15 metų

berniuko, kurs, kaip galima buvo spėti isz jo buklaus
 veido, daugiau žinojo nekad kiti.

„Ar žinote, Simelis, ot ans neturi tėvo.“ — Tam
 pat mirksnyje sunelis Barbolōs ėjo slenkstį isz namū
 mokslavietēs. — Rodėsi, jis galėjo turėti 7 ar 8 metus.
 Buvo truputį pablyszkęs, labai skaiszczi apsitaisęs ir
 iszrodē padorei, norint nedrąsei. — Jis norėjo grįžti
 namo pas motyną, bet vienmokslei viena vale sznibzdė-
 dami ir skersomis į jį žiurėdami ir merkdami akį su
 apszmeiza, kaip mėgia vaikai daryti tada, kada jie tie-
 kiasi ant pikto, vis daugiau artinosi prie jo, ir ant galo
 jį apstojō aplinkui. — Nusiminęs, susirupinęs, nesupras-
 damas, ko nū jo nori, jis iszvydo beēsas jau ju vidur-
 kyje; ansgi pratysėlis berniukas, padrąsintas ką tiktai
 gauta pergale, ėmē jo klausti. — „Kaip vadiniesi? tu?“
 — „Simas,“ atsiliespē. — „Simas — koks?“ — Susigėdęs
 kudikis antrą kart pasakē: „Simas.“ — „Visi vadinasi
 Simais, toks ar kitoks,“ szuktelėjo vaikiukas, „tai juk
 visai ne pravardē: Simas!“ — Kudikis mažne verkdamas
 treczią kart pasakē: „Asz vadinūsi Simas.“ — Visi ėmē
 jūktis. Isztyšėlis berniukas džiaugsmingai szuktelėjo
 balsiau: „Matote, kad jis neturi tėvo!“ — Nutilo.
 Vaikai suguro nū nepaprasto, nebuto, baisaus atsitikio:
 kudikis — be tėvo. Stebėjosi į tą atsiradėlį, į tą vir-
 szupriegimę esybę ir jautē, kaip neapykanta Barbolōs,
 įgyta nejustinai per motynas, palengva augo jūse. —
 Simelis atsiloszē į medį, kad nepavirsti; jis buvo per-
 vertas nelaimēs, kuriōs nebegalima atkreipti. Jis no-
 rėjo ką sakyti, bet nieko neturėjo, kūmi butu galėjęs
 atremti tą baisų sznekalą, kad jis neturi tėvo. Ant
 galo pabalęs kaip lavonas tarē: „O vienok asz turiu
 tėvą!“ — „Kur jis yra?“ paklausē berniukas. — Si-
 melis nutilo. Nežinojo. — Smagus vaikai jūkavosi.
 Vaikai lauku mažai pereiną proto iszlankstymu gyvolėlį,
 jautē dabar tokį pat smarkumą ir papykį, kaip kad
 vizstos ant kiemo pribaidamos lesti savo pažeistą drau-
 galką. Bet szitai Simelis pamatē savo mažą kaimyną,
 naszlaitį, kurs teip kaip ir jis gyvenō vienystėje su
 motyna. — „Ir tu teipogi,“ sako jis jam, „ir tu neturi

tėvo.“ — „Asz turiu.“ — „Kur jis yra?“ greitai paklausė Simelis. — „Mirė,“ atsakė vaikelis pilnas didystės, „mano tėvas guli kapūse.“ — Jausmas kantenumo²⁾ perbėgo per vaikus, kaip kad ans vienmokslis, turįs tėvą kapūse, augte iszaugo ju akyse, o tūmi dar daugiau slogino tą, kurs jo visai neturėjo. — O tie paleistuvai, kuriu tėvai daugiausei buvo nenaudėlei, girtūklei, vagys ir muszinėdavo savo paczias, grumdėsi dar daugiau, kaip kad norėdami nuspausti savo gūliu tą, kurs gimęs isz mergôs skyrėsi isz kitu ir neturėjo su anais lygiu tiesu. — Umai artimiausias Simeliui vaikas buklei besijūkdamas iszkisęs parodė jam liežuvį ir pasakė: „Neturi tėvo, neturi tėvo!“ — Simelis nutvėrė jį už cziuprôs abiem rankom, spardydamasi negailestingai kojomis, pagalopi įkando į burną. — Prasidejo musztynės; jūdu besimuszant perskyrė, o Simelis sudauzytas, mēlyniūtas, su sudraskytai drabužeis tysojo ant žemės tarpe pergalingu, krykštaujancziu vaikū. — Atsikėlus, kaip isz netycziu vienas vaikas ranka bluzgindamas dulkes nū jo sutepto szyrko (szarko), pridurė: „Eik, pasakyk savo tėvui.“ — Jam szirdis plyszo. Jie buvo stipresni, sumuszo jį, o negalėjo nieko atsakyti; nės jautė esant tiesa, kad jis neturi tėvo! — Turėjosi keletą mirksniū nū aszaru, užspaudžiancziu gerkle. Jam rodėsi, kad jį slopina: paskui ėmė tikrai verkti ir gurkczioti, teip kad jo kunas trukecziojo. — Smarkus džiaugsmas paėmė jo prieszininkus. Sekdami paskui priegimties, kaip daro vaikai persigėrę baisyu smagumu, jie susiēmė už ranku, padarė skritulį, ir szokdami apsukni jo lalavo: „Neturi tėvo, neturi tėvo!“ — Bet Simelis umai nustojo gurkczioti. Inirtęs isz piktumo sugreibę akmenius gulinczius pas kojas, ir ėmė svaidyti į savo kankintojus. Sudavė dviem ar trimis, kurie pabėgo; jis teip iszrodė baisyus, kad kitus paėmė Žydo baimė. Juk visada akyvaizdoje vieno žmogaus baisei įardinto, burys subugęs prasisklaido ir iszvaikszoja.

Palikęs viens pats, vargzsas be tėvo, kiutino į lauką. Jame ėmė gautisi koks ten atsiminimas: jis ryžosi nusiskandinti upėje. — Isz tiesu, jis atsiminė,

kad vienas vargdienys, kurs gyveno ubagaudamas, pūlė į vandenį, jau bus tam kokia viena sąvaitė (nedelė) atgal, dėl to, kad jis neturėjo piningū. Simelis matė jį traukiant isz vandens, o szmargnas³⁾ berniukas, kurį jis sutikdavo visada smarkei susitepusį ir biauru, jam dabar pasirodė esąs ramiu, turėjo tykų veidą, pablyszkusius skrustus, szlapią barzdą ir placzei atviras akis. Kazin kas isz praszalaicziū pasakė: „mirė“ — „dabar jau laimingas,“ primetė kitas. Ir Simelis ketino nusi-skandinti, nės neturėjo tėvo, kaip kad ans vargzsas, kurs neturėjo piningū. — Jis prisiartino prie vandens ir žvilgterėjo į jo gelmę. Keletas žuveliu skrajojo pavirsziumis į visas puses ir kartais striukecziojo į orą, kad susigauti muses ore lakiojanczias. Nustojo verkti ir stebėjosi. Ju brajus (žaislas) jam labai patiko. Kartas vienok nū karto, kaip paputos vėjo nutilus vėtrai, sujudinanczios medžius ir iszsisklaidanczios ore — grįžo pirmoji mislė su dvejopu skausmu: „Nusiskandysiu, juk neturiu tėvo.“

Oras buvo sziltas, gražus. Saulė kaitino veją. Vandū spindėjo kaip zerkolas. Valandą kokią Simelis jautė nūvargį ir silpnumą, kas įvyksta po verksmo; turėjo didelę paslanką atsigulti ir užmigti ant vejôs. — Mažas žalias varliuksztis striukecziojo pro jo tarpkojį. Jis norėjo jį susigauti. Ans nuszokavo. Bet jis aną pasivijo ir tris kartus veltū jį gaudė. Ant galo nutvėrė jį už paskutiniuju koju ir prasijūkė, matydamas stangą gyvolėlio norinczio pasileisti. Pasirēmė ant ilgu paskutiniuju koju; paskui jas isztiesė staigiu szoku styvai kaip lazdeles, tūmi tarpu mirkecziodamas dideliomis akimis su geltonais aplankeis ir vasnodamas pirmomisiomis kotatėmis kaip rankelėmis ore. Jam tai priminė nūbovą padirbtą isz siauru, skersai ir iszilgai sudėtu lenteliu, iszkiszancziū tokiu pat pasijudinimu prie ju prikergtus kareivius ant musztrôs. Paskui jis pamislyjo apie namus, apie motyną, ir perimtas giliu smūtku ėmė vėl verkti. Žvarbis⁴⁾ jį perēmė; klaupęs jis meldėsi kaip priesz einant gulti, bet negalėjo pabaigti malda, nės teip smarkei ėmė gurkczioti, kad apalpo. Nustojo mi-

slyti; nieko nebežinojo, kas dedasi apsukui jo; tiktai verkė.

Staigu sunki ranka nusileidė ant jo peczio ir driu-
tas balsas paklausė: „Kas tav teip rupi, sunat?“ Sime-
lis atsizvelgė. Kaimo darbininkas jūdbarzdis ir jūdgar-
banius žiūrėjo į jį gera szirdžia. — Atsiliepi turėdamas
akis pilnas aszaru: „Manę muszo . . . nės asz . . .
neturiu . . . neturiu tėvo . . . neturiu tėvo!“ —
„Teip,“ atsiliepė szvypsodamas, „juk kožnas žmogus turi
tėvą.“ — Kudikis trukcziodamas ir gurkcziodamas ką
tik iszsigalėjo pasakyti: „Asz . . . asz . . . jo neturiu.“
— Darbininkas surustėjo. Pažino jį esant sunumi Bar-
bolės, ir norint buvo svetimo kaimo žmogus, vienok
apgrai bais žinojo jės nūpūli. — „Nu, apsimagink, vai-
kel,“ tarė — „ir eikime kartu pas matuszė, rasiu tav
tėvą.“ — Nuėjo. Didysis turėjo mažąjį už rankės ir
szvypojo. — Buvo smagus, kad pamatys Barbolą, kurią
visi sakė esant gražiaje aplinkės merga. — Atėjo lik
baltės, graziės grintelės (butelio). — „Tai cze,“ tarė
kudikis ir paszaukė: „matusz.“ — Iszėjo moteriszka,
o darbininkas liovėsi szvypsoti. Už karto suprato, kad
su taje augszta iszblyszkusia merga negali tycziotis.
Rusti ji stovėjo durėse kaip kad gindama slenksnį nū
vyriszkio dėl to, kad ją kits kas apgavo. Nedrąsei
kepurę rankoje turėdamas pramikcziojo: „Parvedu tam-
stai sunelį, paklydo, matai, netoli upės.“ — Bet Simelis
apkabino motynai kaklą ir vėl verkdamas tarė: „Ne, ma-
mat, norėjau prisigirdyti, nės manę numuszo . . . nu-
muszo už tai, kad neturiu tėvo.“ — Veidas jaunės mer-
gaitės tamsei nuraudonavo; kaip žaibo trenkta, ji ėmė
pageidingai buczyti vaiką, o aszaros srovėmis bėgo per
jės veidą. Sukrutintas isz pat gilumės vyriszkis neži-
nojo kaip atsitraukti, o szitai Simelis pribėgo prie jo
ir paklausė: „Ar nori buti mano tėvu?“ — Tyla radosi.
Tylėdama, sudėjusi rankas ant krutinės, sugėdinta Bar-
bola atsiloszė į mūrą, o vaikas matydamas visus neat-
siliepiant szneka toliau: „Jeigu nenori, pagrįžęs nusi-
skandįsiu.“ — Darbininkui tai pasirodė esant jūkais ir
jūkdamasi atsiliepė: „Taigi gerai, asz noriu.“ — „Kaip

vadiniš,“ užklausė vaikelis, „kad jiems galėcziau pasa-
kyti, kada manės ims klausti?“ — „Pilipas,“ atsakė vy-
riszkis. — Simelis truputį nutylėjo, kaip kad norėdamas
įsitiepti jo vardą, paskui iszplėtė rankeles ir linksmai
pridurė: „Taigi, Pilipai, esi mane tėvu.“ — Darbininkas
jį pakėlė nū žemės, pabucziauvo karsztai į abu skrustu
ir atsitolino greitu žingsniu.

Antrą dieną Simoną atėjusį į mokslavietę vien-
mokslei pasveikino piktu jūku. Iszeinant kad iszdry-
kėlis berniukas jį vėl norėjo apjūkti, jis metė jam į
veidą kaip akmenį žodžius: „Mano tėvas vadinasi
Pilipu!“ — Linksma bildesis pakilo isz visu pusiu. —
„Pilipas, kas? Pilipas koks? Kas tai yra Pilipas? Isz
kur isztraukei savo Pilipą?“ — Simelis tylėjo; vienok
nepajudintas tikėjime jis žiūrėjo į anūs isz paniuru,
gatavas nukęsti, ne kad bęgti. Mokslui pasibaigus jis
pagrįžo pas motyną.

Per tris mėnesius tankei darbininkas eidavo pro
palanges Barbolės, kartais pradrszdavo ją pakalbinti,
kada sėdėdavo siudama prie lango. — Ji atsakydavo
mandagei, visada rusti, neszvypsodama, neužkviesdama jį
į vidų. Kaip visi vėtrinei vyriszkei, jis sav mislyjo,
kad kartais jam prasznekus anės veidas nuraudonavęs.
— Vienok kartą sugadintą paskalbą sunku beattaisyti,
o ir atitaisius ji teip nepastovi, kad apie Barbolą nere-
gint jės padoraus pasielgimo ėmė nauji vaikszczioti lie-
zuvei. Simelis vienok mylėjo savo naują tėvą ir eidavo
su jimi mažne kas vakarą pabaigęs darbą pasivaiksztin-
nėti, atidžei⁵) lankė mokslavietę ir bruszkino pro szalį
vienmokslū iszdidžei ju nekalbindamas.

Vieną dieną ans iszdrykėlis, kurs pirmasis buvo
jį apnikęs, tarė: „Sumelavai, neturi tėvo Pilipo!“ —
„Ko dėl?“ atsiliepė sugraudintas Simelis. — Iszdrykėlis
rankas trindamas atsakė: „Jei turėtum tėvą, jis butu
tavo motynės vyru.“ — Teisybė tu žodžių nugazdino
Simelį, visgi jis atsiliepė: „O vienok jis yra mano tėvu.“
— „Gali buti,“ tarė paaugėjęs vaikas jūkdamasi, „bet
neyra visai tavo tėvu.“ — Sunelis Barbolės nuleidė galvą

ir įsigilinęs į mislę nuėjo į kalvę ukininko Szležo, kur dirbo Pilipas.

Kalvė kaip buk pasislėpė tarpmedyje; viduje buvo tamsu; tiktai raudonas žiburys dideliós ugnies ant rentinio szvietė penkiems kalvio samdininkams, kurie atsikaisę rankas su dideliu trenksmu muszo į priekalą. Ugnies szviesoje jie visi iszrodė kaip Velnei su akimis, žiurincziomis į gelžį įkaitinta. Isz lengvós ju mislų kilo ir krito kartu su kugeis. Simelis tylomis priėjo prie savo bicziulio ir bruksztelėjo jam per petį. Szis atsiziūrėjo. Darbas staigu persitraukė, visi vyriszkei pasargingai klausėsi.

Toje tyloje skambėjo tėvas⁶⁾ vaikelio balsas: „Pilipai, sunus Vainienės man antai pasakė, kad n'esi visai mano tėvu.“ — „Ko dėl?“ paklausė darbininkas. — „Dėl to, kad n'esi vyru mano motynós,“ prastai atsakė vaikelis. — Nieks neprasijūkė. Pilipas paslėpė galvą į delnas savo stambiu ranku, paremtu į rankturėlį kugio gulinczio ant priekalo. — Mislyjo. Keturi draugai žiurinėjo į jį, o Simelis mažas ir silpnas tarpe tu milžinū laukė atsako neramus. — Ant galo vienas kalviū pasakė mislę visū, tardamas Pilipui: „Barbola visgi yra gera ir mandagi merga, ir prie savo nelaimės ji yra padori ir pagirta, ir butu tav pritikli pati.“ — „Tai tiesa,“ atsiliepė kiti. — Darbininkas traukė toliau: „Ar kalta merga, kad ją prigavo? Juk pažadėjo ją vesti. Pažįstu tokią nevieną szend gūdojamą, norint sulaužė dorybę.“ — „Tai teisybė,“ atsiliepė vienu balsu kiti. — Darbininkas tęsė toliau: „Ji kankinasi pati augindama vaikelį ir vienas Dievas žino, kiek priverkė nū to laiko, kada niekur nebeeina, kaip tik į bažnyčią.“ — „Ir tai tiesa,“ tarė kiti. — Paskuigi tesigirdėjo dumplės ugnį puczianczios. — Pilipas pasilenkė prie Simelio: „Nueik, pasakyk savo matuszei, kad asz szį vakarą su jaje pasisznekėsiu!“ — Jis iszvedė vaikelį; vėl įnyko į darbą ir vienkart penki kugei sudavė į priekalą. Teip muszo lik iszvakariū: stiprei, galingai, džiaugsmingai. Buvo vis kanten⁷⁾. Ir kaip szventą dieną varpas katedrós⁸⁾ pervirszijo savo skambėjime mažesnius varpus, teip kugis

Pilipo spangino ausis, kitus pereidamas. — Jis stovėjo ži bancziomis akimis, kalė geidulingai apspiestas kibirkszcziu. — Dangus buvo apsėtas žvaigždėmis, kad Pilipas pabalde į duris Barbolós. — Buvo apsilvilkęs szventinį szvarką, uzsidėjęs skaisczius marszkinius ir barzdą pasiszukavęs. Jauna moteriszke pasirodė ant slenkscio ir tarė baimingai: „Negerai, kad, tamsta Pilipai, ateini teip vėlai vakare.“ — Norėjo ką atsakyti, sumickziojo ir stabtelėjo susimaisžęs. — „Juk tamsta supranti,“ ji toliau traukė, „kad to tiktai ir reikia, kad vėl apie manę imtu sznekėti.“ — „Kas tai kaiti, jeigu nori tekėti už manęs!“ szis staczei atsiliepė. — Ana neatsakė, bet jam pasirodė, kad jis girdi trenksmą kuno krintanczio ant grindziū. Greitai įėjo, o Simelis jau atgulęs į patalą girdėjo pasibucziavimą ir keliatą žodziū motynós patiliomis isztartū; paskui jis jautėsi esąs pakeltu rankomis bicziulio į augsztą; ans turėjo jį ant savo milžiniszku ranku ir tarė: „Pasakyk jiems, savo vienmoksliams, kad Pilipas Tautkus, kalvis, yra tavo tėvu, ir kad kožnam iszsukins ausis, kas tavę nuskaus.“ — Ant ryto, kad priėjo pilna mokslavietė, o mokslas jau turėjo prasidėti, Simelis atsistojo ir virpincziomis lupomis, bet skaidriu balsu pasakė: „Mano tėvu yra Pilipas Tautkus, kalvis, ir jis man prizadėjo nupezęs už ausu kiekvieną, kas manę nuskaus.“ — Tūmi kartu nieks neprasijūkė. nės žinojo Pilipą Tautkų, kalvį, nemelūjant — o tai buvo tėvas galis buti gyriumi dėlei kiekvieno.

Tiek.

¹⁾ Paatokini, atstokai. ²⁾ Kantenumas, pakajingumas, patieka. ³⁾ Szmurgnas, liudnas. ⁴⁾ Žvarbis, szaltis, szirpulyš. ⁵⁾ Atidžei, dabotngai. ⁶⁾ Tėvas, tenvas, plonas; laibas. ⁷⁾ Kantenas, pakajingas. ⁸⁾ Katedra, katedralė, didė bažnyčia.

Senprusiszcai „teve-musu“

nū meto 1545 (pas Hartknochą).

Tave nuosan kas thuo aesse aen dengon; Svintits virse tvais emens; Parejsej nuomaus tvajja reiki; tvajs kvajts audas eisn siemmiej kaj en dengon. Nuosan

dejni nan gejtiej dajs nomaus szindejnan, bhae atperpejs nuomans nuoson auszautinekams, bhae ni vedejs mans en perbandasnan, slait is rankeis mans aesse vargan.

Hamleto priezodis del biauriojo svieto.

(Isz Szekspyro.)

*Spiaunu ant to svieto! rodos lyg koks daržas
Visai neczystytas nuo piktžoliu.
Begedis juo prastesnis insiveržias,
Vis juo daugiaus macės tur tarp žmoniu.*

Graudenimas isz Hamleto.

*Pradeti kovą nuo pradžiôs,
Jei galima, pasisaugok.
Jei kits privers, tai teip kovok,
Kad kits tavęs pasisaugos.*

Drs. G. J. J. S. a./Gr.

Tiesôs žodį sumyne.

Mano žodį sumynė, mano balsa užgynė,
Jie darys kaip patiks.
Kad manę ir numįtu, mano balsa užgįtu,
Tik tiesa pasiliks.
Tiesôs žodį sumynė, tiesôs balsa užgynė,
Kurs melus nor nusmaugt,
Kurs uždraudžia uždrausti, Dievo žodį prispausti,
Kur jis szirdyj nor augt.
Dievo žodį sumynė, Dievo balsa užgynė,
Kurs baugina melus,
Kurs atdengt nor kytrystę, o atdengt veidmainystę,
Klastą vyt lyg pelus.

Meilės žodį sumynė, meilės balsa užgynė,
Kurs už Dievą kovoj,
Kurs senuju linksmybę, o jaunuju viernybę
Su kalba iszkavoj.

Sudo žodį sumynė, sudo balsa užgynė,
Prieszininkai iszdyks —
Dabar matau czėsą, kad užtarti reik tiesą,
Prieszininkai isznyks.

Tiesôs žodį sumynė, tiesôs balsa užgynė,
Tik gyva yr tiesa,
Tik tiesa ir teisybė apgalės vėl tamsybę;
Sykį tik bus szviesa.

Mano žodį sumynė, mano balsa užgynė,
Manę tokie n'įžeis.

Tik Dievs atnesz pagalbą, veik kitokią vėl kalbą
Dievs kalbėt gaus su jeis.

Drs. G. J. J. S. a./Gr.

Sena kalba tikt vis jauna.

*Esu keliavęs szim sviete,
Kalbas tai moku cze ir te,
Ir angliszikai ir teip toliaus;
Lietuviszikai patink geriaus.*

*Tai yr kalba senovės dar,
Kokia pradžioj, tokia dabar —
Senystės — ir jaunystės; tikt
Netur jaunyste ją palikt.*

*Sena kalba tikt vis jauna,
Kol jaunu kalbancziu gana.
Kalba patink mergaczium del,
Kalbės del ir mergaites vel.*

Drs. G. J. J. S. a./Gr.

Tegyvoj kalba muziko!

Juk tai viena gentė musu
 Po Maskolium ir po Prusu:
 Liuterei ir katalikai —
 Tegyvoj musu muzikai!

Ponai sztuka mums iszkirto,
 Kad į Vokiecius pavirto.
 Burs Lietuvis neisznyko —
 Tegyvoj kalba muziko!

Gal pas jumis yr nežinė,
 Kad Lietuvei ties Gumbine
 Rodo dar, kad neisznyko —
 Tegyvoj Prusu muzikai!

Ir ponybė susiprato,
 Glaudziasi prie musu rato,
 Nės kalba mus' neisznyko
 Per gineza musu muziko!...

Klausysim kožnas isz musu
 Rando¹⁾ Maskoliu ir Prusu.
 Liuterei ir katalikai —
 Tegyvoj musu muzikai!

Tik praszysim — ir begalo:
 Dūkit raszta ir iszkala²⁾,
 Liuterei ir katalikai —
 Tegyvoj musu muzikai!

O kaip savo iszpraszysim,
 Dar geriau randu klausysim,
 Liuterei ir katalikai —
 Tegyvoj musu muzikai!

Dūnelaitis dainininkas,
 Volonczevskis rasztininkas:
 Liuteris ir katalikas —
 Virszum eina mus' muzikas!

1883m. 21. kovo.

Veversys,

¹⁾ Randas, valdzia. ²⁾ Iszkala, sznile.

Musu rupesczei.¹⁾

Parasze Veversys.

I.

Tavo tėvs davė liusybę; ciecor', jusu mylistybė
 Atidūs mums raszta musu: neneszim knygu isz Prusu.
 Nepapeiksi musu darba, mylim kalba kaip skarba.
 Mylint kalba žemės savo, gentė musu atsigavo.
 Bajors ranką tur padūti, su mumis pasibucziūti;
 Vienas kraujas, viena viera, kam tur but piktums per
 Nepapeikta gentė musu ir po Gudu ir po Prusu, [mierą?
 Reikia tiktai apszvietimo, reikia drukos daleidimo.
 Mes nenorim kares vesti, mes nenorim bunta plėsti.
 Dievas yra visagalys — atidūs druka karalis!
 Apie mus nežino svietas, dukim žinę per gazetąs;
 Sudainukim dėl teisybės, muszkim delnas dėl vienybės.
 Tegul buna dėl mus valna ant szvento Byrutos kalno,
 Tarpu Latviu, tarpu Prusu, užgerti vienybę musu!
 Ten tai musu yr pamarės, ten Keistutas vesdams kares
 Su Byruta pasizino. Kasgi apie tai nežino?
 Kadagi ateis ta diena, kad muziks, bajors per viena,
 Kaip Byruta su Keistutu, mus' vienybę aprokutu?
 Daug stiprybės mums pributu, kad gentėj gentės nebutu;²⁾
 Nės kitaip, kaip asz dumoju, sprius mums reikals isz po
 Ir cze bus gili Lenkija, o gal klystu — Vokietija, [koju.
 O gal pirma ir antroji, su rubezium Dubisoje³⁾.
 Teip tai, teip tai, mano brolei, susipraskim, laikas kolei!
 Ka nedutu dėl mus' dangus — neužmirszkim, kas yr bran-
 Kalba, mokslai ir teisybė, dėl Maskoliu ju didybė! [gus:

Jegut bus dėl mus' teisingi, bukim tikri, iszmintingi.
 Tenebuna didis noras; nės supainios musę voras,
 Ir suvystys jės sparnelius, ir pravirkins jės vaikelius. . .
 Gentė musu juk nedidė, mokslai musu vėl nezydi,
 Kad ir turim knygu dalę, tai szes skaitom per nevalę.
 Kiti dar skaityt nemokam, durnavojam, geriam, szokam:
 Žmoniū ponai neiszvaro, spriaunįks nieko nepadaro!
 Kas per ginczai ir nelaimė! Juk klausyti yra baimė.
 O kai baisu yr regėti; o dar gužą⁴⁾ apturėti!
 Tarsi Dievo tokia valė! Girdžiu naktį kaukiant kalę,
 Ar nelaimę asz prajusiu? Pamatysiu, kai prabusiu.
 Jegut reiktu toliaus risties, tai jau galas dėl ponystės!
 Varyt žmogų tai ne midus,⁵⁾ geriaus kibkim į tūs Žydus!
 Kur mums užgulė prekybė; kas ju gorcziaus dar mažybė,
 Kokia miera, koks ju svaras! Reik varyti prie pakarės.
 Kai adyną paarzėsi, pusę isz prekio iszmesi.
 Dūda cukraus ir anodium, kad nemusztu kumsczia, žo-
 Sakot, Žydus reik varyti, reikia peszti ir naikiti; [džium.
 Nepakelkit ant ju delną, ne, vyruczei — tai nevalna!
 Žydai minta isz prekybės, rankpelnystės ir suktybės;
 Kai nepirksi ju tavoro, lėks jie kai bitės į ora,
 Kitur dirbti, procevoti, kitur mulkiū pajieszkoti,
 Pasiliks cze mažne pusė: geri tiktai ir pridusė. . .

II.

Žmonės sztuką mums iszkirto, kur į Vokieczius pa-
 Kai jiems kailį isztaisysim, tai kalbėti iszmokįsim. [virto;
 Bukim kožnasgi prie savo. Kas yr mano, tai ne tavo,
 Kas yr Dievo, dūkit Dievui, kas karaliui, o kas tėvui.
 Kalbą savo kas pamestu, svetimas pramones plėstu,
 Tasai Dievo jau nebijo; tegul žemė jį praryja!
 Siųskimgi pas Dievą maldą, te visi į dangų baldo!
 Kad sueis mus' burys didis, Dievs isz rupescziu iszgydys.
 Tik nebukim girti, grėsžni, neįleis ten tokį viesznį,
 Neįleis ten tokio pono, kurs keicz milą ant župono,⁶⁾
 Kurs užsigin savo žodį — dėl ko ryksztės mums nedūdi?
 Dieve, kas tavęs nebijo, jūda žemė tepraryja.
 Stipri gentė, ne kaip Gudo; ką daryt, stobrys pajudo,
 Ir pakrypo anžuls didis — kas Lietuvą dabar gydys?

Niera, niera, kas taisytu, o parėmęs dar laikytu;
 Perstovėtu gal ne vieną — remkimgi Lietuvą seną!
 Remkit, žmonės ir vyrukai, remkit, ponai ir vaikiukai,
 Kunigėlei nors sustoję melskit Dievo — težaliūja!
 Kai per pietus saulė risis, įpėdiniams tad pavėsis,
 Ir nekeiks jie savo tėvus, netikėdami į dievus
 Svetimūsius — kaip Prusokai giminaiczei, tie painiokai,
 Kur į Vokieczius pavirto ir teip sztuką mums iszkirto,
 Iszjūkdami kalbą musu. Asz nenoriu but po Prusu!
 Velyk but po lėtesniu, kur dėl musu yr geresniu.
 Musu brolei gentę žudo, nės mes turim tokį budą:
 Jegut mokslą katras gavo, tai iszsižad gentės savo,
 Virst į Vokietį ar Lenką! Nieks nenor pridėti ranką,
 In kitu įlindęs skuras, prie musu literaturės.
 Jaunūmenės turiu viltį, juju szirdys praded szilti
 Ir dėl mokslo ir dėl brolio — sergėkim tą jauną žolę!
 Juk tai vyrai ateisinei, gentei kur tarnaus ir žinei:
 Musu tai garbė — patėka . . . negailėkim dėl ju nieko!
 Jie daugybę vargo mato: Nabasznikū grabus krato,⁷⁾
 Baisu ten įeit pro duris — kaipo smarvė susiburis.
 Kiti krato senas knygas, pilnas kandžiu, gauna ligas,
 Kurios pasiliekt dėl juju ant sziu amžiu amžinuju.
 Kitsai akis pagadino, žiur per stiklus ir nežino,
 Ar tai žmogus, ar tai monas, ar tai stulpus, ar tai ponas,
 Ir kepurę pakylėjo, pakalbėti dar norėjo,
 Ir matydams, kad suklydo — geru akiu mums pavydo
 O jaunūsius technologus nepažįsi, kad tai žmogus;
 Kaip velniukas visas jūdas, ant drabužiū dulkės, brudas.
 Kur kas kalnus, kur' maszyną per vakacijės⁸⁾ kožną dieną;
 Ar ant stalo atsirėmęs, daro planus vidur žemės.

III.

Dūnelaitis⁹⁾ senei mirė, Volonczevskis¹⁰⁾ to datyrė;
 Daukants¹¹⁾ raszęs musu dėjas paskui juju yr nuėjęs.
 Juszka¹²⁾ gana krutus buvo, rinkdams dainas po Lietuvą,
 Ir po trobas ir po kaimas, datirdamas daug nelaimės,
 Kad ju gaidas nori rasti; negalėdami suprasti
 Žmonės triubyj kaip į dūdą: „Musu kunigs jau subludo!“
 Dabar teip ant manęs skelba, jauni ir seni teip kalba,

Ne tik mergos bet ir bobos — negaliu įeit į trobas.
Ir mes po žeme įlįsim, kaip savo padarysim,
Ir sviets tada supras mumis, kai nebus ant svieto mumis.

IV.

Musu ženklų ne karionė — tik vienybė ir malonė,
Ir paklausys vyresnybės — meldžiam, praszom tik
teisybės!

Mes Lietuvei, o ne Lenkai, nelaikykit mumis rankoj;
Jei teisybę išpažinat, kam Lietuveis but mums ginat?
Juk jau veržiasi lenkystė, su kuria į moterystę
Prie Jaugaliaus dar įėjom — kum mes Lenkams nusi-
dėjom?

Ar mes jaiseis but prisiekom? Ar užmigom, ar išnykom?
Ar mes ėjome į girę? Ar gentės mus dyasė mirė?
Atsakykit, brolei mieli: „Rasztinikai ėsam keli!“
Kad pajėgas išpažiti, reikia mums susiskaityti!
Musu rasztą ar išpraszėm? Ką padarėm, ką paraszėm?
Gal karalius to nežino, kad vargūse jo szejmyna?

21d. kovo 1883m.

Veversys.

¹⁾ Rasztas atsiųstas iš anapusrubežinės Lietuvės, ir jės rupesczei cze minavojami. ²⁾ Kad bajorai nelaikytu save Lenkais. ³⁾ Dubysa, upė tekanti per dides daubas; prasidėdama ji nū parubežio Latvių ties Joniszke, įbėga pro Sziaulius, Eiriogalą, Liutavara ties Serėdžium į Niamuną. ⁴⁾ Kirtis (?). ⁵⁾ Cze kalba apie valnūsius žmones sziaurvakariniu guberniju. ⁶⁾ Kurie užsigin savo giminystės ir pavirsta į Lenkus. ⁷⁾ Mokslinei universitetū, kurie mokinas daktarystės. ⁸⁾ Vakacija, atlaidės, atilsio laikas. ⁹⁾ Kristijonas Dūnelaitis, garsingas musu dainius, gimęs 1714m., Gumbinės pavieto Lazdynėlių kaime, miręs 1780m. Apraszė eilėmis gyvenimą ir rupesczius savo laiko prusiniu Lietuviū. ¹⁰⁾ Motėjus Valinczius, arba iš lenkiszko vadinamas Volonczevskis, buvėsis Žemaiczių vyskupas; geriausias ir svarbiausias jo rasztas: „Žemaitiu Wiskupistė.“ Vilniaj 1848. ¹¹⁾ Simanas Daukantas, Žemaitis, gilei mokytas vyras ir mylėtojas Lietuvės. Išspaudintū svarbiausias jo rasztas: „Budus senovės Lietuviū Kalnienū ir Žemaitiū.“ Petropilė 1845. Didžiausias jo rasztas: „Pasakojimas apie veikalus Lietuviū tautės“ iki szej dienai dar nespaudintas guli. ¹²⁾ Antanas Juszka lituviszku dainu rinkėjas; rin kėjui numirus, dainos iszdūtos per jo brolių, p. J. Juszka, Kazaniuje 1880—1882m.

Lietuviū skaitlius.

Pagal „Slovník naučný“ (Díl IV. p. 1377)
skaitlius Lietuviū gentės buvęs 1864m. sekantis:

Kauno	rėdyboje	804,751	Magilevės	rėdyboje	985
Vilniaus	„	478,449	Minskės	„	64,149
Vytebsko	„	267	Gartėno	„	2,800

Taigi išz viso 1,351,401. Jei mes dabar dar pridėsim 400,000 Lietuviū gyvenancziu Suvalkū rėdyboje, 200,000 Prusūse ir į 20,000 Amėrikoje, tai išz viso bus 1,971,401, tai esti arti dviejū milijonū. — Nūg 1864m. praėjo jau 20 metų ir mes galėtumėme tikėtis, kad musu garbingūs giminės skaitlius pasidaugsino: bet pamato tokiai dumai nerandame.* — Užtėmyta jau senei tapo, kad per priežastį kaimynū pietūse Lietuviū skaitlius mažyn eina. Jei mes dirstersime ant mapės (kortės) senovėje per Lietuviū giminę apgyventūs, tai rasime daugybę vardū kaimū, miestū, upiū irtt. tikrai lituviszku kone visose Vytebsko, Minskės, Magilevo, Gartėno gubernijose, bet tenai Lietuviū szendien veltui jieszkotum! Per ilgus amzius daugybė tenai Lietuviū pavirto ar tai į Gudus, arba vėl priimdami lenkiszka kalbą — į Mozurus. Vardai lituviszki tenai liekti, bet kalba lituviszka išnyko, o kur dar iki szej dienai užsilaikius, teipogi nyksta. Sunykimas

* Vienok sulygink „Liet. Ceit.“ 31 num. 1882m. „Apgaršinimas“ p. S. „Kaip visi, kuri žinoti melija, gali matiti iš statistišku darodu, patiktu dėlei guberniju (rėdybu, Maskolijoje) apgyventu Lituveis, Lituviu tauta, nepriskaitant Latviu šakos, šėndin skaito savo vaiku dar apstū burj, nės 2 milijonai 400 tūkstančių giventojn. Tai tik ira Lituviū dar šėndin nū pat lopšio tebešnekanciu lituviskai, neskaitant į tą burj tu visu, kuri jaugi moka lituviska kalbą ir ira gimę iš Lituviū, bet per savo aklama nū tos kalbos atsižadėjo, tapė išgamais savo krašto ir ėmė tarnauti savo pirmikšems ir dabarcems prispaudėjams.“

musu kalbôs nusidûda ne tik dël kvailumo pacziu Lietuviû, kurie atsižadëdami savo seniausiôs ant svieta ir puikiausiôs kalbôs, ima ambryti „zydiszkai ir cigoniszkaï“; sunyksta musu kalba dar labiaus per priežastj musu prieszininkû. Tulose vietose Vilniaus, Gartëno, Minskôs ir k. rëdybose nekurie ponelei uždraudë Lietuviams ir bažnycziose melstis ir garbinti Dievą lietuviszkøj kalboje, o įvedë sakymą pamokslû, giesmes svetimôs kalbôs, kurias žmonës nesuprasdami turi giedoti, nesuprasdami — pamokslus klausyti. Per tokią dangun szaukianczią neteisybę priesz Lietuvius ne vien negali tenai krikszczionystë iszplatinama buti, bet dar sunkiaus dël musu — žmonës per nenorą vereziami prie svetimôs kalbôs, pratinasi lengva-palengva prie jôs ir su laiku tur atsižadëti nûg lietuviszkôs. Tokiu budu verezia mus kiek primanydami, kad mes atsižadëtumëme savo prigimtôs brangiôs kalbôs, o priimtumëme „cigoniszką ar zydiszką“. Jei szendien Lietuvoj randame į 500 tukstancziû Žydû, tai tie isz senovës į Lietuvą atsibastę pas mus kaip vûdai įsivaisino; bet isz kur szendien randi Lietuvoj į 400 tukstancziû Lenkû? Ak mes žinome, kad ju pas mus neteip daug atëjo. Tie visi, kurie szendien kitoniszkaï szvepliûja ir sakosi kaszin kas esą, tie musu zemëje iszperëti tapo; jie tai yra Lietuviû iszgamai, kurie į Mozurus pavirto! Juk mes dar patys atsimename, kaip Seinû vyskupystëje ir Kauno buvo bažnycziose svetima kalba įvesta dël giedojimo ir pamokslû; per szitą kalbą norëjo mums isz musu burnôs musu liežuvi isz-

rauti! Apie Seinus ir įpaczei Vilniaus gubernijoj dar ir szendien lenkiszka kalba bažnycziose prilaikoma dël isznaikinimo lietuviszkôs... O ką dar gali sakyti, kas darosi su musu kalba Minskôs, Gartëno, Magilevôs rëdybose, kur pirm 20 metû dar buvo į 70 tukstancziû Lietuviû? Ar per 20 metû dar jûs neisznaikino, kas gal tai žinoti?...

Gyvastis kalbôs musu yra tai gyvastis pacziôs musu giminës; kalbai iszmirus, isznyks Lietuva! Vyrai ir brolei Lietuvei! Laikykite, saugokime ir ginkime musu brangią lietuviszką kalbą, kurią mums musu garbingi sentëvei paliko! Giminë musu yra seniausia Europoje, o kalba musu netur sav lygiôs visame svieta. Mylëkime tad prigimtą savo brangią ir dailią kalbą ir neatsižadëkime nûg jôs „dël zydiszkôs ar cigoniszkôs.“ Rupinkimës ne tik apie jôs iszlaikymą, bet ir apie jôs iszplatinimą! Meilë dël prigimtôs kalbôs turi įkvepiama buti kožnam nû mažu dienu, nës atsižadëjimas nûg jôs yra tai sunkiausias peržengimas Vieszpaties prisakymû! Mylëkime savo gimdytojus, neužmirszkime savo garbingu sentëviû, gûdokime savo seneliû ir gimdytojû lietuviszką kalbą! Su isznykimu kalbôs ir mes patys isznyksime! Tegul to kožnas Lietuvos visados atsimeina!

Birsztonas.

Ž i r g a k a l n i s.

Miesto lauکه ant kalnelio, prie Mustaikio ant kelelio, Matę žmonës daugel kartû tenai lakstant arklj sartą. Visaip, sako, pyszki, žvengia, žmonës naktj eit ten vengia.

Zirgalknis jo yr vardas, kad toks eina nū jo skardas.
Grazūs kelias smėliu¹⁾ piltas, pakalnėlyj yra tiltas —
Eina tiesei į ulyczią — szalyj kelio yr krumyczia
Ir kazin kas ten dulūja, po tus krumus vis bolūja.
Nei tai žvėris, nei tai žmogus, szydinimus turi blogus.
Asz nei karto neregėjau, tik nū kitu teip girdejan,
Kad nedorai ten ats'eina ir veltiniu kaip kas eina.
Szitā buti²⁾ apsakysiu ir kaip maczius apraszysiu,
Kaip Kerszulį pasitiko, kas ant kelio atsitiko.

Vėlai naktį jis vaziavęs, kapt! vaidylas ir sugavęs.
Jau trup'cziuką buvęs gėres, apsisukęs ir tū szėres.
Drąsei sakęs: „Eiksz imtiniu, kas tu esi? eiksz veltiniu!“
Tū parmetęs kaip ir maiszą, kaip ir kokį szlubį, raiszą.
— „Sakau, brudai, tū sumisiu ir kaip sziaudus cze sutrisiu.
„Man nežvengsi, kaip arkliukas, ale czypsi, kaipszunukas.
„Kaigi tu man padarysi? — Balon man' nenuvarysi:
„Asz nebijau, nedrebėsiu, dar bent penkis nuturėsiu:
„Su dauzysiu visiems žandus ir nusuksiu vis'szkai sprandus.“
Net suszilęs maigiau, tryniau ir su kojom spardžiau,

myniau, —

Nesigirdi balso nieko, labai keiktis bijau grieko.
Nei szis, nei tas — akys pinas, lyg avinas aplink trinas.
Koks didumo, nesimato, tik už ranku griebia, krato.
Mano rankos standžios, kietos, — nepatraukė man'

isz vietôs.

— „Kad tu, brudai nesulauktum, kad manę tu parsitrauktum;

„Dar gal, asz tav' suvaldysiu, sztukas tavo numaldysiu!“
Naktis tamsi, toks klaikumus, ima visą neramumas.
Nebežinau, ką daryti, koku žodžiu betaryti.
Szit užgirdau, szuva³⁾ urza, ak, užlėkė mano Murza.
Asz surėkiau: „Murza, pui! Turėk brudą, turėk, tui!“
Tū isz nagū man isztruko ir į szunį tiesei ruko:
Kaip kamūlys nurytėjo, draug su szunim nuurzėjo.
Asz nudžiugęs tada szviesei, tū parsprukau namon tiesei.
Ir nežinau, kas but buvę, kad ne szuniui but pakliuvę.
— Szita kalba, tai ne-dyvas, dar tas žmogus teb'ier gyvas.
Jis tą sztuką tikrai matė, tik nežino, kas jį kratė.

*

*

*

Vėl kas buvo kitam karte, prie Mustaikio ten pat arti.
Matulionis mums kalbėjo, kaip jis nakties ten gulėjo.
Naktis buvus mėnesėna teip szviesumo, kaip ir diena.
Szuva prie jo atsigulęs, susirietęs, kaip skritulis, —
Labai buvęs geras sargas, suprasdavęs žmogaus vargus.
Nakties czese drauginikas, ant medžionės darbinikas.
Tai jis tą nakt tris kart matęs, kaip vaidylą szuva krates,
Ir nutraukęs szuniui ausį, — kol skalyjęs, prisiklausė.
Nū senobės tą Mustaikį už nedorą visi laikė.

[Szia baladą pridavė p. J. K—tis, nepasakydamas jôs sudėtojos pravardės.]

1) Smiltims. 2) Buitis, pasirodymas. 3) Szuva, szū.

I s z L i e t u v ô s .

Nieks gal nežudo teip musu brolius kaip provos.
Pakol turėjo daugiaus žemės iszdzalintôs per vyriausybę
nū ponū, tai dar ir didesnis sutikimas buvo, o dabar
kaip ju vaikai pradėjo tarp savęs dalintis, tai ir pro-
votis tarp savęs pradėjo. Vis vyresni brolei nor isz-
varyti isz gyvenimo jaunesnius arba ju vaikus, jegut
anie yra mirę. Isz pradziôs provojas valstyje ir pas pasrėdi-
ninkus (kurie yra tarpininkais tarp ponū ir ukininkū),
paskui siek į Kauną, o jegut ir to neužtenk, tai ir
Petropilę pasiek. Tas viskas isz abeju pusiu daug pi-
ningū isztraukia. O kokie ten yra valsziū sudai, ne-
dūk Dieve! Vyresniejie yra ten iszrinkti isz tu paciu
ukininkū, kuriu noru yra ne-iszrasti teisybę, bet pri-
griebti pinigus ir atsigerti sulyg užsidegimui arėlkôs.
Pas mumis bėdnas niekadôs negal laimėti, nės jis
netur piningū. Pons starszina ir storastai, vals-
cziaus vyresniejie nieko nedaro be piningū ir arėlkôs.
Kas anūs tur, tai ir teisybė po jūm pripazinta, o kuris
netur, kad ir gryniausią teisybę turėtu, tai verkdamas
ir musodamas rankomis tur eiti namon. Jegut reik
eiti su prova pas p. pasrėdininką arba toliaus, tai reikia
gauti advokatą. Jegut dar tropyjei ant žmogaus, tai
tavo laimė, o jegut ne, tai papūlei. Pardūsi ir kar-

vutę ir arklį, ir teisybės nerasi. Advokatas (cze kalbu tik apie latrus) nežiur ant to, ar tu laimėsi, ar pragrąjysi prova, jis tik tav sako: pastatyk butelį gerosznapo ir deszimt kiauszinių, reik praszymą pas vyriausybę parasztyti. Ir dar turi dūti penkis rublius, o dar po rublį, po du, po tris, tam o tam, tam o tam. Nueik pas jį isz antro sykio, tai vėliak jisai szaukia, tik vis piningū, o darbo savo nerodo. Jegut reik tav prisiekti Kauną, tai prapūlei: nežinai miesto nei sudū, svetimi žmonės, lietuviszkai maž kas moka. Vis tav sako: Gavori po ruski (sznekėk maskoliszkai)! Tenai turi mokėti ir tam, kuris raszo, ir tam, kuris pasiraszo, ir tam, kuris parodo. Pili žmogus lyg tam Velniui į kiaurą kepaluszą niekados negalėdams pripilti. Kad karalius ir p. ministeris dažinotu, tai anus visus lieptu iszkarti!

Kaip advokatai prigaudinėja musu žmones, tai galės site datirti isz to atsitikmo.

Pirmo poro metų valniejie žmonės*) gyvenantis ant žemės p. Medeszkôs (Medekszôs) arti Raseinių Surmantūse, skaitlius kuriu buvo apie asztūnes-deszimt, provos su p. Medeszka dėl žemės. O kad ju provos geriaus eitu, Kaune ir Petropilėj samdė nū savęs advokotą, idant ansai aną vestu. Už kožną sykį, kaip tik reikėjo į Kauną vaziūti, tai jam sudėdavo po kelis rublius, o jis su p. Medeszka susitaręs nieko nedarė, tiktai Kaune pamerginėjęs, prisibaliavojes grįždavo ir primelūdavo: Tą macziau, tą padariau, su tūm kalbėjau — prižadėjo padaryti irtt.! — Norėjo jisai Petropilę pamatyti už svetimus piningus. Per tatgi įkalbėjo žmonėms, kad turįs prisiekti paties karaliaus ir su jūm grynai pasikalbėti, nės cze Kaune visi sudai esą per ponus papirkti ir negalįs rasti teisybės. Sudėjo tada žmonės po deszimt rubliū isz gyvenimo ir pasidarė asztūni szimtai rubliū. Iszvažiavo tada musu advokatas ir po poro mėnesių pargrįžęs szejp pamelavo: „Norėjau įeiti į karaliaus paloczių per gerasias duris — neįleido manęs, apėjau

*) Valniejie žmonės vadinas pas mus tie, kurie buvo pirma arendoreis (randoreis), o dabar gavo žemę prisudytą dėl ju nūg vyriausybės.

tada aplinkui ir įėjau per kuknę. Buvo tai rytmetryje septintoj adynoj — žiuriu samovaras užia, karalėnė sukas apie arbatą (tiją). Priėjau gražei, pabucziavau į ranką. Paklausė tada manę lietuviszkai: „Ko nori, duszaitė?“ Apsakiau, isz kur esmi, ir po kokiu reikalu atvykau. Tūjau suprato, kad asz ne bile kas. Pradėjo barti lokajus (tarnus), dėl ko manę neįleido pro gerasias duris. Pripylė man sklenyczią (stiklą) arbatôs, pasakė: „Sėskis!“ Tūm tarpu karalius iszgardęs mano balsą už duriu atėjo naktinę sermėgą užsimetęs. Paklausė: „Ko nori, mano vaiks?“ Atsakiau, kad pons nor mumis iszvaryti isz gyvenimū irtt., kad atvažiūj su asesoreis, spriau-ninkais irtt. Tada karalius pasakė: „Laikykitės, vyru-czei! Visi vyresniejie ein po piningais; kad norit rasti teisybę, tai pas manę ateikit irtt.“ Paklausė paskui, kas pas jumis girdėti, kaip szimet rodo ant lauko, ar žel pievos irtt.? Apsakiau viską gražei, paskui matydams, kad karaliui reikia eiti praustis, pradėjau jieszkoti kepurės, idant jau iszeiti. Karalėnė matydama, kad asz jau rengiūs, nuėjo ing szėpa, atpiovė gerą szmotą verszienôs ir suvyniojus ing gazėtą padavė ir man pasakė: „Iszalksi, mano vaiks, sztai tav ant kelio.“ Tada asz pasidėjęs ją po pažascziu pasikloniojau žemai ir iszėjau (??).“ —

Per daugybę provu ir per mažumą žemės, iszleidę piningus ant provu ar isz kitu priežascziu, daugel isz žmoniū pradėd vogti arklius, plėshti svirnas, užmuszti ant kelio ar užpūlę namūs. Tie visi budami sugautais ir tūm kartu bėdoje, praturę isz vagystės, mok palicijai. O toji pro vienas duris į kalinę įleidžia, o pro kitas iszleidžia. Nės jie sako, kad vagys tai ju bitys esan-czios, isz kuriu medų pakopia. Geras cze rokundas: kam jie yra bitimis ir kam szirszėmis! Bet žmonės musu iszkytrėjo, neved ju į paliciją, ir patys sudą padaro, ar nuszaudami, ar skandydami, ar pagaleis kaip pagedusį szunį užmuszdami.

Vieną sykį einu asz vėžauti ing upe, o cze žiuriu po karklynu, vagis su brizgilu pažėbotas ir per pusę nū vėžiū suėstas. Vėžiū apie jį kaip varnu prie ster.

vôs. Vėžius nūg jo sugaudęs ponams mieste pardaviau, o jį pavandeniui paleidau, netoli plaukdamas užkliuvo jisai ant Jono tvorôs, kur buvo varžai užstatyti. Tas rytmetyje radęs paleido toliaus ing Niamuną. Pavandeneis jis nuplaukė ing Prusus. Ar jus jį atplaukiantį Ragainėje nematėte? Cze daug yra tokiū, kurie pas jumis be paso (praszporto) ing Prusus nueina. — Pirma vagis sakydavo: „Dūk man purą kviečių, rugių irtt., tai asz tavo arklius nevogsiu.“ O dabar kaip mes pradėjom su anais per daug nedailei elgtis, tai gana kvortôs arėlkos. Neužilgo gal ir to nereiks. — Antroj vietoj žmonės sugavę vagį prie arklių ant jo paties diržo pakorė ir sargino, pakol asesorius neatvažiūs. Jis tada atvažiavęs klausia: „O kas jį pakorė?“ — „Ponuti, jis pats pasikorė ant savo diržo isz rupesczio, kad jį tamsta į kalinę nenugriustumei . . .“

Daug yra pas mumis žmoniū be žemės, kurie yra prie piningū, o norėtu pirkti žemės, o n'iera kur jôs pirkti, mažai kas pardūd. Musu ponai daugumu tur daug žemės ir skolu, risdamies vis su vargais. Kad jie norėtu pardūti, norints dalį tôs žemės, tai apmokėtu savo skolas, o žmonės turėtu kur žemės nusipirkti. Butu gerai ir dël vienū ir dël kitū.

Kur asz tik esu Lietuvoj, turiu budą isztyrinėti, kaip žmonės kalba. Sztai nesenei buvau Kaune ir girdėjau nū kitu, kad ten žmonės praded vartoti visur lenkiszką kalbą. Eidamas tada ulyczia arti vienôs bažnyczyôs girdėjau ubagus giestanczius lenkiszakai. Sakau aniems: „Katraš isz jusu Lietuvis, tai tam dūsiu kapeiką!“ Jie atsakė man lietuviszkai: „Ponuti, mes visi Lietuvinikai ir visi lietuviszkai mokam.“ — Tai dël ko jus lenkiszakai giestate? — „Tai lenkiszakai lyg gražiaus (?).“ — Buvau vėliau vienam dvare ant upės Neviezės*). Ponė ano dvaro pradėjo man pasakoti, kaip žmonės noringai mokinas lenkiszakai, kad ir vaikus szejp mokino poteritū irtt. Belandant po tvartus ir daržines dagirdau, kad visi lietuviszkai kalba ir kad jūkės isz

*) Nevėzė, upė, kitą syk rubežius tarp Žemaičių ir Lietuvos, įtek į Niamuną po Raudondvariu arti Kauno.

ponės darbo, kuri nor anus paczius ir vaikus iszmokiti lenkiszakai. Sako jie: „O kas mums isz tôs lenkiszkos kalbôs? Mes turime gražesnę savo. Ar tai mes iszmokę lenkiszakai iszganymą dusziôs apturėsime, ar ponais pastosime?“ — „Eik, tu žmogau,“ sako antrasis, „gal tu mislyji, kad kaip cze, teip ir visur ponai lenkiszką kalbą myli? Nueik į Žemaičius už Raseiniū, tai ten ir bajorai lenkiszakai nemoka ir nesimokina; o cze, žiurėk, musu bajorai pavirtę į Lenkus nor prigimtą lietuviszką kalbą isz maldū bažnyczyose iszvaryti! Nepasidūkim, vyrai, nepasidūkim! . . .“

Datyriau, kad tie, kurie kalb apie pasiplatinimą didelį pas mumis lenkystės, patys yra jôs szalininkais, ir kad lenkystė Lietuviū yra lyg maliava. Nuskusk maliavą -- tai bus ne vienas bajoras ir kunigas Lietuvis ir tikras Lietuvis . . .

Veversys.

Isz gaspadinystes ir gaspadorystes.

Medaus sutaisymas.*)

Iszėmęs isz aviliū medų apczystyk jį nū visokiôs bicziū veislės arba kirmėliu; paskiaus korius perpiaustęs sudėk jūs į retą sieta, kurs yra pastatytas ant czysto sudyno (ryko) prie szilto pecziaus. Tada medus szilima įveiktas pats isztekės; arba vėl galime szejp dirbti: apczystyjus korius nū visokiu kirmėliu isz karto jūs dedame į katilą ir tirpdome ant palengviôs ugnies, paskiaus visą tą supilame į skiriamą sudyną (ryką) ir pastatome į tykią ir sziltą vieta, idant visas tas atsistovėtu. Tada vaszkas ir visos neczystatos atsilieka ant virszaus, o czystas medus ešti apaczioj. Tada isz virszaus mes nuimame vaszką, o medų nuleidžiame žemyn per skylelę apaczioj sudyno. Tas spasabas (budas) yra lengvesnis ir geresnis nekad sunkimas medaus

*) Isz knygučių „Sodnas, apynei ir bitys. Suraszta P. Nerio dël Lietuvos gaspadoriū.“

per sietus. Visagi tą, kas medų tirpdant ant viršaus atliko, reikia dar kartą ant palengvišs ugnies užvirti ir per maiszelį perspausti. Tokiu būdu paskutinis medus bus atskirtas ir atliks vienas vaszkas.

Medaus virimas.*)

Paėmęs nekurią dalį medaus praskiesk jį vandeniui, tolei jį pridėdamas, kolei žalias visztōs kiauszinis tame sumaizsyme tiek pasiners, kad isz vandenio bus iszsikiszes truputys kiauszinio, sidabrinia grivina priden-giamas. Vandū tur buti czystas, o jame medų praskie-džiant ir kiauszinį dėl prabōs (bandymo) paleidžiant jis tur buti tiek tiktai sziltas, idant medus jame pasileistu, visos medaus neczystatos tad plaukia virszum vandenio — tas neczystatas reikia nusemti, idant atliktu tiktai czystas skystimas. Tą czystą skystimą virik per keletą adynu, gražei visas putas nusemdams. Norint dasizi-noti, ar midus jau iszvirē, reikia truputį jo pasemti isz katilo ir atvėdinus jame paleisti žalią kiauszinį; jegut dabar kiauszinis bemaž kone per pusę isz skystimo isz-lend — tada midus jau iszvirē. Bet per adyną priesz tą prabą reikējo paimti geru czystu apyniū, rokūjant du svarus ant baczkōs, ir užriszus jūs maiszelyje viriti drauge su medum per visą adyną. Norint, idant midus butu tamselesnis, reikia užkaitinus geležį, ją keletą kartū įnerti į midų. Dar ir tai bus žymē, jog midus iszvirē, jegut užkaitita geležis ir įkisza syki į midų atliks raudona. Jū daugiau kartū įkiszti į midų geležį, jū midus tamsenis. Paskiaus visą skystimą iszpilame į rēczką (ryką) ir vėdiname iki 18 žingių (grodū Reo-miuro, tai yra iki kolei skystimas bus teip sziltas, kaip vandū laike kaitru. Tada į rēczką su skystimu įdek mieliu, rokūjant ant baczkōs puskvorte, iszmaizsyk gerai mieles su midumi ir paklode pridengęs pastatyk nūszalei.

Mielēs tur buti nū alaus, szviežios ir nū viršaus paimtos. Keletui dienu praėjus, kada jau midus iszsi-dirbo (sziltoj vietoj jis iszsidirb laike keturiu dienu,

*) Isz cze pat.

szaltoje gi reikia ilgiaus laukti), paimk maiszelius isz plonōs drobēs ūlaktēs (masto) ilgio, o pėdōs ploszio, ir į ju virszū įsiuves lankelį, uždek jūs ant dvieju gara-dėliu, vieną prie kito, o po maiszeleis padėk kitą czystą rēczką. Per tūs maiszelius turime perkoszti midų. Tą perkoszimą galime keletą kartū daryti, pakol midus nebus visiszkai czystas; jegut maiszelei užaktu, tada jūs reikia vandenyje iszskalauti ir vėl per jūs koszti. Midų verdant galima maiszeliūse drauge su skystimu viriti po truputį cinamono, baltojo imbēro ir gvazdikū.

Galvijū ligos*).

Parkos. Parkos tankiausei atsiranda nū blogo galvijū užlaikymo; szerk tada galvijus geriaus, o parkos prapuls.

Apie szaszus ant galvōs teliukū. Tie szaszai atsi-randa pas teliukus apie lupas, akis, ant galvōs ir kar-tais ant kaklo. Jie esti padabni į parkas, bet neniežti. *Gydymas.* Nuskusk su neasztriu peiliu žievę tu szaszū ir apmazgok jūs siltu uksūsu, priededant ant puskvortēs uksūso 4 latūs (liūtūs) baltōs vitrijolijōs. Arba kita prie-prova: trink szaszus su asztria szcziotka (szepecziū) ir stipriu szarmu; szaszui nuėjus tepk su kiauliu laszineis, priededant po truputį terpetyno.

Apie uodegōs atpuolimą. Paeina nū kuczium neczy-stumo. Isz pradziōs iszpūl plaukai isz galo ūdegos, paskiaus pasidaro szaszas ir ant galo szmotais ūdega nukirmyja. *Gydymas.* Isz pat pradziōs mazgodamas ūdegą su uksūsu, priededant ant puskvortēs uksūso 4 latūs (liūtūs) vitrijolijōs. Jegut jau atsirado rona, tai reikia nupiauti nesveiką dalį ūdegōs, o roną su geležim iszdegiti, arba ją apibarstyti milteleis sudeginto czebato sopagū pado. Toliaus reikia žiūrėti, idant kutē (staldas) butu czysta ir idant ūdega nū mēszlo nesuszlaptu.

Apie uteles pas galvijus. Tankiausei jōs atsiranda nū blogo mitinimo ir neczysto užlaikymo; daugiauisei ju

*) Isz „Pamokslū apie galvijū ir avelių auginima ir gy-dymą, ju nū nekuriu ligu Lietuvōs ukininkams paraszė P. Nėris.“

esti ant nugarôs ir tarp ragû. — *Gydymas.* Paimk lygiomis dalimis alėjaus isz linû ir terpetyno ir tûm sumaiszus itepk galviją labiauseigi vietas utelėtas, o tai po kartą ant dienôs per tris dienas. Paskiaus mazgok per tris dienas su szarmu ir muilu. Arba užkabink ant kaktô dirželį iszteptą su pilkaja mostimi (unguentum neopolitanum).

Apie kirmelinuotus spuogus. Tokie spûgai užturintieji savep sėklą kirmelinu, esti paprastinai isz abieju pusių nugarôs. — *Gydymas.* Asztriu peiliu perpjauk spûgus, iszspausk kirmėles, o roną užpilk arba su terpetynu arba su skysta smala. Tie patys spûgai kartais atsitropyja ausyse.

Pasimuszimas koju. Tegul galvijas po keletą adynu stov vandenyje; arba sumaiszyk szlyną su uksûsu ir tûm apriszk nesveikas kojas. Jegutgi jau pulei susirinko, tada padaryk skyles, idant galėtu iszeiti, ir tiktai paskiaus apriszk, kaip augszeziaus kotik buvo pasakytą.

Apie ronas, užgavimus, susimuszimus irtt. Krauja bėgantį isz dideliu ronû užtureši pridėdams linus arba gražias pakulas padažytas uksûse. Jegut rona yra jau sena, tai isz pradziôs numazgok ją vandeni su muilu, o paskiaus tûjaus sziltu uksûsu. Rona greicziausei užgys tankei mainant apklojimą uksûse dažyta. Jegut rona yra ant kojôs — tai nieko daugiau nereikia, kaip tiktai tankei galviją į vandenį statyti ir roną sziltu uksûsu apmazgoti. Sziltas uksûsas tai geriausias daiktas ant ronû ir sukulimû. Jegut niera ronôs, bet vienas užgavimas, tada vietą užgautą reikia apdėti su szalta szlyna, iszmirkyta vandenyj su uksûsu, o paskiaus apmazgoti su sziltu nksûsu. Jegut prie tam yra koks kaulas sugadintas — tai teip pat reikia gydyti; jû blogesnis sukulimas — jû tankiaus reikia mainyti apklojimą; saugotisgi reikia visokiu moscziu, kurios roną tik apszmeizia. Jegut rona yra jau sena ir joje jau atsirado sukirmyjusios vietas, tada reikia tas apkirmyjusias vietas geležim iszdegiti. Jegut pulei į mėsą isigriauzia, tai reikia roną peiliu atverti ir gerai iszmasgoti su vandeni ir muilu, pulus nuleidziant; roną iszdeginti ir toliaus

gydyti, kaip augszeziars pasakytą. Apklostant roną su szlyna, arba uksûsu su vandeni mes karsztį isztraukiame, karsztį isztraukus, norint, idant rona greitai užgytu, reikia ją klostyti su skystimu isz aloės (aloe-tinktura), kuri niera brangi ir kurę kožnoj aptėkoj galima gauti.

Apie spuogus gerklėse žindancziu teliuku. Tai baltos puslelės ant liežuvio ir gomurio žindancziu teliukû. — *Gydymas.* Paėmęs czvertį kvortôs uksûso sumaiszyk su vienu szauksztu medaus ir tûm mazgok gerklę tris kartus ant dienôs; norint, idant lėkarstvos butu geresnės, reikia dar pridėti pusę lioto aliuno.

Apie dantu krutejimą. Paimk du liatus smulkio aliuno, užpilk ketureis szauksztais verdancziu vandeni, aliunui sitirpus pridėk szauksztą medaus — ir tûm kas dien po du kartus trink smagenius, pakol dantys stiprei stovės.

Apie liežuvio suronyjimą. Užpakalyj liežuvio užsituri aviža, arba kas kitas. — Tada reikia roną iszczystyti, ir tept ant dienôs po du kart uksûsu su medum.

Apie raudoną pieną. Nû per daug apstaus kraujo paeina pieno raudonumas. Norint pieną pagerinti, reikia nuleisti kvortą kraujo.

Apie pieną melsvą ir limpanti. Kartais atsitropyja, jog karvė dūda melsvą pieną. Tada dūk karvei kas dien po szauksztą smulkei sugriustu kmynu (kėmeliū) su vandeni, pakol jôs pienas nebus geresnis. Tos paczios lėkarstvos dūdasi ir toms karvėms, kuriu pienas rugdamas lieka limpantis ir traukiantis. Prie kmynû galima pridėti szauksztą druskôs.

Apie pilvo iszputimą. Paeina nû jaunôs žalios ganyklôs, karteisgi nû vėjo ir szalczio. *Gydymas.* Kada ta liga galvijus ant ganyklôs užpuls, tai reikia jûs ten teip ilgai laikyti, pakol pagys. Bet geresnis spasabas (budas) szioks: Inpilk į czvertį kvortos vieną liotą akmeninio alėjaus, dūk ligotam gyvoliui tą iszgerti ir paskiaus pavaikykyk. Teip pat gerai: In kvaterką su arėlka reikia įpilti arba saują pelenu, arba szauksztą milteliu dar negesitôs vopnôs (negesito kalkio). Jegut

iszputimas yra labai umas — tada greičiausiai galviją pagydysime pradurdami pilvą isz kairės pusės ir orą ten įleidziami. Kaip tik liga praeis, tada kas dien dūk galvijui kvortą arbatôs, iszvirtôs isz remunėliu. Neku-riose szalyse piemenys neszioja prie savės plėczkele milteliu negesitôs popnôs (kalkio); galvijui apsirus jie tūjaus įpilą į butelį szauksztą tū milteliū ir vandeniu apipylė dūda jam gerti.

Apie kosuli. Jegut galvijas kosuliūį be jokios kitôs ligôs, tada jis yra perszales. — *Gydymas.* Laiky galviją sziltoį kutėį (sziltam stalde) ir dūk jam szilto gėralo isz avizinio kljiaus (klyniū); toliaus iszvirik saują bezdo su puskvorte alėjaus, perkosz, pridėk szauksztą medaus ir dūk kas dien tokia porcija.

Apie pilvo sugedimą. Jegut be jokiôs kitôs ligôs galvijui pilvas sugenda, tada sugriusk czesnaką, sumaisyk su puskvorte alaus, ir tokią porciją dūk galvijui kas dien, iki pagys.

Apie kirmėles pas teliukūs. Teliukai kirmėles turintiejie tankei atsiziūr ant savo pilvo, o teip pat drauge su ju mėsžlu iszeina kirmėles. Tas paeina nū blogôs ganyklos. — Dėl to tai sergantiems teliukams reikia dūti gerą, kapotą ēdesį, drauge su gerai sugriustomis morkomis (germulėmis).

Kaip galima praplatinti knygas?

Gal kam pasirodyti, kad platinimas knygu yra labai sunkus dalykas, tūm tarpu prie geros valės tas yra labai lengvas. Kas nežino, kaip svarbus yra daigtas gera knyga? Isz jos galime dasizinioti, kas svetimūse ir musu kraszte destasi, kaip žmonės elgias, kokius naujus iszmislus atrado. Isz gerôs knygôs galima daug dasizinioti ir isz- mintį prigrėbti ir daugel iszmokti. Per tatgi gerą knyga svarbesne yra už auksą. Nės auksą gali

pamesti arba jį kas gal nū tavęs pavogti arba atimti, o tą kad įdedi galvon, ant visados pasi- liekt ir reikale randi.

Žinoma, kad tie gal daugiaus paplėsti knygu, kurie yra turtingesni ir mokslesni, o labiaus tie, kurie tur prie to gerą norą. Knygos lietuvisz- kos per raszytojus pridūdamos yra ant bargo, per tatgi ir neturtingi žmonės galėtu anas platinti, užvarydami sav keles kapeikas. Turtingesni per tat gal labiaus platinti, kad jie nereikalauja pelno; antra, kad dėl ju atsitink tankei sziam ir tam mokėti smulkeis, o vietoje ju gal dūti knygas. Ir teip: už pavėzyjimą, tarnams po dvarus už paslankumą, už atkėlimą vartu, arba ir kaipo do- vanas. Datirtu yra daiktu, kad dalinimas knygu bile kur ir bile kam, be jokios priezasties, yra su visum nenaudingas, nės tada žmonės nežino- dami, už ką anas apturėję, laiko už niekus. Ge- riaus yra knyga, vertą poro auksinu, pardūti už porą kapeiku, nės tada žmogus supranta jôs ver- czia, ne kai dovanoti nežinant už ką. Datyriau, kad ant reikalingo didesnį džiaugsmą gali pada- ryti davęs knygele nū 10 kapeiku, ne kai porą auksinū. Jegut dūsi knygele, tai žmogus tur ilgesnį atminimą apei tavę, ir kada ji jam po akimis papūla, vis atsimin: Sztai, ta knyga man gers žmogus padovanojo, dūk, Dieve, jam svei- kata! Tūm tarpu piningus gal tą paczią dieną iszleisti ir užmirszti. Antrą, kad dūdi knygele, tai pakeli žmogaus szlovę; nės knyga gali dūti ir lygiam ir puikesniam už savę, o piningus tik žemesniam.

P. Petra Vileiszi rokūju už gerą paplėstojį mokslo žiniōs, nēsa jisai moka sujungti savo knygelėse: mokslą su jūkais ir per tai yra akvatnei (noringai) skaitomos. Vienūtinai kliaudė jo knygelėse yra nekurie žodžei paimti iš svetimu kalbū vietoje vartojamu lietuviszku. Su lyg sziolei, kaip žinau, išzėjo jo 4 knygelės. Idant galētumėme gauti daugiau teip mandagiu raszėjū, tai išz tikro mokslas musu kalboje per knygas platintus ir platintus.

Szkaplerninkai arba karabelninkai (kolportėrai) mažai ką gali paplatinti knygu, nēs jie nor nū ju didelius piningus pelnyti. Lementorius gautus po 2 kapeiki pardūda po 10 kapeiku. Knygeles pirktas po 7—10 kapeiku pardūda po 20 kapeiku. Datyriau, jogei tūm pacziu laiku, kada geras paplėstojis gal pardūti be pelno 50 knygu, tai karabelninks pardūs tik vieną. Knygos pas jūs yra brangios ir per tat turi mažai pirkėjū. Kad jie norētu mažiaus pelnyti, tai pelnytu daugiau ir žmonēs gana pigiaus gautu.

Idant daug paplatinti knygu, tai reikia, kad anos butu pigios, ne tik dėl to, kad žmonēs yra neturtingi, bet ir per tat, kad ne labai akvatnus ant skaitymū. Dėl augusiu geriaus yra auksiną pragerti ne kai knygelę nusipirkti. Kas man išz tōs knygelės, sako, kad asz atsigeriu, tai bent pajuntu ir man smagu, ar asz ant anōs pyragus kepsiu!? Dėl to reik teip knyga raszyti, kad ji butu vertesnė už puskvortę arėlkōs. O idant butu vertesnė, tai turi buti akyvesnė. Daug vėliak pažem, jegut paplėstojis pats mok padūti

prie skaitymo akvatą (norą) ir jegut dailei skaitydams pervaro prie pirkėju akylesnius daigtus išz knygōs.

17d. biržio 1883.

Veversys.

Wisokie trumpi Kalbesei.

Župone: Marik, kas cze vis pas musū duris kas varkarą per szkandolę daro? — Maryke: Župon, kates! — Župone: Asz dar ne macziau nū mano jaunystės, kad kates kepures neszoja ir cigarus ruka. — Maryke: Jo, ale kitokie czēsai, kitoke mode.

Baronyte: Girdėk dore, tu turi tavo vaikinui kojas su brangvynu trīti, tay iszputims prapuls. Dore: Tai ale ne gal but gerai, nēsa mano vyrs nū brangvyno visados sylą išz kojū prapuldo.

Mokįtojis: Kaip ilgay buvo Adoms ir Jėva rojuje? — Mikkas: Kol obūlai nusirpo.

Kunigs: Na, senuk, tai man patinka, kad tūse metūse savo paczia dar išz meilės buczyūjat. — Senuks: Ne išz meilės, pons kunig, asz tikt noriu žinoti, ar mano senoji ne bus vėl brangvyno užtraukus.

Paskntinis geidimas. Kunigs į razbaininką: Asz ateinu dar vieną kartą, tai mano urėdo darbas, tavę ant paskutinės kelionės prigataviti. Ar turi ant szio svieto dar vieną geidimą, ar dar nori ką atsimmelsti, tay sakyk ir tavo nors bus iszpilditas. — Razbaininks: Jo, pon kunig, dūkities į mano vietą galvą nusikirsti.

Užmirszēs. Kunigs vieną vyra klause, kas jį yra sutvėres, ale tas ne žinojo. Tai kunigs

pasivadino vieną 6 metų seną kudikį ir klause ta. Kudikis atsake: Dievas! Kunigs į vyra: Ar nesigėdi tu 50 metų sens budams ir tą ne žinas, ką kožnas kudikis žino? Vyrs: Tai man ne dyvai! Asz esu sens ir tą jau užmirszau, kudikis dar ne seney ant svieto, jis tą dar ne gal but užmirszęs.

Koks ezesas iki atsivedimo (turejimo) gyvoliū praeina.

Pradžia sunkumo.	A d s i v e d i m a s.			
	arklio	karvės	aviės	kiaulės
saus. 1.	grūd. 2.	spal. 8.	sėj. 4.	bal. 23.
5.	6.	12.	8.	27.
9.	10.	16.	12.	geg. 1.
13.	14.	20.	16.	5.
17.	18.	24.	20.	9.
21.	22.	28.	24.	13.
25.	26.	lapk. 1.	28.	17.
29.	30.	5.	liep. 2.	21.
vas. 2.	saus. 3.	9.	6.	25.
6.	7.	13.	10.	29.
10.	11.	17.	14.	sėj. 2.
14.	15.	21.	18.	6.
18.	19.	25.	22.	10.
22.	23.	29.	26.	14.
26.	27.	grūd. 3.	30.	18.
kov. 2.	31.	7.	rugp. 3.	22.
6.	vas. 4.	11.	7.	26.
10.	8.	15.	11.	30.
14.	12.	19.	15.	liep. 4.
18.	16.	23.	19.	8.
22.	20.	27.	23.	12.
26.	24.	31.	27.	16.
30.	28.	saus. 4.	31.	20.
bal. 3.	kov. 4.	8.	rugs. 4.	24.

Pradžia sunkumo.	A t s i v e d i m a s			
	arklio	karvės	aviės	kiaulės
bal. 7.	kov. 8.	saus. 12.	rugs. 8.	liep. 28.
11.	12.	16.	12.	rugp. 1.
15.	16.	20.	16.	5.
19.	20.	24.	20.	9.
23.	24.	28.	24.	13.
27.	28.	vas. 1.	28.	17.
geg. 1.	bal. 1.	5.	spal. 2.	21.
5.	5.	9.	6.	25.
9.	9.	13.	10.	29.
13.	13.	17.	14.	rugs. 2.
17.	17.	21.	18.	6.
21.	21.	25.	22.	10.
25.	25.	kov. 1.	26.	14.
29.	29.	5.	30.	18.
sėj. 2.	geg. 3.	9.	lapk. 3.	22.
6.	7.	13.	7.	26.
10.	11.	17.	11.	30.
14.	15.	21.	15.	spal. 4.
18.	19.	25.	19.	8.
22.	23.	29.	23.	12.
26.	27.	bal. 2.	27.	16.
30.	31.	6.	grūd. 1.	20.
liep. 4.	sėj. 4.	10.	5.	24.
8.	8.	14.	9.	28.
12.	12.	18.	13.	lapk. 1.
16.	16.	22.	17.	5.
20.	20.	26.	21.	9.
24.	24.	30.	25.	13.
28.	28.	geg. 4.	29.	17.
rugp. 1.	liep. 2.	8.	saus. 2.	21.
5.	6.	12.	6.	25.
9.	10.	16.	10.	29.
13.	14.	20.	14.	grūd. 3.
17.	18.	24.	18.	7.
21.	22.	28.	22.	11.
25.	26.	sėj. 1.	26.	15.

Pradžia sunkumo.	A t s i v e d i m a s			
	arklio	karvės	aviės	kiaulės
rugp. 29.	liep. 30.	sėj. 5.	saus. 30.	grūd. 19.
rugs. 2.	rugp. 3.	9.	vas. 3.	23.
6.	7.	13.	7.	27.
10.	11.	17.	11.	31.
14.	15.	21.	15.	saus. 4.
18.	19.	25.	19.	8.
22.	23.	29.	23.	12.
26.	27.	liep. 3.	27.	16.
30.	31.	7.	kov. 3.	20.
spal. 4.	rugs. 4.	11.	7.	24.
8.	8.	15.	11.	28.
12.	12.	19.	15.	vas. 1.
16.	16.	23.	19.	5.
20.	20.	27.	23.	9.
24.	24.	31.	27.	13.
28.	28.	rugp. 4.	31.	17.
lapk. 1.	spal. 2.	8.	bal. 4.	21.
5.	6.	12.	8.	25.
9.	10.	16.	12.	kov. 1.
13.	14.	20.	16.	5.
17.	18.	24.	20.	9.
21.	22.	28.	24.	13.
25.	26.	rugs. 1.	28.	17.
29.	30.	5.	geg. 2.	21.
grūd. 3.	lapk. 3.	9.	6.	25.
7.	7.	13.	10.	29.
11.	11.	17.	14.	bal. 2.
15.	15.	21.	18.	6.
19.	19.	25.	22.	10.
23.	23.	29.	26.	14.
27.	27.	spal. 3.	30.	18.
31.	grūd. 1.	7.	sėj. 3.	22.

Prie šuonių trunka 9 nedėles arba 61—65 dienas, prie kaczii 8 nedėles arba 56—60 dienu; prie oszku mažne 22 nedėli arba 154 dienas (146—158 dienas).

A u s z r a,

laikraštis išleidžiamas Lietuvos myletoju.

„Ausra“ iszeina Ragaineje 20. kožno menesio pavyzdyje knygutės 32 pusiu. Prekia ant metu 1 rub., su prisuontimu per pasztą 2 rub. ir 3 rub. 20 kap. Atskirus numeris kasztuoja 10 kap. (20 pf.) Apgarsinimai, spaustuvej Auszrôs Ragainej priimami, kasztuoja už kožną pusiau dalytą eilutę 10 kap. (20 pf.) laikraszczio laikytojams pusę tiek. Prusijoje priima išsziraszymus ant Auszrôs visi pustai (1/2 meto 1m).

Witoloranda. Giesme iš padavimu Lietuvos.

Per J. I. Kraszewski lenkiszkaï suraszta.

Lietuwiszkaï iszgulde su iszreiszkimais nepaprastu žodzïu

J. A. W. Lietuvis.

Poznaniuje 1881. spaustuvej wardu J. I. Kraszewskio (Dro. W. Łebinskio).

Gaunamos už 3 markius = 1 1/2 rublio pas Żupanski, knyginka, Poznaniuje (Posen).

Klausykite giesmes! Giesme ta isz grabo kilo;

Senu gadyniu dejas jums iszgedos;

Ta giesme rytu žemej jus sentevius mate,

Ir ju balsu i szirdis vaiku atsiliepia:

Tai giesme uzgimimo, linksmybes ir musziu,

Senôs supynes, senu kapiniu Lietuvos.

Vileiszis. Apsakinejimas apie žemę ir atmainas oro.

Petropile 1876. Prekia 1 auks.

Anonymas. Dvi labai naudingos sznekes ir trumpas pasakojimas apie iszkalas. Petraburgas 1876.

Pr. 1 auks.

Vileiszis. I. Jurgis Stefensonas. II. Pas mums ir kitur. Petraburgas 1877. Pr. 1 auks.

V. S. Jons ir Anitua. Petraburgas 1877. Pr. 1. auks.

Bene pas sudetoją gaunamos tos knygutės.

Jons Juszka. Kalbos Lietuwiszko liežuvio. Peterburgas 1861. Pr. 35 kap.

Šzitas knygas galima parsiraszdynti isz Vilniaus nū Zavadzkiu; Varszavos nū Vende's & K., nū Gebetner'o ir Volf'o, Rygôs miesto knyginyzszios. Leipciķio nū F. A. Brockhaus'o, nū K. F. Köhlerio.

Vyriausieji metai garsesniuju atsitikimū.

Metas 1884 tasis yra:

nū Kristaus gimimo pagal Dijonyzijū	1883	asis
nū Kristaus mirimo	1851	„
nū Jeruzalės izpustyjimo	1814	„
nū įvedimo julijoniszkojo (senojo) kalendoriaus	1929	„
nū užsmaugimo didžiojo Lietuvôs kunigaikszio Keistuto	501	„
nū mirimo didž. Lietuvôs kunigaiksz- czio Vytauto	453	„
nū įvedimo gregorijoniszkojo (nau- jojo) kalendoriaus	302	„
nū įvedimo pagerintojo kalendoriaus	184	„
nū iszradimo parako	504	„
nū iszradimo spaustuvystês	404	„
nū atradimo Amërikôs	392	„
nū iszradimo žiuronū	275	„
nū iszradimo adynininkū	227	„
nū iszradimo gariniu maszynū	186	„
nū pradžiôs prisitурėjimo arëlkôs nebgerti pas Lietuvius	16	„

Auszrôs Kalendorius

yra gaunamas sekancziosa vietosa:

Ragainej spaustuvėj Kalendoriaus,
Kleipedoj pas knygeninką p. Polenca
Laugsargiuos' pas p. Ziehe,
Auszgiruos' pas p. Szilomaitj,
Smalininkuos' pas p. Wieszkalnj,
Szirvintoj pas p. Szmidt.

